

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 295

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

53 tomas
2010 m. lapkričio 12 d.

Turinys

I Įstatymo galią turintys teisės aktai

REGLAMENTAI

- ★ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 994/2010 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB ⁽¹⁾ 1
- ★ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos ⁽¹⁾ 23
- ★ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB ⁽¹⁾ 35

Kaina: 4 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

2010/669/ES:

- ★ 2010 m. rugsėjo 27 d. Tarybos sprendimas dėl Europos Sąjungos pozicijos Jungtinėje CARIFORUM ir ES taryboje, įsteigtoje CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimu, dėl Susitarimo IV priedo pakeitimo į jį įtraukiant Bahamų Sandraugos įsipareigojimus 51

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 994/2010

2010 m. spalio 20 d.

dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 2004/67/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

narės tampa vadinamosiomis dujų salomis dėl to, kad nėra infrastruktūros jungčių su kitomis Sąjungos valstybėmis.

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 194 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Gamtinės dujos (toliau – dujos) – vienas iš svarbiausių Europos Sąjungai tiekiamų energijos išteklių – sudaro ketvirtadalį tiekiamos pirminės energijos kiekio ir daugiausia naudojamos elektros gamybai, šildymui, kaip pirminė žaliava pramonėje ir transporto priemonių kuras.

(2) Per pastaruosius dešimt metų dujų vartojimas Europoje sparčiai didėjo. Mažėjant vidaus gavybos apimčiai, dujų importas didėjo dar sparčiau, todėl didėjo priklausomybė nuo dujų importo, o kartu ir poreikis spręsti dujų tiekimo saugumo klausimus. Be to, kai kurios valstybės

(3) Atsižvelgiant į dujų svarbą Sąjungos energijos rūšių balanse, šiuo reglamentu siekiama įrodyti dujų vartotojams, kad buvo imtasi visų priemonių, būtinų jiems užtikrinti nenutrūkstamą dujų tiekimą, ypač sunkių klimato sąlygų ir tiekimo sutrikimų atveju. Pripažįstama, kad šie tikslai turėtų būti pasiekti imantis ekonominiu požiūriu veiksmingiausių priemonių siekiant nedaryti poveikio šio kuro konkurencingumui, palyginti su kitų rūšių kuru.

(4) Tarybos direktyvoje 2004/67/EB ⁽³⁾ pirmą kartą nustatytas Bendrijos lygio teisės pagrindas, kurio paskirtis – užtikrinti dujų tiekimo saugumą ir prisidėti prie tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo tiekimo sutrikimo atvejais. Šia direktyva įsteigta Dujų koordinavimo grupė, kurios veikla buvo naudinga keičiantis informacija ir nustatant bendrus valstybių narių, Komisijos, dujų pramonės ir vartotojų veiksmus. Energijos tiekimo patikimumo korespondentų tinklas, kurio įsteigimą 2006 m. gruodžio mėn. patvirtino Europos Vadovų Taryba, pagerino gebėjimą rinkti informaciją ir iš anksto įspėdavo apie galimą grėsmę energijos tiekimo saugumui. 2009 m. liepos mėn. Europos Parlamento ir Tarybos patvirtinti nauji energijos vidaus rinkos teisės aktai yra svarbus žingsnis, kad būtų baigta kurti energijos vidaus rinka, ir jais aiškiai siekiama padidinti energijos tiekimo Sąjungai saugumą.

(5) Tačiau pagal šiuo metu galiojančias Sąjungos lygio dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemones valstybės narės tebeturi didelę priemonių pasirinkimo laisvę. Kai kurios nors valstybės narės dujų tiekimo saugumui išskyla grėsmę, atsiranda akivaizdus pavojus, kad tos valstybės

⁽¹⁾ 2010 m. sausio 20 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2010 m. rugsėjo 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2010 m. spalio 11 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL L 127, 2004 4 29, p. 92.

narės vienašališkai parengtos priemonės gali sutrikdyti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą ir dujų tiekimą vartotojams. Neseniai įgyta patirtis patvirtina, kad tokia rizika yra reali. Siekiant užtikrinti, kad dujų vidaus rinka veiktų net ir sutrikus dujų tiekimui, būtina reaguoti solidariai ir koordinuotai, tiek prevencinių veiksnių, tiek reagavimo į konkrečius tiekimo sutrikimus priemonių atžvilgiu.

- (6) Kai kuriuose Sąjungos regionuose tiekiamos mažo kaloringumo dujos. Atsižvelgus į mažo kaloringumo dujų savybes, jų negalima naudoti įrenginiuose, suprojektuotuose naudoti didelio kaloringumo dujas. Vis dėlto didelio kaloringumo dujas įmanoma naudoti įrenginiuose, suprojektuotuose naudoti mažo kaloringumo dujas, jei didelio kaloringumo dujos paverčiamos mažo kaloringumo dujomis, pavyzdžiui, pridėdant azoto. Į mažo kaloringumo dujų ypatybes reikėtų atsižvelgti nacionaliniu ir regioniniu lygiu bei atliekant rizikos vertinimą ir rengiant nacionalinius ir regioninius prevencinius veiksnių planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (7) Sąjungai skirtų dujų transportavimo maršrutų ir tiekimo šaltinių įvairinimas labai svarbus siekiant pagerinti visai Sąjungai ir kiekvienai valstybei narei skirtų dujų tiekimo saugumą. Tiekimo saugumas ateityje priklausys nuo naudojamo kuro rūšių, dujų gavybos pokyčių Sąjungoje ir dujas jai tiekiančiose trečiojoje valstybės, investicijų į saugyklas ir dujų transportavimo maršrutų bei tiekimo šaltinių įvairinimo Sąjungoje ir už jos ribų, įskaitant suskystintų gamtinių dujų (toliau – SGD) įrenginius. Atsižvelgiant į tai, ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į veiksmus, susijusius su prioritetine infrastruktūra, nurodyta 2008 m. lapkričio 13 d. Komisijos komunikate „Antroji strateginė energetikos apžvalga – ES energijos tiekimo užtikrinimo ir solidarumo veiksnių planas“, t. y. pietinių dujų koridoriumi (dujotiekis Nabucco ir Turkijos, Graikijos ir Italijos jungiamasis vamzdynas), įvairiais ir tinkamais SGD tiekimo Europai ištekliams, veiksmingu Baltijos jūros regiono tinklų sujungimu, Viduržemio jūros regiono energijos žiedu ir tinkamu šiaurės ir pietų dujų tinklų sujungimu su vidurio ir pietryčių Europos tinklais.
- (8) Siekiant sumažinti krizių, kurios galėtų kilti sutrikus dujų tiekimui, poveikį, valstybės narės turėtų palengvinti energijos šaltinių, dujų tiekimo maršrutų ir tiekimo šaltinių įvairinimą.
- (9) Didelis dujų tiekimo Sąjungai sutrikimas gali daryti poveikį visoms valstybėms narėms, visai Sąjungai ir 2005 m. spalio 25 d. Atėnuose pasirašytos Energijos bendrijos steigimo sutarties⁽¹⁾ susitariančiosioms šalims. Jis taip pat gali padaryti didelę žalą Sąjungos ekonomikai. Be to, dujų tiekimo sutrikimas gali padaryti didelę žalą visuomenei, visų pirma pažeidžiamoms vartotojų grupėms.
- (10) Kai kurie vartotojai, *inter alia*, buitiniai ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, pavyzdžiui, sveikatos priežiūrą, vaikų priežiūrą, švietimo ir kitas socialines ir rūpybos paslaugas, taip pat paslaugas, būtinas valstybės narės veikimui, yra ypač pažeidžiami ir jiems gali reikėti apsaugos. Plati tokių saugomų vartotojų apibrėžtis neturi prieštarauti Europos solidarumo priemonėms.
- (11) 2008 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos Briuselyje patvirtintoje Europos saugumo strategijos įgyvendinimo ataskaitoje pažymima, kad didėjanti priklausomybė nuo importuojamos energijos – tai dar vienas svarbus pavojus Sąjungos energijos tiekimo saugumui ir kad energetinis saugumas – tai vienas iš naujų saugumo politikos iššikių. Dujų vidaus rinka yra svarbiausia priemonė, galinti padidinti energijos tiekimo Sąjungai saugumą ir sumažinti žalingą dujų tiekimo sutrikimo poveikį kiekvienai valstybei narei.
- (12) Siekiant, kad dujų vidaus rinka veiktų gerai, labai svarbu, kad priemonės, kurių imtasi siekiant užtikrinti dujų tiekimo saugumą, nederamai neiškraipytų konkurencijos ar netrikdytų veiksmingo dujų vidaus rinkos veikimo.
- (13) Vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimo sutrikimas (vadinamasis N-1 principas) yra tikroviškas scenarijus. Tokios infrastruktūros veikimo sutrikimu galima naudotis kaip lyginamuoju standartu, rodančiu, kokio dujų kiekio tiekimą valstybės narės turėtų sugebėti užtikrinti, ir tai yra tinkamas atskaitos taškas kiekvienos valstybės narės dujų tiekimo saugumo analizei atlikti.
- (14) Tinkama ir įvairi dujų infrastruktūra valstybėje narėje ir visoje Sąjungoje, ypač nauja dujų infrastruktūra, sujungianti dabartines izoliuotas sistemas, kurios sudaro vadinamąsias dujų salas, su kaimyninėmis valstybės narėmis, yra labai svarbi dujų tiekimo sutrikimo problemai spręsti. Bendri būtinausi dujų tiekimo saugumo kriterijai turėtų užtikrinti vienodas sąlygas dujų tiekimo saugumo užtikrinimo srityje, atsižvelgiant į nacionalinius ir regioninius ypatumus, ir labai paskatintų kurti reikiamą infrastruktūrą ir gerinti pasirengimą krizėms. Dujų poreikio valdymo priemonės (pavyzdžiui, kuro rūšies pakeitimas) gali būti labai svarbios užtikrinant energetinį saugumą, jei, sutrikus dujų tiekimui, tokias priemones galima pritaikyti greitai ir labai sumažinti dujų poreikį. Reikėtų toliau skatinti efektyvų energijos naudojimą, ypač tais atvejais, kai reikia dujų poreikio valdymo priemonių. Reikėtų tinkamai atsižvelgti į aplinkosauginį siūlomų tiekimo ir paklausos valdymo priemonių poveikį ir, kiek įmanoma, pirmenybę teikti toms priemonėms, kuriomis sukliamas mažiausias poveikis aplinkai, atsižvelgiant į tiekimo saugumo aspektus.

⁽¹⁾ OL L 198, 2006 7 20, p. 18.

- (15) Reikėtų kuo labiau skatinti investicijas į naujų dujų infrastruktūrą, kurios būtų atliekamos tik tinkamai įvertinus poveikį aplinkai laikantis atitinkamų Sąjungos teisės aktų. Tokia nauja infrastruktūra turėtų padidinti dujų tiekimo saugumą ir užtikrinti tinkamą dujų vidaus rinkos veikimą. Iš esmės investuoti turėtų įmonės, o investicijos turėtų būti grindžiamos ekonominėmis paskatomis. Reikėtų tinkamai atsižvelgti į poreikį palengvinti dujų, gaunamų iš atsinaujinančios energijos šaltinių, įjungimo į dujų tinklų infrastruktūrą tvarką. Kai investicijos į infrastruktūrą yra tarpvalstybinio pobūdžio, su šiomis investicijomis susijusioje veikloje pagal atitinkamas savo kompetencijos sritis turėtų aktyviai dalyvauti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 713/2009⁽¹⁾ įsteigta Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (toliau – Agentūra) ir 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų⁽²⁾ įsteigtas Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (ENTSO-G), kurie užtikrintų, kad būtų geriau atsižvelgiama į tarpvalstybinį poveikį. Primintina, kad pagal Reglamentą (EB) Nr. 713/2009 Agentūra gali teikti nuomones ar rekomendacijas dėl jos kompetencijai ir veiklos sričiai priskiriamų tarpvalstybinių klausimų. Agentūra ir ENTSO-G kartu su kitais rinkos dalyviais vaidina svarbų vaidmenį rengiant ir įgyvendinant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, į kurį, *inter alia*, bus įtraukta Europos tiekimo adekvatumo prognozė ir kuriame tarpvalstybinių jungiamųjų vamzdynų klausimu be kita ko turėtų būti atsižvelgiama į pagrįstus skirtingų tinklo naudotojų poreikius.
- (16) Kompetentingos institucijos arba valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų atlikti dujų rinkos tyrimai, t. y. vienas iš būtinų infrastruktūros standarto įgyvendinimo proceso žingsnių.
- (17) Vykdydamos šiame reglamente nurodytas užduotis kompetentingos institucijos, laikydamosi 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių⁽³⁾, prirėkus, turėtų tinkamai glaudžiai bendradarbiauti su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, ypač su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, nedarant poveikio jų kompetencijai.
- (18) Kai reikia naujų tarpvalstybinių jungiamųjų vamzdynų arba kai reikia išplėsti esamus jungiamuosius vamzdynus atitinkamos valstybės narės, kompetentingos institucijos ir nacionalinės reguliavimo institucijos, jeigu jos nėra kompetentingos institucijos, turėtų glaudžiai bendradarbiauti ankstyvuoju etapu.
- (19) Siekiant padėti valstybėms narėms finansuoti būtinas investicijas į gamybą, infrastruktūrą ir energijos naudojimo efektyvumo priemones regioniniu ir vietos lygio, valstybėms narėms suteikiama galimybė naudotis įvairiais Sąjungos finansavimo šaltiniais, visų pirma Europos investicijų banko paskolomis ir garantijomis arba regioninių, struktūrinių ar sanglaudos fondų lėšomis. Siekiant padidinti energijos tiekimo saugumą, Europos investicijų banko ir išorinių Sąjungos priemonių, pavyzdžiui, Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės, pasirenkimo narystei pagalbos priemonės ir vystomojo bendradarbiavimo finansinės priemonės lėšomis taip pat gali būti finansuojami veiksmai trečiojoje valstybėje.
- (20) Šiuo reglamentu gamtinių dujų įmonėms ir vartotojams turėtų būti sudarytos sąlygos kuo ilgiau naudotis rinkos priemonėmis tais atvejais, kai sutrinka dujų tiekimas. Be to, jame turėtų būti numatytos ekstremalių situacijų valdymo priemonės, kurios bus taikomos tuomet, kai pačios rinkos nebesugebės tinkamai spręsti dujų tiekimo sutrikimo problemas. NET ir susidarius ekstremaliai situacijai, rinka grindžiamoms priemonėms turėtų būti teikiama pirmenybė mažinant tiekimo sutrikimo padarinius.
- (21) Įsigaliojus naujiems energijos vidaus rinkos teisės aktams, priimtiems 2009 m. liepos mėn., dujų sektoriui bus taikomos naujos nuostatos, kuriose nustatomas aiškus valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, perdavimo sistemos operatorių ir Agentūros vaidmuo ir atsakomybė, be to, bus padidintas rinkos skaidrumas, kad būtų pagerintas rinkos veikimas, tiekimo saugumas ir vartotojų apsauga.
- (22) Dujų vidaus rinkos sukūrimas ir veiksminga konkurencija šioje rinkoje užtikrina Sąjungai didžiausią dujų tiekimo visoms valstybėms narėms saugumą, su sąlyga, kad rinkai sudaromos sąlygos veikti visu pajėgumu, kai dujų tiekimo sutrikimas (neatsižvelgiant į sutrikimo priežastį) daro poveikį tam tikrai Sąjungos daliai. Šiuo tikslu tiekimo saugumo užtikrinimo srityje reikia laikytis visuotinės ir veiksmingos bendros koncepcijos, visų pirma taikyti vidaus rinkos veikimą atitinkančią skaidrumo, solidarumo ir nediskriminacinę politiką, vengti rinkos iškraipymo ir netrukdyti rinkai reaguoti į tiekimo sutrikimus.
- (23) Už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo atitinkamas veiklos ir kompetencijos sritis kartu atsako gamtinių dujų įmonės, valstybės narės, visų pirma per savo kompetentingas institucijas, ir Komisija. Nacionalinės reguliavimo institucijos, jeigu jos nėra kompetentingos institucijos, pagal savo veiklos ir kompetencijos sritis, laikydamosi Direktyvos 2009/73/EB, prirėkus taip pat turėtų prisidėti prie dujų tiekimo saugumo užtikrinimo. Be to, vartotojai, dujas naudojančios elektros gamybos ar pramonės tikslais, taip pat gali vaidinti svarbų vaidmenį užtikrindami dujų tiekimo saugumą savo gebėjimais reaguoti į krizę poreikio valdymo priemonėmis, pavyzdžiui, sudarydami pertraukiamųjų pajėgumų sutartis ir pakeisdami kuro rūšį, nes tai daro tiesioginį poveikį tiekimo ir poreikio pusiausvyrai.

⁽¹⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 1.

⁽²⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 36.

⁽³⁾ OL L 211, 2009 8 14, p. 94.

- (24) Todėl, siekiant palaikyti tinkamai veikiančią dujų vidaus rinką, visų pirma tiekimo sutrikimo atvejais ir krizinėse situacijose, labai svarbu aiškiai nustatyti visų gamtinių dujų įmonių ir kompetentingų institucijų vaidmenį ir atsakomybę. Tokie vaidmenys ir atsakomybė turi būti nustatyti taip, kad būtų užtikrinama, jog bus laikomasi trijų lygių požiūrio, pagal kurį veiksmų visų pirma turėtų imtis atitinkamos gamtinių dujų įmonės ir pramonė, po to – valstybės narės nacionaliniu ar regioniniu lygiu, o dar vėliau – Sąjunga. Kilus tiekimo krizei rinkos dalyviams turėtų būti suteikiama pakankamai galimybių į susidariusias aplinkybes reaguoti priimančią rinką pagrįstas priemones. Kai nepakanka rinkos dalyvių reakcijos, valstybės narės ir jų kompetentingos institucijos turėtų imtis priemonių, skirtų tiekimo sutrikimo poveikiui pašalinti arba jį sumažinti. Tik tuo atveju, kai minėtų priemonių nepakanka, turėtų būti imamasi regioninio ar Sąjungos lygio priemonių, skirtų tiekimo krizės poveikiui pašalinti arba jį sumažinti. Kiek tai yra įmanoma, turėtų būti ieškoma regioninio lygio sprendimų.
- (25) Laikantis solidarumo principo įgyvendinant šį reglamentą bus sukurtas platus valdžios institucijų ir gamtinių dujų įmonių regioninis bendradarbiavimas siekiant optimizuoti nustatytos rizikos sumažinimo priemonių koordinavimo naudą ir siekiant, kad susijusios šalys įgyvendintų ekonominiu požiūriu veiksmingiausias priemones.
- (26) Atsižvelgiant į valstybių narių skirtumus, taip pat į viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus ir į vartotojų apsaugos priemones, nurodytus Direktyvos 2009/73/EB 3 straipsnyje, reikėtų nustatyti pakankamai suderintus tiekimo saugumo standartus, kuriuose būtų numatyta bent 2009 m. sausio mėn. susidariusi situacija. Tokie tiekimo saugumo standartai turėtų būti stabilūs, kad jais būtų suteikiamas reikalingas teisinis tikrumas, jie turėtų būti aiškiai apibrėžti ir jais nei gamtinių dujų įmonėms, įskaitant naujas ir mažas įmones, nei galutiniams naudotojams neturėtų būti nustatyti nepagrįsti ir neproporcingi įpareigojimai. Tais standartais taip pat turėtų būti užtikrinamos vienodos Sąjungos gamtinių dujų įmonių galimybės tiekti dujas nacionaliniams vartotojams. Priemonės, kurių reikia užtikrinti, kad būtų įgyvendintas tiekimo standartas, gali būti papildomi laikymo pajėgumai ir kiekis, dujų laikymas vamzdynuose, tiekimo sutartys, pertraukiamųjų pajėgumų sutartys ar bet kokios kitos panašaus poveikio priemonės, taip pat būtinos dujų tiekimo saugumo užtikrinimo techninės priemonės.
- (27) Atsižvelgiant į galimus tiekimo sutrikimus, pavyzdžiui, sutrikimą, įvykusį 2009 m. sausio mėn., ir siekiant, kad dujų rinka veiktų tinkamai, reikiamas investicijas į vietos lygio dujų gavybą ir infrastruktūrą, pavyzdžiui, jungiamuosius vamzdynus, ypač suteikiančius prieigą prie Sąjungos dujų tinklo, įrangą, kurią naudojant dujų srautą vamzdynuose galima fiziškai nukreipti abiem kryptimis, taip pat saugyklas ir SGD pakartotinio dujinimo įrengimus, gamtinių dujų įmonės turi atlikti laiku. Planuodama finansinę paramą dujų infrastruktūrai, skiriamą iš Sąjungos finansinių instrumentų, Komisija, prireikus, pirmenybę turėtų teikti infrastruktūros projektams, kuriais būtų stiprinami dujų vidaus rinkos integracija ir dujų tiekimo saugumas.
- (28) Perdavimo sistemos operatoriams neturėtų būti trukdoma apsvaistyti atvejo, kai investicijomis užtikrinant fizinių pajėgumą transportuoti dujas abiem kryptimis (toliau – pajėgumas transportuoti abiem kryptimis) tarpvalstybiniuose jungiamuosiuose vamzdynuose su trečiosiomis valstybėmis galima būtų prisidėti prie tiekimo saugumo pagerinimo, ypač tais atvejais, kai trečiosios valstybės užtikrina tranzitinį dujų srautą tarp dviejų valstybių narių.
- (29) Svarbu, kad valstybės narės užtikrintų nenutrūkstamą dujų tiekimą, visų pirma buitiniams vartotojams ir tam tikram skaičiui papildomų vartotojų, visų pirma, teikiančių svarbiausias socialines paslaugas, kuriuos gali nustatyti atitinkama valstybė narė, tais atvejais, kai rinka negali toliau jų aprūpinti dujomis. Svarbu, kad krizės atveju taikytinos priemonės būtų nustatytos iš anksto ir atitiktų saugumo reikalavimus, įskaitant atvejus, kai saugomi vartotojai yra prijungti prie to paties dujų skirstymo tinklo, kaip ir kiti vartotojai. Tokios priemonės galėtų būti proporcingas užsakytų pajėgumų sumažinimas tuo atveju, jei priegos prie infrastruktūros pajėgumai sumažinami dėl techninių priežasčių.
- (30) Paprastai kompetentingos institucijos turėtų laikytis savo ekstremalių situacijų valdymo planų. Tinkamai pagrįstomis ypatingomis aplinkybėmis jos gali imtis nuo tų planų nukrypstančių veiksmų.
- (31) Vykdamas dujų tiekimo saugumo užtikrinimo pareigas galima naudotis labai įvairiomis priemonėmis. Kad tų priemonių taikymo rezultatai būtų nuoseklūs ir ekonominiu požiūriu veiksmingi, jomis turėtų būti naudojamos atitinkamai nacionaliniu, regioniniu arba Sąjungos mastu.
- (32) Su tiekimo saugumu susiję ilgalaikio investicijų į pakankamus tarpvalstybinius pajėgumus ir kitą infrastruktūrą planavimo aspektai, sistemos ilgalaikio gebėjimo garantuoti patikimą tiekimą ir patenkinti pagrįstą poreikį užtikrinimo klausimai aptariami Direktyvoje 2009/73/EB. Tiekimo saugumo standartams įgyvendinti gali prireikti pereinamojo laikotarpio, kad būtų galima atlikti reikiamas investicijas. Svarbiausia priemonė Sąjungos lygiu reikalingoms investicijoms nustatyti, *inter alia*, siekiant įgyvendinti šiame reglamente nustatytus infrastruktūros reikalavimus, yra ENTSO-G parengtas ir Agentūros prižiūrimas visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planas.
- (33) ENTSO-G ir Agentūra, kaip Dujų koordinavimo grupės nariai, pagal savo atsakomybės sritis turėtų aktyviai dalyvauti Sąjungos lygio bendradarbiavimo ir konsultacijų procese.

- (34) Rengiant prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus pagrindinė institucija, su kuria turi konsultuotis Komisija, yra Dujų koordinavimo grupė. Primintina, kad ENTSO-G ir Agentūra yra Dujų koordinavimo grupės nariai ir rengiant šiuos planus su jais bus konsultuojamasi.
- (35) Siekiant užtikrinti aukščiausią parengties lygį tiekimo sutrikimo atveju, kompetentingos institucijos, pasikonsultavusios su gamtinių dujų įmonėmis, turėtų parengti ekstremalių situacijų valdymo planus. Tokie planai turėtų būti suderinti tarpusavyje nacionaliniu, regioniniu arba Sąjungos lygiais. Jie turėtų būti parengti remiantis geriausia esamų planų rengimo praktika ir juose turėtų būti aiškiai apibrėžtas visų susijusių gamtinių dujų įmonių ir kompetentingų institucijų vaidmuo ir atsakomybė. Jei įmanoma ir būtina, reikėtų parengti bendrus regioninio lygio ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (36) Siekiant sustiprinti valstybių narių solidarumą susidarius Sąjungos masto ekstremaliai situacijai, visų pirma padėti valstybėms narėms, kurių geografinės arba geologinės sąlygos yra mažiau palankios, valstybės narės turėtų parengti solidarumo priemones. Gamtinių dujų įmonės turėtų parengti priemones, kaip, pavyzdžiui, komerciniai susitarimai, kuriuose būtų galima numatyti didesnę dujų eksportą arba didesnio dujų kiekio išleidimą iš saugyklų. Svarbu skatinti, kad gamtinių dujų įmonės sudarytų susitarimus. Į ekstremalių situacijų valdymo planų veiksmus turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis, prireikus, gamtinių dujų įmonėms užtikrinamas sąžiningas ir teisingas kompensavimas. Solidarumo priemonės gali būti ypač parankios valstybėms narėms, kurioms Komisija rekomenduoja parengti bendrus regioninio lygio prevencinius veiksmų planus arba ekstremalių situacijų valdymo planus.
- (37) Susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai, pagal šį reglamentą Komisija vaidina svarbų vaidmenį.
- (38) Europos valstybių solidarumas prireikus turėtų būti užtikrinamas teikiant Sąjungos ir valstybių narių civilinės saugos pagalbą. Tokia pagalba turėtų būti koordinuojama ir jai teikti palankios sąlygos turėtų būti sudaromos taikant 2007 m. lapkričio 8 d. Tarybos sprendimu 2007/779/EB, Euratomas⁽¹⁾ įtvirtintą Bendrijos civilinės saugos mechanizmą.
- (39) Šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių suverenioms teisėms į energijos išteklius.
- (40) 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyvoje 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo⁽²⁾ nustatyta procedūra, kuria siekiama pagerinti Sąjungoje veikiančių paskirtųjų Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų, įskaitant tam tikrus dujų infrastruktūros objektus, saugumą. Direktyva 2008/114/EB kartu su šiuo reglamentu padeda kurti visuotinę Sąjungos energetinio saugumo užtikrinimo koncepciją.
- (41) Ekstremalių situacijų valdymo planai turėtų būti periodiškai atnaujinami ir skelbiami. Turėtų būti atliekami jų tarpusavio vertinimas ir bandymai.
- (42) Dujų koordinavimo grupė turėtų patarti Komisijai ir taip palengvinti tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių koordinavimą susidarius Sąjungos masto ekstremaliai situacijai. Be to, ji turėtų stebėti, ar pagal šį reglamentą taikomos priemonės adekvačios ir tinkamos.
- (43) Šiuo reglamentu siekiama pavesti gamtinių dujų įmonėms ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms užtikrinti, kad tiekimo sutrikimo atveju dujų vidaus rinka kuo ilgiau veiksmingai veiktų iki kompetentingos institucijos imsis priemonių tuo atveju, kai rinka nebegali užtikrinti reikiamo dujų tiekimo. Tokios išimtinio pobūdžio priemonės turėtų visiškai atitikti Sąjungos teisę ir apie jas turėtų būti pranešama Komisijai.
- (44) Kadangi iš trečiųjų valstybių tiekiamos dujos yra labai svarbios Sąjungos dujų tiekimo saugumui užtikrinti, Komisija turėtų koordinuoti veiksmus trečiųjų valstybių atžvilgiu, rengdama su trečiosiomis valstybėmis tiekėjomis ir trečiosiomis tranzito valstybėmis susitarimus, kurie padėtų spręsti krizines situacijas ir užtikrinti stabilų dujų tiekimą Sąjungai. Komisijai turėtų būti suteikta teisė sudaryti grupę, kuri stebėtų transportuojamų dujų srautus į Sąjungą krizinėse situacijose, pasikonsultavus su atitinkamomis trečiosiomis valstybėmis, taip pat jai turėtų būti suteikta teisė atlikti tarpininkavimo ir palankesnių sąlygų sudarymo funkciją tais atvejais, kai krizė kyla dėl trečiojoje valstybėje kilusių sunkumų.
- (45) Svarbu, kad tiekimo iš trečiųjų valstybių sąlygos neiškraipytų konkurencijos ir atitiktų vidaus rinkos taisykles.
- (46) Jei turima patikimos informacijos apie padėtį už Sąjungos ribų, dėl kurios kyla pavojus vienos ar kelių valstybių narių tiekimo saugumui, ir dėl kurios gali būti aktyvuojamas tarp Sąjungos ir trečiosios valstybės esantis išankstinio įspėjimo mechanizmas, Komisija nedelsdama turėtų informuoti Dujų koordinavimo grupę, o Sąjunga turėtų imtis tinkamų veiksmų pabandyti sušvelninti šią padėtį.

⁽¹⁾ OL L 314, 2007 12 1, p. 9.

⁽²⁾ OL L 345, 2008 12 23, p. 75.

(47) 2009 m. vasario mėn. Taryba padarė išvadą, kad skaidrumą ir patikimumą reikėtų didinti Komisijai ir valstybėms narėms keičiantis informacija apie bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis energetikos srityje, taip pat informacija apie ilgalaikio tiekimo sutartis, kartu neatskleidžiant slaptos komercinės informacijos.

(48) Nors Europos Sąjungos sutartyje ir Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo įtvirtintos taisyklės, ypač konkurencijos taisyklės, bendrų ekonominių interesų paslaugoms yra taikomos tiek, kiek jos neriboja galimybės teikti tokias paslaugas, vis dėlto valstybės narės turi didelę pasirinkimo laisvę nustatant, užsakant ir organizuojant viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus.

(49) Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. užtikrinti dujų tiekimo saugumą Sąjungoje, valstybės narės negali tinkamai pasiekti pačios ir kadangi dėl veiksmų masto arba poveikio jų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiame reglamente neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti.

(50) Direktyva 2004/67/EB turėtų būti panaikinta,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiame reglamente nustatomos nuostatos, kurių tikslas – garantuoti dujų tiekimo saugumą užtikrinant tinkamą ir nenutrūkstamą gamtinių dujų (toliau – dujos) vidaus rinkos veikimą, leidžiant įgyvendinti išimtinio pobūdžio priemones, kai rinka nebegali tiekti reikalingo dujų kiekio, ir aiškiai apibrėžiant bei padalijant gamtinių dujų įmonių, valstybių narių ir Sąjungos atsakomybę už preventinius veiksmus ir reagavimo į konkrečius tiekimo sutrikimus priemones. Šiame reglamente taip pat nustatomi solidarumo principu pagrįsti skaidrūs mechanizmai, skirti koordinuoti pasirengimą bei reagavimą esant valstybės narės, regioninio ir Sąjungos masto ekstremaliai situacijai.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamos Direktyvos 2009/73/EB, Reglamento (EB) Nr. 713/2009 ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 terminų apibrėžtys.

Be to, vartojamos ir šios terminų apibrėžtys:

1. Saugomi vartotojai – visi prie dujų skirstymo tinklo prijungti buitiniai vartotojai ir, atitinkamai valstybei narei nusprendus, jais taip pat gali būti:

a) mažosios ir vidutinės įmonės, jeigu jos prijungtos prie dujų skirstymo tinklo, ir vartotojai, teikiantys svarbiausias socialines paslaugas, jei jie prijungti prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo ir jei visų šių papildomų vartotojų dujų suvartojimas nesudaro daugiau nei 20 % galutinio dujų suvartojimo; ir (arba)

b) centralizuoto šildymo sistemos, jei jos tiekia šilumą buitiniams vartotojams ir a punkte nurodytiems vartotojams, jei šiose sistemose negalima naudoti kitų rūšių kuro ir jei jos prijungtos prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo.

Kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. valstybės narės praneša Komisijai, ar jos ketina į saugomų vartotojų termino apibrėžtį įtraukti a ir (arba) b punktuose nurodytus vartotojus;

2. Kompetentinga institucija – nacionalinė Vyriausybė institucija arba nacionalinė reguliavimo institucija, kurią kiekviena valstybė narė paskiria atsakinga už šiame reglamente nustatytų priemonių įgyvendinimą. Tačiau valstybės narės gali leisti kompetentingai institucijai perduoti atskiras šiame reglamente nustatytas užduotis kitoms institucijoms. Tokios perduotos užduotys atliekamos prižiūrint kompetentingai institucijai ir nurodomos 4 straipsnyje minimuose planuose.

3 straipsnis

Atsakomybė už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą

1. Už dujų tiekimo saugumo užtikrinimą pagal savo atitinkamas veiklos ir kompetencijos sritis bendrai atsako gamtinių dujų įmonės, valstybės narės, visų pirma per savo kompetentingas institucijas, ir Komisija. Tokia bendra atsakomybė reikalauja, kad šie subjektai itin glaudžiai bendradarbiautų.

2. Kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. kiekviena valstybė narė paskiria kompetentingą instituciją, kuri užtikrina šiame reglamente nustatytų priemonių įgyvendinimą. Kai tinkama, iki kompetentinga institucija oficialiai nepaskirta, už dujų tiekimo saugumą atsakingi nacionaliniai subjektai vykdo priemones, kurias pagal šį reglamentą turi įgyvendinti kompetentinga institucija. Tos priemonės – tai 9 straipsnyje nurodytas rizikos vertinimas ir, remiantis šiuo rizikos vertinimu, preventinio veiksmų plano ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimas bei reguliari nacionalinio lygio dujų

tiekinimo saugumo stebėseną. Kompetentingos institucijos tarpusavyje bendradarbiauja, siekdamos išvengti tiekimo sutrikimo ir, sutrikimui įvykus, sumažinti jo daromą žalą. Valstybėms narėms netrukdoma priimti įgyvendinimo teisės aktus, jei jų reikia siekiant įvykdyti šio reglamento reikalavimus.

3. Kiekviena valstybė narė nedelsdama praneša Komisijai kompetentingos institucijos pavadinimą po to, kai ji bus paskirta ir, prireikus, nacionalinių subjektų, atsakingų už dujų tiekimo saugumą, kurie pagal 2 dalį veikia kaip laikinoji kompetentinga institucija, pavadinimus. Kiekviena valstybė narė apie tokį paskyrimą paskelbia viešai.

4. Įgyvendindama šiame reglamente nustatytas priemones kompetentinga institucija nustato skirtingų susijusių dalyvių vaidmenis ir atsakomybę taip, kad būtų užtikrinama, jog bus laikomasi trijų lygių požiūrio, pagal kurį visų pirma veiksmai imami atitinkamos gamtinių dujų įmonės ir pramonės, po to – valstybės narės nacionaliniu ar regioniniu lygiu, o dar vėliau – Sąjungai.

5. Prireikus, Komisija koordinuoja kompetentingų institucijų veiksmus regioniniu ir Sąjungos lygiu, kaip nustatyta šiame reglamente, *inter alia*, per 12 straipsnyje nurodytą Dujų koordinavimo grupę arba 11 straipsnio 4 dalyje nurodytą krizių valdymo grupę, visų pirma tais atvejais, kai susidaro 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta Sąjungos ar regioninio masto ekstremali situacija.

6. Prevenciniuose veiksmy planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose nurodytos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonės turi būti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, proporcingos, nediskriminacinės ir patikrinamos, neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ir trukdyti veiksmingam dujų vidaus rinkos veikimui, taip pat nekelti pavojaus kitoms valstybėms narėms ir visai Sąjungai skirtų dujų tiekimo saugumui.

4 straipsnis

Prevencinio veiksmy plano ir ekstremalių situacijų valdymo plano rengimas

1. Kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su gamtinių dujų įmonėmis, buitinių vartotojų ir atitinkamomis pramoninių dujų vartotojų interesams atstovaujantiomis organizacijomis bei nacionaline reguliavimo institucija, jeigu ji nėra kompetentinga institucija, nepažeisdama 3 dalies nuostatų nacionaliniu lygiu parengia:

- a) prevencinį veiksmy planą, kuriame nurodomos priemonės, kurių, pagal, laikantis 9 straipsnio, atliktą rizikos vertinimą reikia nustatyti rūšių rizikai pašalinti ar sumažinti; ir
- b) ekstremalių situacijų valdymo planą, kuriame nurodomos priemonės, kurių, laikantis 10 straipsnio, reikia imtis dujų tiekimo sutrikimo poveikiui pašalinti ar sumažinti.

2. Prieš priimdamos nacionalinio lygio prevencinius veiksmy planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d. keičiasi savo prevencinių veiksmy planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų projektais ir atitinkamu regioniniu lygiu konsultuojasi viena su kita ir su Komisija, siekiant užtikrinti, kad jų planų projektai ir priemonės būtų suderinti su kitų valstybių narių prevenciniais veiksmy planais ir ekstremalių situacijų valdymo planais ir kad jie atitiktų šį reglamentą bei kitas Sąjungos teisės akto nuostatas. Tokios konsultacijos visų pirma vyksta tarp kaimyninių valstybių narių, ypač tarp izoliuotų sistemų, kurios sudaro vadinamąsias dujų salas, ir jų kaimyninių valstybių narių ir jos gali vykti, pavyzdžiui, tarp valstybių narių, nurodytų IV priedo pavyzdiniame sąraše.

3. Remdamosi 2 dalyje nurodytomis konsultacijomis ir galimomis Komisijos rekomendacijomis, atitinkamos kompetentingos institucijos, be nacionalinio lygio planų gali nuspręsti parengti ir bendrus regioninio lygio prevencinius veiksmy planus (toliau – bendri prevenciniai veiksmy planai) bei bendrus regioninio lygio ekstremalių situacijų valdymo planus (toliau – bendri ekstremalių situacijų valdymo planai). Jei rengiami bendri planai, susijusios kompetentingos institucijos stengiasi prireikus sudaryti susitarimus, kad regioninis bendradarbiavimas būtų įgyvendintas. Prireikus, šiuos susitarimus oficialiai patvirtina valstybės narės.

4. Rengdama ir įgyvendindama nacionalinio ir (arba) regioninio lygio prevencinius veiksmy planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus, kompetentinga institucija tinkamai atsižvelgia į tai, kad dujų sistema visą laiką veiktų saugiai ir šiuose planuose numato ir apibrėžia techninius tinklo valdymo apribojimus, įskaitant technines ir saugumo priežastis, dėl kurių galimas tiekimo ribojimas ekstremalios situacijos metu.

5. Prevenciniai veiksmy planai ir ekstremalių situacijų valdymo planai, įskaitant, jei taikoma, bendrus planus, priimami ir paskelbiami viešai ne vėliau kaip 2012 m. gruodžio 3 d. Apie tokius planus nedelsiant pranešama Komisijai. Komisija informuoja Dujų koordinavimo grupę. Kompetentingos institucijos užtikrina reguliarią tokių planų įgyvendinimo stebėseną.

6. Per tris mėnesius po to, kai kompetentingos institucijos praneša apie 5 dalyje nurodytus planus:

- a) Komisija šiuos planus įvertina laikydama b punkto nuostatą. Atlikdama šį vertinimą, Komisija dėl šių planų konsultuojasi su Dujų koordinavimo grupe ir tinkamai atsižvelgia į jos nuomonę. Komisija apie planų vertinimą praneša Dujų koordinavimo grupei; ir

b) jei remdamasi šiomis konsultacijomis Komisija:

i) nustato, kad prevencinis veikslių planas arba ekstremalių situacijų valdymo planas nėra veiksmingas sumažinant rizikos vertinime nustatytas rizikas, ji gali rekomenduoti atitinkamai kompetentingai institucijai arba kompetentingoms institucijoms atitinkamą planą pakeisti;

ii) mano, kad prevencinis veikslių planas arba ekstremalių situacijų valdymo planas neatitinka kitos kompetentingos institucijos rizikos scenarijų ar planų arba kad jis neatitinka šio reglamento nuostatų ar kitų Sąjungos teisės nuostatų, ji prašo atitinkamą planą pakeisti;

iii) mano, kad dėl prevencinio veikslių plano kyla pavojus kitų valstybių narių ar visos Sąjungos dujų tiekimo saugumui, ji nusprendžia pareikalauti, kad kompetentinga institucija peržiūrėtų tą prevencinį veikslių planą ir gali pateikti specialias rekomendacijas, kaip jį pakeisti. Komisija pateikia išsamias savo sprendimo priežastis.

7. Per keturis mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos prašymą, nurodytą 6 dalies b punkto ii papunktyje, dienos atitinkama kompetentinga institucija pakeičia savo prevencinį veikslių planą arba ekstremalių situacijų valdymo planą ir pateikia pakeistą planą Komisijai arba nurodo Komisijai priežastis, dėl kurių ji nesutinka su prašymu. Nesutikimo atveju per du mėnesius nuo kompetentingos institucijos atsakymo dienos, Komisija gali atšaukti savo prašymą arba sušaukti susijusias kompetentingas institucijas ir, jei Komisija mano, kad tai būtina, Dujų koordinavimo grupę apsvarstyti šį klausimą. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo padaryti plano pakeitimus. Kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija per du mėnesius nuo Komisijos pozicijos gavimo dienos pateikia ir viešai paskelbia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas, kartu pateikdama tą sprendimą ir Komisijos poziciją. Jei taikytina, kompetentinga institucija nedelsdama viešai paskelbia pakeistą planą.

8. Per tris mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos sprendimą, nurodytą 6 dalies b punkto iii papunktyje, dienos atitinkama kompetentinga institucija pakeičia savo prevencinį veikslių planą ir pateikia pakeistą planą Komisijai arba nurodo Komisijai priežastis, dėl kurių ji nesutinka su sprendimu. Nesutikimo atveju Komisija per du mėnesius po kompetentingos institucijos atsakymo dienos gali nuspręsti prašymą pakeisti arba atšaukti. Jei Komisija prašymą palieka galioti, atitinkama kompetentinga institucija per du mėnesius nuo pranešimo apie Komisijos sprendimą dienos, kiek įmanoma atsižvelgdama į 6 dalies b punkto iii papunktyje nurodytas Komisijos rekomendacijas, planą pakeičia ir jį pateikia Komisijai.

Komisija informuoja Dujų koordinavimo grupę ir tinkamai atsižvelgia į jos rekomendacijas rengdama nuomonę dėl

pakeisto plano, kurią ji pateikia per du mėnesius nuo kompetentingos institucijos pranešimo dienos. Atitinkama kompetentinga institucija kiek įmanoma atsižvelgia į Komisijos nuomonę ir per du mėnesius nuo Komisijos nuomonės gavimo dienos priima ir viešai paskelbia pakeistą planą.

9. Slapta komercinė informacija išlaikoma konfidencialia.

5 straipsnis

Nacionalinio ir bendro prevencinių veikslių planų turinys

1. Nacionaliniame ir bendrame prevenciniuose veikslių planuose pateikiama tokia informacija:

- a) 9 straipsnyje nustatyto rizikos vertinimo rezultatai;
- b) priemonės, kiekiai, pajėgumai ir laikas, kurių reikia 6 ir 8 straipsniuose nustatytiems infrastruktūros ir tiekimo standartams įgyvendinti, įskaitant, jei taikoma, mastą, kuriuo poreikio valdymo priemonėmis galima pakankamai ir laiku kompensuoti tiekimo sutrikimą, kaip nurodyta 6 straipsnio 2 dalyje, vienos didžiausios bendro intereso dujų infrastruktūros nustatymas taikant 6 straipsnio 3 dalies nuostatas ir padidintas tiekimo standartas pagal 8 straipsnio 2 dalį;
- c) gamtinių dujų įmonėms ir kitoms atitinkamoms įstaigoms nustatyti įpareigojimai, įskaitant saugų dujų sistemos veikimą;
- d) kitos prevencinės priemonės, pavyzdžiui, susijusios su poreikiu pagerinti kaimyninių valstybių narių jungiamuosius vamzdynus ir galimybe, prireikus, įvairinti dujų transportavimo maršrutus ir tiekimo šaltinius, skirtos nustatytų rūšių rizikai mažinti siekiant kuo ilgiau išlaikyti dujų tiekimą visiems vartotojams;
- e) jei taikoma, bendradarbiavimo su kitomis valstybėmis narėmis mechanizmai rengiant ir įgyvendinant 4 straipsnio 3 dalyje nurodytus bendrus prevencinius veikslių planus ir bendrus ekstremalių situacijų valdymo planus;
- f) informacija apie esamus ir būsimus jungiamuosius vamzdynus, ypač tuos, per kuriuos suteikiama prieiga prie Sąjungos dujų tinklo, tarpvalstybinį tiekimą, tarpvalstybinę prieigą prie saugyklų ir fizinių pajėgumą transportuoti dujas abiem kryptimis (toliau – pajėgumas transportuoti abiem kryptimis), ypač susidarius ekstremaliai situacijai;
- g) informacija apie visus viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus, susijusius su dujų tiekimo saugumu.

2. Rengiant nacionalinius ir bendrus prevencinius veiksmų planus, visų pirma 6 straipsnyje nustatytam infrastruktūros standartui įgyvendinti skirtus veiksmus, atsižvelgiama į pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 10 dalį ENTSO-G rengiamą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą.

3. Rengiant nacionalinius ir bendrus prevencinius veiksmų planus remiamasi visų pirma rinkos priemonėmis ir atsižvelgiama į ekonominių poveikį, priemonių efektyvumą ir veiksmingumą, poveikį energijos vidaus rinkos veikimui ir poveikį aplinkai ir vartotojams, bei, ar jais gamtinių dujų įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta, o dujų vidaus rinkos veikimui nedaromas neigiamas poveikis.

4. Nacionaliniai ir bendri prevenciniai veiksmų planai atnaujinami kas dvejus metus, nebent dėl susidariusių aplinkybių tai daryti reikėtų dažniau, ir atspindi atnaujintą rizikos vertinimą. Kompetentingų institucijų konsultacijos, numatytos 4 straipsnio 2 dalyje, vyksta prieš priimant atnaujintą planą.

6 straipsnis

Infrastruktūros standartas

1. Valstybės narės, arba, jei valstybė narė taip nusprendžia, kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų imamasi reikiamų priemonių, kad ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 3 d. sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui, likusios infrastruktūros pajėgumų, kaip nustatyta pagal I priedo 2 punkte nurodytą (N-1) formulę, nepažeidžiant šio straipsnio 2 dalies nuostatų, užtektų patenkinti visą nustatytos formulės taikymo teritorijos dujų poreikį išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų. Kai tinkama ir būtina, tai neturi įtakos sistemų operatorių atsakomybei atitinkamai investuoti ir perdavimo sistemos operatorių pareigoms, kaip nustatyta Direktyvoje 2009/73/EB ir Reglamente (EB) Nr. 715/2009.

2. Pareiga užtikrinti, kad, kaip nurodyta 1 dalyje, likusioji infrastruktūra būtų pajėgi patenkinti visą dujų poreikį, taip pat laikoma įvykdyta, jei kompetentinga institucija prevenciniame veiksmų plane įrodo, kad tiekimo sutrikimas gali būti pakankamai ir laiku kompensuotas taikant atitinkamas rinka grindžiamas dujų poreikio valdymo priemones. Tam tikslui naudojama I priedo 4 punkte pateikta formulė.

3. Prireikus, remdamosi 9 straipsnyje nurodytu rizikos vertinimu kompetentingos institucijos gali nuspręsti, kad šio straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga bus įvykdyta ne nacionaliniu, o regioniniu lygiu. Tokiu atveju laikantis 4 straipsnio 3 dalies nuostatų parengiami bendri prevenciniai veiksmų planai. Taikomas I priedo 5 punktas.

4. Kiekviena kompetentinga institucija pasikonsultavusi su atitinkamomis gamtinių dujų įmonėmis nedelsdama praneša

Komisijai apie 1 dalyje nustatytos pareigos nevykdymą ir informuoja Komisiją apie tokio nevykdymo priežastis.

5. Kaip įmanoma anksčiau ir ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 3 d. perdavimo sistemos operatoriai užtikrina nuolatinį pajėgumą transportuoti abiem kryptimis visuose tarpvalstybiniuose jungiamuosiuose vamzdynuose tarp valstybių narių, išskyrus:

a) vamzdynų su gavybos įrenginiais, SGD įrenginiais ir skirstymo tinklais atvejus, arba

b) atvejus, kai buvo padaryta išimtis pagal 7 straipsnį.

Ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 3 d. dujų perdavimo sistemos operatoriai pertvarko visos perdavimo sistemos, ar jos dalies veikimą, kad tarpvalstybiniais jungiamaisiais vamzdynais būtų įgalinti fiziniai dujų srautai abiem kryptimis.

6. Kai atskirame jungiamajame vamzdyne jau egzistuoja pajėgumas transportuoti abiem kryptimis ar atliekamas šio pajėgumo įrengimas, laikoma, kad 5 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta pareiga to jungiamojo vamzdyno atžvilgiu yra įvykdyta, išskyrus atvejus, kai viena ar daugiau valstybių narių dėl tiekimo saugumo priežasčių prašo padidinti šio vamzdyno pajėgumą. Jei pateikiamas toks prašymas dėl pajėgumo padidinimo, taikoma 7 straipsnyje nustatyta procedūra.

7. Valstybės narės, arba, jei valstybė narė taip nusprendžia, kompetentinga institucija užtikrina, kad visų pirma, rinkos tyrimai būtų visada atliekami skaidriai, išsamiai ir nediskriminaciniu būdu, siekiant įvertinti, ar rinkai reikia investicijų į infrastruktūrą, kurios reikia 1 ir 5 dalyse nustatytoms pareigoms įvykdyti.

8. Nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į veiksmingai patirtas 1 dalyje nustatytos pareigos įvykdymo išlaidas ir nuolatinio pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimo išlaidas siekiant suteikti tinkamas paskatas skaidriai ir išsamiai būdu nustatydamos arba tvirtindamos tarifus arba metodiką pagal Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 8 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį. Jeigu rinkai nereikia investicijų į pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimą ir kai dėl šių investicijų išlaidų patiria kelios valstybės narės arba viena valstybė narė, kitos vienos ar kelių valstybių narių naudai, prieš priimant bet kokią sprendimą dėl investicijų, visų susijusių valstybių narių nacionalinės reguliavimo institucijos kartu priima sprendimą dėl išlaidų paskirstymo. Paskirstant išlaidas visų pirma atsižvelgiama į susijusių valstybių narių dujų tiekimo saugumo padidėjimui iš investicijų į infrastruktūrą gaunamos naudos dalį. Taikoma Reglamento (EB) Nr. 713/2009 8 straipsnio 1 dalis.

9. Kompetentinga institucija užtikrina, kad bet kokia nauja perdavimo infrastruktūra būtų prisidedama prie tiekimo saugumo, vystant gerai tarpusavyje sujungtą tinklą, įskaitant, jei reikia, rinkos poreikių ir nustatytos rizikos požiūriu pakankamą tarpvalstybinių įleidimo ir išleidimo taškų skaičių. Prireikus, kompetentinga institucija rizikos vertinime nustato, kur esama vidinių kliūčių ir ar nacionalinių dujų įleidimo pajėgumais ir infrastruktūra, visų pirma perdavimo tinklais, nacionaliniai dujų srautai gali būti pritaikomi rizikos įvertinime nustatytam vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimo sutrikimo atvejui.

10. Išimties tvarka Liuksemburgas, Slovėnija ir Švedija stengiasi įgyvendinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą pareigą pagal 8 straipsnį užtikrindamos dujų tiekimą saugomiems vartotojams, tačiau tos pareigos joms nėra privalomos. Ta išimtis joms taikoma iki:

- a) Liuksemburgo atveju: jis turi bent du jungiamuosius vamzdynus su kitomis valstybėmis narėmis, bent du skirtingus tiekimo šaltinius ir savo teritorijoje neturi dujų saugyklų ar SGD įrenginių;
- b) Slovėnijos atveju: ji turi bent du jungiamuosius vamzdynus su kitomis valstybėmis narėmis, bent du skirtingus tiekimo šaltinius ir savo teritorijoje neturi dujų saugyklų ar SGD įrenginių;
- c) Švedijos atveju: ji savo teritorijoje neturi tranzito vamzdyno ir kitas valstybes nares, jos metinis bendrasis suvartojamas dujų kiekis yra mažesnis nei 2 Mtnė ir joje energijos iš dujų suvartojimas sudaro mažiau nei 5 % viso pirminės energijos suvartojimo.

Tos trys valstybės narės užtikrina, kad skaidriai, išsamiai ir nediskriminaciniu būdu būtų nuolatos atliekami rinkos tyrimai dėl investicijų į infrastruktūrą poreikio ir viešai paskelbia apie tų tyrimų rezultatus.

Pirmoje pastraipoje nurodytos valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokius toje pastraipoje nurodytų sąlygų pasikeitimus. Pirmoje pastraipoje nurodyta išimtis nebetaikoma, jei neįvykdoma bent viena tų sąlygų.

Ne vėliau kaip 2018 m. gruodžio 3 d. visos pirmoje pastraipoje nurodytos valstybės narės Komisijai pateikia ataskaitą, kurioje apibūdinama padėtis, susijusi su atitinkamomis sąlygomis, nustatytomis toje pastraipoje ir galimybėmis įvykdyti 1 dalyje nurodytą pareigą, atsižvelgiant į infrastruktūros standarto įgyvendinimo ekonominį poveikį, rinkos tyrimų rezultatus ir dujų rinkos pokyčius bei dujų infrastruktūros projektus regione. Remdamasi ataskaita ir jei vis dar yra įvykdytos atitinkamos šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos, Komisija gali nuspręsti, kad pirmoje pastraipoje nustatyta išimtis gali būti toliau taikoma dar ketverius metus. Teigiamo sprendimo atveju,

šioje pastraipoje nustatyta procedūra vėl pakartojama po ketverių metų.

7 straipsnis

Fizinio pajėgumo transportuoti abiem kryptimis užtikrinimo arba prašymo padaryti išimtį procedūra

1. Kiekvieno jungiamojo vamzdyno tarp valstybių narių atveju, išskyrus vamzdynus, kuriems taikoma išimtis pagal 6 straipsnio 5 dalies a punktą ir vamzdynus, kurių atžvilgiu jau egzistuoja pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, arba jau vyksta šio pajėgumo įrengimas ir viena ar kelios valstybės narės dėl tiekimo saugumo priežasčių neprašo padidinti šio vamzdyno pajėgumą, perdavimo sistemos operatoriai, pasikonsultavę su visais kitais susijusiais perdavimo sistemos operatoriais, ne vėliau kaip 2012 m. kovo 3 d. savo valstybėms narėms arba, jei valstybės narės taip nusprendžia, jų kompetentingoms institucijoms ar reguliavimo institucijoms (toliau šiame straipsnyje kartu vadinamos susijusiomis institucijomis) pateikia:

- a) pasiūlymą dėl pajėgumo transportuoti abiem kryptimis, kiek tai susiję su priešinga kryptimi (toliau – srautų priešinga kryptimi pajėgumas); arba
- b) prašymą taikyti išimtį dėl pareigos įrengti pajėgumą transportuoti abiem kryptimis.

2. Pasiūlymas dėl srautų priešinga kryptimi pajėgumo arba prašymas taikyti išimtį, nurodyti 1 dalyje, grindžiami rinkos poreikių vertinimu, paklauso ir pasiūlos prognoze, techniniu pagrįstumu, srautų priešinga kryptimi pajėgumo kaina, įskaitant vėlesnį perdavimo sistemos sustiprinimą, naudą tiekimo saugumui, ir tai, kaip srautų priešinga kryptimi pajėgumu, kartu su kitomis galimomis priemonėmis, būtų galima prisidėti prie 6 straipsnyje nustatyto infrastruktūros standarto įgyvendinimo valstybėse narėse, gaunančiose naudos iš srautų priešinga kryptimi pajėgumo transportuoti.

3. Pasiūlymą arba prašymą padaryti išimtį gaunanti susijusi institucija nedelsdama apie jį praneša kitų valstybių narių, kurios, sprendžiant iš rizikos vertinimo, galėtų gauti naudos iš srautų priešinga kryptimi pajėgumo susijusioms institucijoms ir Komisijai. Ta susijusi institucija suteikia toms susijusioms institucijoms ir Komisijai galimybę pateikti nuomonę per keturis mėnesius pranešimo gavimo dienos.

4. Per du mėnesius po 3 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos susijusi institucija, remdamasi 2 dalyje nurodytais kriterijais ir pagal 9 straipsnio nuostatas atliktu rizikos vertinimu, bei kiek įmanoma atsižvelgdama į pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas gautas nuomones ir į aspektus, kurie nėra vien ekonominiai, pavyzdžiui, į tiekimo saugumą ir indėlį į dujų vidaus rinką:

- a) padaro išimtį, jei įrengus srautų priešinga kryptimi pajėgumą jokios valstybės narės ar regiono tiekimo saugumas nepadidėtų arba jeigu investicijų sąnaudos būtų daug didesnės už galimą naudą tiekimo saugumui; arba
- b) priima pasiūlymą dėl srautų priešinga kryptimi pajėgumo; arba
- c) prašo, kad perdavimo sistemos operatorius pakeistų savo pasiūlymą.

Susijusi institucija nedelsdama pateikia savo sprendimą Komisijai kartu su visa atitinkama informacija, parodančia sprendimo priežastis, įskaitant pagal šio straipsnio 3 dalies nuostatas gautas nuomones. Susijusios institucijos stengiasi užtikrinti, kad tarpusavyje priklausomi sprendimai dėl tų pačių jungiamųjų vamzdynų ar sujungtų vamzdynų vienas kitam neprieštarautų.

5. Per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos, ir jei susijusios institucijos sprendimas neatitinka kitų susijusių institucijų nuomonių, Komisija gali reikalauti, kad susijusi institucija pakeistų savo sprendimą. Tas laikotarpis gali būti pratęstas vienu mėnesiu, jei Komisijai reikia gauti papildomos informacijos. Bet koks Komisijos reikalavimas pakeisti susijusios institucijos sprendimą pagrindžiamas 2 dalyje ir 4 dalies a punkte nustatytais veiksniais ir kriterijais, atsižvelgiant į susijusios institucijos sprendimo priežastis. Susijusi institucija patenkina Komisijos reikalavimą per keturias savaites pakeisdama savo sprendimą. Jei per tą dviejų mėnesių laikotarpį Komisija nepriima sprendimo, laikoma, kad ji neprieštaruoja susijusios institucijos sprendimui.

6. Jei, remiantis pagal 9 straipsnį atlikto rizikos vertinimo rezultatais, reikia papildomo srautų priešinga kryptimi pajėgumo, perdavimo sistemos operatoriaus, susijusios institucijos ar Komisijos prašymu pakartojama šio straipsnio 1–5 dalyse nustatyta procedūra.

7. Komisija ir susijusi institucija užtikrina slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

8 straipsnis

Tiekimo standartas

1. Kompetentinga institucija reikalauja, kad gamtinių dujų įmonės, kurias ji nustato, imtųsi priemonių užtikrinti dujų tiekimą valstybės narės saugomiems vartotojams šiais atvejais:

- a) esant ekstremaliai temperatūrai septynių dienų piko laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų;
- b) bent 30 dienų išskirtinai didelio dujų poreikio laikotarpiu, kuris pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų; ir
- c) bent 30 dienų laikotarpiu vidutinėmis žiemos sąlygomis sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui.

Kompetentinga institucija pirmoje pastraipoje nurodytas gamtinių dujų įmones nustato ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d.

2. Bet koks tiekimo standarto padidinimas, viršijantis 30 dienų laikotarpį, nurodytą 1 dalies b ir c punktuose, ar bet kokia nustatyta papildoma pareiga dėl dujų tiekimo saugumo grindžiami 9 straipsnyje nurodytu rizikos vertinimu, turi būti nurodyti prevenciniame veiksmų plane ir:

- a) turi atitikti 3 straipsnio 6 dalies nuostatas;
- b) neturi nederamai iškraipyti konkurencijos ar trikdyti dujų vidaus rinkos veikimą;
- c) neturėti neigiamo poveikio bet kurios kitos valstybės narės galimybei laikantis šio straipsnio nuostatų tiekti dujas savo saugomiems vartotojams nacionalinio, Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos atveju; ir
- d) susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai atitikti 11 straipsnio 5 dalyje nurodytus kriterijus.

Kompetentinga institucija, vadovaudamasi solidarumo principu, prevenciniame veiksmų plane ir ekstremalių situacijų valdymo plane nustato, kaip padidintas tiekimo standartas arba nustatyta papildoma pareiga gali būti laikinai sumažinti susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai.

3. Po laikotarpių, kuriuos pagal 1 ir 2 dalis nustato kompetentinga institucija, ar esant sunkesnėms sąlygoms, nei nustatytosios 1 dalyje, kompetentinga institucija ir dujų tiekimo įmonės stengiasi kiek įmanoma ilgiau išlaikyti dujų tiekimą, ypač saugomiems vartotojams.

4. Gamtinių dujų įmonėms nustatytos pareigos laikytis šiame straipsnyje nustatytų tiekimo standartų yra nediskriminacinės ir jais toms įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta.

5. Gamtinių dujų įmonėms leidžiama įvykdyti tokias pareigas, kai taikoma, regioniniu arba Sąjungos lygiu. Kompetentinga institucija nereikalauja, kad šiame straipsnyje išdėstyti standartai būtų įvykdyti naudojant tik jos teritorijoje esančią infrastruktūrą.

6. Kompetentinga institucija užtikrina, kad tiekimo saugomiems vartotojams sąlygos būtų nustatytos netrikdant tinkamo dujų vidaus rinkos veikimo ir kad taikoma dujų kaina atitiktų tiekiamų išteklių rinkos vertę.

9 straipsnis

Rizikos vertinimas

1. Ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. kiekviena kompetentinga institucija, remdamasi toliau nurodytais bendrais veiksniais, išsamiai įvertina poveikį dujų tiekimo saugumui jos valstybėje narėje darančias rizikas; šiuo tikslu ji:

a) naudoja 6 ir 8 straipsniuose nurodytus standartus, nurodydama, kaip nustatyta N-1 formulė, kokios prielaidos naudojamos, įskaitant regioninio lygio N-1 formulės nustatymui naudotas prielaidas, ir N-1 formulės nustatymui reikalingus duomenis;

b) atsižvelgia į visas svarbias nacionalines ir regionines aplinkybes, visų pirma rinkos dydį, tinklo konfigūraciją, faktinius dujų srautus, įskaitant dujų transportavimą iš atitinkamos valstybės narės, fizinių dujų srautų abiem kryptimis galimybę, įskaitant potencialų poreikį sustiprinti perdavimo sistemą, esamus gavybos įrenginius ir saugyklas, dujų svarbą energijos balanse, ypač centralizuotam šildymui, elektros gamybai ir pramonės veiklai, saugumo ir dujų kokybės klausimus;

c) numato įvairius išskirtinai didelio dujų poreikio ir tiekimo sutrikimo scenarijus, pavyzdžiui, pagrindinių perdavimo infrastruktūros objektų, saugyklų ar SGD terminalų veikimo sutrikimą ir trečiųjų valstybių tiekėjų vykdomo tiekimo sutrikimą, atsižvelgiant į anksčiau įvykusių sutrikimų istoriją, jų atsiradimo tikimybę, metų laikotarpį, dažnį ir trukmę, taip pat, jei reikia, geopolitinio pobūdžio rizikas, ir įvertina galimas šių scenarijų pasekmes;

d) nustato rizikų tarpusavio sąveiką ir koreliaciją su kitomis valstybėmis narėmis, įskaitant, *inter alia*, sąveiką ir koreliaciją, susijusias su jungiamaisiais vamzdynais, tarpvalstybinio

tiekimu, tarpvalstybine prieiga prie saugyklų ir pajėgumą transportuoti abiem kryptimis;

e) atsižvelgia į didžiausią jungiamojo vamzdyno pajėgumą kiekviename sienos įleidimo ir išleidimo taške.

2. Jei taikoma 4 straipsnio 3 dalis, atitinkamos kompetentingos institucijos taip pat atlieka regioninio lygio bendrą rizikos vertinimą.

3. Gamtinių dujų įmonės, pramoniniai dujų vartotojai, atitinkamos buitinių vartotojų ir pramoninių dujų vartotojų interesams atstovaujanti organizacijos, valstybės narės ir nacionalinė reguliavimo institucija, jei ji nėra kompetentinga institucija, bendradarbiauja su kompetentinga institucija ir jai paprašius teikia visą rizikos vertinimui parengtą būtiną informaciją.

4. Rizikos vertinimas pirmą kartą atnaujinamas ne vėliau kaip per 18 mėnesių po 4 straipsnyje nurodytų prevencinių veiksmų planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų priėmimo, o vėliau – kas dvejus metus iki atitinkamų metų rugsėjo 30 d., nebent jei dėl susidariusių aplinkybių būtų reikalaujama jį atlikti dažniau. Rizikos įvertinime atsižvelgiama į pažangą, pasiektą darant investicijas, kurių reikia 6 straipsnyje nustatytam infrastruktūros standartui įgyvendinti ir į sunkumus, kuriuos valstybė patiria įgyvendindama naujas alternatyvias priemones.

5. Rizikos vertinimas, įskaitant atnaujintas redakcijas, nedelsiant pateikiamas Komisijai.

10 straipsnis

Ekstremalių situacijų valdymo planai ir krizės lygiai

1. Nacionaliniai ir bendri ekstremalių situacijų valdymo planai:

a) grindžiami 3 dalyje nurodytais krizės lygiais;

b) juose nustatomas gamtinių dujų įmonių ir pramoninių dujų vartotojų, įskaitant atitinkamus elektros energijos gamintojus, atsižvelgiant į tai, kiek juos veikia dujų tiekimo sutrikimai, vaidmuo ir atsakomybė, taip pat jų ryšiai su kompetentingomis institucijomis ir prirėkus su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis kiekvieno 3 dalyje nustatyto lygio krizės atveju;

c) juose nustatomas kompetentingų institucijų ir kitų institucijų, kurioms užduotys pavestos pagal 2 straipsnio 2 dalį, vaidmuo ir atsakomybė kiekvieno šio straipsnio 3 dalyje nustatyto lygio krizės atveju;

- d) juose užtikrinama, kad gamtinių dujų įmonėms ir pramoniniams dujų vartotojams būtų suteikiama pakankamai galimybių reaguoti į kiekvieno lygio krizę;
- e) juose, prireikus, nustatomos priemonės ir veiksmai, kurių reikia imtis siekiant sumažinti galimą dujų tiekimo sutrikimo poveikį centralizuotam šildymui ir elektros energijos, pagamintos iš dujų, tiekimui;
- f) juose nustatomos išsamios procedūros ir priemonės, kurių reikia laikytis kilus kiekvieno lygio krizei, taip pat nustatomos atitinkamos informacijos perdavimo sistemos;
- g) juose nurodomas krizės valdytojas arba krizės valdymo grupė ir apibrėžiamas jo (jos) vaidmuo;
- h) juose nurodomas rinka grindžiamų priemonių, ypač II priede išvardytų priemonių, indėlis sprendžiant pavojaus lygio situaciją ir mažinant ekstremalaus lygio situacijos padarinius;
- i) juose nurodomas ne rinka grindžiamų priemonių, ypač III priede išvardytų priemonių, kurias planuojama taikyti arba kurios bus įgyvendinamos susidarius ekstremalaus lygio situacijai, indėlis; įvertinama būtinybė taikyti tokias ne rinka grindžiamas priemones siekiant įveikti krizę, įvertinamas jų poveikis ir apibrėžiamos jų įgyvendinimo procedūros, atsižvelgiant į tai, kad ne rinka grindžiamos priemonės naudojamos tik tais atvejais, kai vien rinka grindžiamomis priemonėmis nebeįmanoma toliau užtikrinti tiekimo, ypač saugomiems vartotojams;
- j) juose apibūdinami kiekvienam krizės lygiui skirti bendradarbiavimo su kitomis valstybėmis narėmis mechanizmai;
- k) juose išsamiai apibūdinamos gamtinių dujų įmonėms nustatytos informacijos teikimo pareigos, susijusios su pavojaus ir ekstremalaus lygio situacijomis;
- l) juose nustatomas iš anksto nustatytų veiksmų, kurių reikia imtis, kad būtų užtikrintas dujų tiekimas susidarius ekstremaliai situacijai, sąrašas, taip pat nurodomi šalių, dalyvaujančių atliekant tokius veiksmus, sudaryti komerciniai susitarimai ir, prireikus, kompensavimo mechanizmai gamtinių dujų įmonėms, atsižvelgiant į neskelbtinų duomenų konfidencialumą. Tokie veiksmai gali būti susiję su valstybių narių ir (arba) gamtinių dujų įmonių tarpvalstybiniais susitarimais.
2. Nacionaliniai ir bendri ekstremalių situacijų valdymo planai atnaujinami kas dvejus metus, nebent dėl susidariusių aplinkybių tai daryti reikėtų dažniau, ir atspindi atnaujintą rizikos vertinimą. Kompetentingų institucijų konsultacijos, numatytos 4 straipsnio 2 dalyje, vykdomos prieš priimant atnaujintus planus.
3. Trys pagrindiniai krizės lygiai yra:
- a) išankstinio įspėjimo lygmuo (išankstinis įspėjimas): yra konkreti, pagrįsta ir patikima informacija, kad gali įvykti įvykis, dėl kurio gali labai pablogėti tiekimo padėtis ir dėl kurio gali kilti pavojaus arba ekstremalaus lygio krizė; išankstinio įspėjimo lygį gali aktyvuoti išankstinio įspėjimo mechanizmas;
- b) pavojaus lygmuo (pavojus): sutrinka tiekimas arba atsiranda išskirtinai didelis dujų poreikis, dėl kurio labai pablogėja tiekimo padėtis, tačiau rinka dar yra pajėgi išspręsti šį sutrikimo arba poreikio klausimą nesiimant ne rinkos priemonių;
- c) ekstremalus lygmuo (ekstremali situacija): atsiranda išskirtinai didelis dujų poreikis, labai sutrinka tiekimas, arba kitokiu būdu labai pablogėja tiekimo padėtis, ir visos atitinkamos rinkos priemonės yra įgyvendintos, tačiau dujų tiekimo nepakanka likusiam dujų poreikiui patenkinti, todėl taip pat turi būti pradedama naudoti ne rinkos priemonės, ypač siekiant pagal 8 straipsnį užtikrinti tiekimą saugomiems vartotojams.
4. Nacionaliniu ir bendru ekstremalių situacijų valdymo planais garantuojama, kad susidarius ekstremaliai situacijai tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamentą (EB) Nr. 715/2009 būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu. Planai atitinka šio reglamento 3 straipsnio 6 dalies nuostatas ir juose nenumatoma priemonių, dėl kurių būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas į kitas valstybes.
5. Kai kompetentinga institucija paskelbia bet kurio 3 dalyje nurodyto lygio krizę, ji nedelsdama informuoja Komisiją ir suteikia jai visą reikiamą informaciją, ypač apie tai kokių veiksmų ji ketina imtis. Susidarius ekstremaliai situacijai, dėl kurios gali tekti prašyti Sąjungos ir jos valstybių narių pagalbos, atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija nedelsdama informuoja Komisijos Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centrą.
6. Paskelbusi ekstremalią situaciją, kompetentinga institucija imasi iš anksto nustatytų veiksmų, apibūdintų jos ekstremalių situacijų valdymo plane, ir nedelsdama informuoja apie tai Komisiją, ypač apie veiksmus, kurių ji ketina imtis pagal 1 dalį. Tinkamai pagrįstomis ypatingomis aplinkybėmis kompetentinga institucija gali imtis veiksmų, nukrypstančių nuo ekstremalių situacijų valdymo plano. Kompetentinga institucija nedelsdama informuoja Komisiją apie tokį veiksmą ir jį pagrindžia.

7. Valstybės narės, ypač kompetentingos institucijos užtikrina, kad:

- a) nesiimama jokių priemonių, kuriomis bet kuriuo metu būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas vidaus rinkoje;
- b) nesiimama jokių priemonių, kuriomis galėtų būti keliamas didelis pavojus tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje; ir
- c) tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamentą (EB) Nr. 715/2009 būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu pagal ekstremalių situacijų valdymo planą.

8. Komisija kiek įmanoma greičiau ir, bet kuriuo atveju, per penkias dienas nuo 5 dalyje nurodytos informacijos gavimo iš kompetentingos institucijos dienos patikrina, ar remiantis 3 dalies c punkto nuostatomis ekstremali situacija paskelbta pagrįstai, ar priemonės, kurių imamasi, kiek įmanoma atitinka priemones, nurodytas ekstremalių situacijų valdymo plane, ar dėl šių priemonių gamtinių dujų įmonėms nesudaroma nepagrįsta našta ir ar jos atitinka 7 dalies nuostatas. Komisija kompetentingos institucijos, gamtinių dujų įmonių prašymu ar savo iniciatyva gali prašyti, kad kompetentinga institucija pakeistų priemones, jei šios priemonės neatitinka 7 dalyje ir šios dalies pirmame sakinyje nustatytų sąlygų. Komisija taip pat gali prašyti kompetentingos institucijos atšaukti ekstremalios situacijos paskelbimą, kai mano, kad toks paskelbimas nėra arba nebėra pagrįstas remiantis 3 dalies c punkto nuostatomis.

Per tris dienas nuo pranešimo apie Komisijos prašymą kompetentinga institucija pakeičia priemones ir praneša apie tai Komisijai arba informuoja Komisiją, dėl kokių priežasčių ji nesutinka su prašymu. Pastaruoju atveju Komisija per tris dienas gali pakeisti arba atšaukti savo prašymą, arba šiam klausimui apsvarstyti sušaukti kompetentingą instituciją ar, prireikus, susijusias kompetentingas institucijas ir, kai Komisija mano, kad tai yra būtina – Dujų koordinavimo grupę. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo pakeisti veiksmus. Kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija pateikia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas.

11 straipsnis

Sąjungos ir regioninės reagavimo į ekstremalias situacijas priemonės

1. Kompetentingos institucijos, kuri paskelbė ekstremalią situaciją, prašymu ir atlikus patikrinimą pagal 10 straipsnio 8

dalį, Komisija gali paskelbti Sąjungos ar regioninio masto ekstremalią situaciją ypač paveiktame geografiniame regione. Bent dviejų kompetentingų institucijų, kurios paskelbė ekstremalią situaciją, prašymu ir atlikus patikrinimą pagal 10 straipsnio 8 dalį, jeigu šių ekstremalių situacijų priežastys yra susijusios, Komisija paskelbia atitinkamai Sąjungos arba regioninio masto ekstremalią situaciją. Bet kuriuo atveju Komisija, naudodama labiausiai prie aplinkybių pritaikytas komunikacijos priemones, susipažįsta su kitų kompetentingų institucijų nuomonėmis ir tinkamai atsižvelgia į visą jų suteiktą susijusią informaciją. Kai Komisija mano, kad nebepatenkinamos Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos paskelbimo sąlygos, ji paskelbia, kad Sąjungos ar regioninio masto ekstremali situacija pasibaigė. Bet kuriuo atveju Komisija pateikia savo sprendimo priežastis ir apie jį informuoja Tarybą.

2. Komisija sušaukia Dujų koordinavimo grupę iš karto po Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos paskelbimo. Sąjungos ar regioninio masto ekstremalios situacijos metu bent trijų valstybių narių prašymu Komisija gali apriboti valstybių narių ir kompetentingų institucijų atstovų dalyvavimą viso Dujų koordinavimo grupės posėdžio ar jo dalies metu.

3. Pagal 1 dalies nuostatas paskelbus Sąjungos ar regioninio masto ekstremalią situaciją, Komisija koordinuoja kompetentingų institucijų veiksmus visapusiškai atsižvelgdama į Dujų koordinavimo grupės pateiktą informaciją ir konsultavimosi su ja rezultatus. Visų pirma Komisija:

- a) užtikrina keitimąsi informacija;
- b) užtikrina valstybės narės bei regioninio lygio veiksmų nuoseklumą ir veiksmingumą, atsižvelgiant į Sąjungos lygį;
- c) koordinuoja su trečiosiomis valstybėmis susijusius veiksmus.

4. Komisija gali sušaukti krizių valdymo grupę, kurią sudaro valstybių narių, kuriose susidarė ekstremali situacija, krizės valdytojai, nurodyti 10 straipsnio 1 dalies g punkte. Komisija, krizės valdytojams sutinkant, gali pakviesti dalyvauti kitus atitinkamus suinteresuotus subjektus. Komisija užtikrina, kad Dujų koordinavimo grupė būtų periodiškai informuojama apie krizių valdymo grupės darbą.

5. Valstybės narės, ypač kompetentingos institucijos, užtikrina, kad:

- a) nesiimama jokių priemonių, kuriomis bet kuriuo metu būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas vidaus rinkoje, visų pirma dujų transportavimas į paveiktas rinkas;

b) nesiimama priemonių, kuriomis galėtų būti keliamas didelis pavojus dujų tiekimo padėčiai kitoje valstybėje narėje; ir

c) tarpvalstybinė prieiga prie infrastruktūros pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 nuostatas būtų užtikrinama tiek, kiek tai įmanoma techniniu ir saugumo požiūriu pagal ekstremalių situacijų valdymo planą.

6. Kai kompetentingos institucijos ar gamtinių dujų įmonės prašymu arba savo iniciatyva Komisija nusprendžia, kad, susidarius Sąjungos ar regioninio masto ekstremaliai situacijai, valstybės narės arba kompetentingos institucijos veiksmai ar gamtinių dujų įmonės elgesys prieštarauja 5 dalies nuostatomis, Komisija prašo, kad ta valstybė narė arba kompetentinga institucija pakeistų savo veiksmus arba imtųsi veiksmų, kad būtų laikomasi 5 dalies nuostatų, informuodama apie tokio prašymo priežastis. Tinkamai atsižvelgiama į tai, kad dujų sistema visą laiką turi veikti saugiai.

Per tris dienas nuo pranešimo apie Komisijos prašymą valstybė narė arba kompetentinga institucija pakeičia savo veiksmus ir praneša apie tai Komisijai arba informuoja Komisiją, dėl kokių priežasčių nesutinka su jos prašymu. Tokiu atveju Komisija per tris dienas gali pakeisti arba atšaukti savo prašymą, arba, prireikus, pakviesti valstybę narę arba kompetentingą instituciją ir, kai Komisija mano, kad tai yra būtina, sušaukti Dujų koordinavimo grupę apsvarstyti šį klausimą. Komisija pateikia išsamias priežastis, dėl kurių ji prašo kaip nors pakeisti veiksmus. Valstybė narė arba kompetentinga institucija visapusiškai atsižvelgia į Komisijos poziciją. Jeigu galutinis kompetentingos institucijos arba valstybės narės sprendimas skiriasi nuo Komisijos pozicijos, kompetentinga institucija arba valstybė narė pateikia priežastis, dėl kurių priimtas toks sprendimas.

7. Komisija, pasikonsultavusi su Dujų koordinavimo grupe, sudaro nuolatinį stebėsenos grupės narių rezervą sąrašą, į kurį įtraukiami pramonės ekspertai ir Komisijos atstovai. Stebėsenos grupė, prireikus, gali būti sušaukta už Sąjungos ribų; bendradarbiaudama su trečiosiomis valstybėmis tiekėjomis ir trečiosiomis tranzito valstybėmis ji stebi ir teikia atskaitas apie dujų transportavimą į Sąjungą.

8. Kompetentinga institucija teikia Komisijos Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centrui informaciją apie pagalbos poreikius. Civilinės saugos stebėsenos ir informacijos centras vertina bendrąją padėtį ir teikia rekomendacijas dėl pagalbos, kuri turėtų būti teikiama labiausiai paveiktoms valstybėms narėms, o prireikus ir trečiosioms valstybėms.

12 straipsnis

Dujų koordinavimo grupė

1. Dujų koordinavimo grupė įsteigta siekiant palengvinti dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių koordinavimą. Šią grupę sudaro valstybių narių, visų pirma jų kompetentingų institucijų, taip pat Agentūros, ENTSO-G, pramonei ir atitinkamiems vartotojams atstovaujančių institucijų atstovai. Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis, priima sprendimą dėl grupės sudėties, užtikrindama, kad ji būtų visapusiškai reprezentatyvi. Grupei pirmininkauja Komisija. Grupė patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

2. Laikantis šio reglamento, Komisija konsultuojasi su Dujų koordinavimo grupe ir ši padeda Komisijai spręsti visų pirma šiuos klausimus:

- a) dujų tiekimo saugumas bet kuriuo metu ir ypač esant ekstremalioms situacijoms;
- b) visa informacija, susijusi su dujų tiekimo saugumu nacionaliniu, regioniniu ir Sąjungos lygiais;
- c) geriausia praktika ir galimos gairės visoms suinteresuotoms šalims;
- d) tiekimo saugumo lygis, lyginamieji standartai ir vertinimo metodika;
- e) nacionaliniai, regioniniai ir Sąjungos scenarijai, parengties lygio tikrinimas;
- f) prevencinių veiksmų planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų įvertinimas ir juose numatytų priemonių įgyvendinimas;
- g) priemonių, kurių imamasi ekstremaliai situacijai Sąjungoje spręsti, koordinavimas su trečiosiomis valstybėmis, kurios yra Energijos bendrijos steigimo sutarties susitariančiosios valstybės ir su kitomis trečiosiomis valstybėmis;
- h) labiausiai paveiktoms valstybėms narėms būtina pagalba.

3. Komisija periodiškai rengia Dujų koordinavimo grupės posėdžius ir dalinasi iš kompetentingų institucijų gauta informacija, tuo pat metu išlaikydama slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

13 straipsnis

Keitimasis informacija

1. Kai valstybės narės turi viešuosius interesus atitinkančių įpareigojimų, susijusių su dujų tiekimo saugumu, jos juos viešai paskelbia ne vėliau kaip 2011 m. sausio 3 d. Apie bet kokius viešuosius interesus atitinkančius įpareigojimus susijusius su dujų tiekimo saugumu ar papildomus įpareigojimus valstybės narės taip pat skelbia viešai iš karto po jų priėmimo.

2. Susidarius ekstremaliai situacijai, susijusiai gamtinių dujų įmonės kompetentingai institucijai kasdien teikia visą pirmą šią informaciją:

- a) informaciją apie dienos dujų poreikį ir dujų tiekimo prognozę ateinančioms trimis dienoms;
- b) informaciją apie dienos apskaitomų dujų kiekius visuose tarpvalstybiniuose dujų įleidimo ir išleidimo taškuose, taip pat visuose gavybos įrenginio, saugyklos ar SGD terminalo prijungimo prie tinklo taškuose (mln. m³ per dieną);
- c) laikotarpį (nurodant dienų skaičių), kuriam tikimasi užtikrinti dujų tiekimą saugomiems vartotojams.

3. Susidarius Sąjungos arba regioninio masto ekstremaliai situacijai, Komisija turi teisę prašyti kompetentingos institucijos nedelsiant pateikti jai bent šią informaciją:

- a) 2 dalyje nustatytą informaciją;
- b) informaciją apie priemones, kurių planuojama imtis ir kurias kompetentinga institucija jau įgyvendino, kad sumažintų ekstremalios situacijos padarinius, taip pat informaciją apie jų veiksmingumą;
- c) prašymus dėl papildomų priemonių, kurių turi imtis kitos kompetentingos institucijos;
- d) priemones, kurios įgyvendintos kitų kompetentingų institucijų prašymu.

4. Kompetentingos institucijos ir Komisija išlaiko slaptos komercinės informacijos konfidencialumą.

5. Ekstremaliai situacijai pasibaigus, kiek įmanoma greičiau ir ne vėliau kaip po šešių savaičių po ekstremalios situacijos atšau-

kimo, kompetentinga institucija pateikia Komisijai išsamų ekstremalios situacijos ir taikytų priemonių veiksmingumo vertinimą, įskaitant ekstremalios situacijos ekonominio poveikio vertinimą, poveikio elektros energijos sektoriui vertinimą ir informaciją apie suteiktą ir (arba) gautą Sąjungos ir jos valstybių narių pagalbą. Toks vertinimas pateikiamas Dujų koordinavimo grupei ir atsispindi atnaujintuose prevenciniuose veiksmy planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose.

Komisija išnagrinėja kompetentingų institucijų vertinimus ir informuoja valstybes nares, Europos Parlamentą ir Dujų koordinavimo grupę pateikdama apibendrintus analizės rezultatus.

6. Kad Komisija galėtų įvertinti tiekimo saugumo padėtį Sąjungos lygiu:

- a) ne vėliau kaip 2011 m. gruodžio 3 d. valstybės narės Komisijai praneša apie galiojančius tarpvyriausybinius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis, kurie turi įtakos dujų infrastruktūros kūrimui ir dujų tiekimui. Sudarydamos naujus tarpvyriausybinius susitarimus su trečiosiomis valstybėmis, kurie turi tokią įtaką, valstybės narės informuoja Komisiją;
- b) ne vėliau, kaip 2011 m. gruodžio 3 d. naujų sutarčių sudarymo arba esamų sutarčių pakeitimo atvejais gamtinių dujų įmonės apie su trečiųjų valstybių tiekėjais sudarytas sutartis, kurių trukmė ilgesnė nei vieneri metai, praneša atitinkamoms kompetentingoms institucijoms šią informaciją:
  - i) sutarties trukmė;
  - ii) bendras sutartyje nurodytas kiekis, metinis kiekis ir vidutinis kiekis per mėnesį;
  - iii) pavojaus arba ekstremalios situacijos atveju – sutartyje nurodytas didžiausias dujų kiekis per dieną;
  - iv) sutartyje nurodyti pristatymo taškai.

Kompetentinga institucija praneša Komisijai šiuos duomenis apibendrinta forma. Naujų sutarčių sudarymo arba galiojančių sutarčių pakeitimo atvejais ji visus duomenis vėl reguliariai praneša apibendrinta forma. Kompetentinga institucija ir Komisija užtikrina informacijos konfidencialumą.

14 straipsnis

Komisijos vykdoma stebėseną

Komisija nuolat stebi dujų tiekimo saugumo priemones ir teikia apie jas ataskaitas, atlikdama metinį Direktyvos 2009/73/EB 5 straipsnyje nurodytų ataskaitų ir informacijos, susijusios su tos direktyvos 11 straipsnio ir 52 straipsnio 1 dalies įgyvendinimu, bei informacijos, kai ji tampa prieinama, pateikiamos rizikos vertinime ir prevenciniuose veikslių planuose ir ekstremalių situacijų valdymo planuose, kurie bus parengti pagal šį reglamentą, vertinimą.

Ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 3 d. Komisija remdamasi 4 straipsnio 6 dalyje nurodyta ataskaita ir pasikonsultavusi su Dujų koordinavimo grupe:

- a) padaro išvadas dėl galimų priemonių, kurios Sąjungos lygiu pagerintų dujų tiekimo saugumą, įvertina galimybes atlikti rizikos vertinimus ir parengti prevencinius veikslių planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus Sąjungos lygiu ir Europos Parlamentui bei Tarybai pateikia ataskaitą dėl šio reglamento įgyvendinimo, įskaitant, *inter alia*, pažangą, padarytą rinkos jungčių srityje; ir
- b) pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl valstybių narių prevencinių veikslių planų ir ekstremalių situacijų valdymo planų bendro nuoseklumo ir to, kaip jais prisidedama prie solidarumo ir pasiruošimo vadovaujantis Sąjungos požiūriu.

Prireikus, į ataskaitą įtraukiamos rekomendacijos, kaip patobulinti šį reglamentą.

15 straipsnis

Panaikinimas

Nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su Direktyvos 2004/67/EB perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo terminais, ta direktyva panaikinama nuo 2010 m. gruodžio 2 d., išskyrus jos 4 straipsnio 1 ir 2 dalis, kurios taikomos iki atitinkama valstybė narė nustatys saugomus vartotojus pagal šio reglamento 2 straipsnio 1 dalį ir gamtinių dujų įmones pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2010 m. spalio 20 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Tarybos vardu
Pirmininkas
O. CHASTEL

Nepaisant šio straipsnio pirmos pastraipos, Direktyvos 2004/67/EB 4 straipsnio 1 ir 2 dalys nebetaikomos nuo 2012 m. birželio 3 d.

16 straipsnis

Nukrypti leidžianti nuostata

Šis reglamentas netaikomas Maltai ir Kiprui iki jų atitinkamose teritorijose netiekiamos dujos. Maltai ir Kiprui 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkte, 3 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 2 dalyje, 4 straipsnio 5 dalyje, 6 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 5 dalyje, 8 straipsnio 1 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnio 6 dalies a ir b punktuose numatyti terminai taikomi taip:

- a) 2 straipsnio antros pastraipos 1 punkto, 3 straipsnio 2 dalies, 9 straipsnio 1 dalies ir 13 straipsnio 6 dalies a ir b punktų atžvilgiu: 12 mėnesių;
- b) 4 straipsnio 2 dalies ir 8 straipsnio 1 dalies atžvilgiu: 18 mėnesių;
- c) 4 straipsnio 5 dalies atžvilgiu: 24 mėnesiai;
- d) 6 straipsnio 5 dalies atžvilgiu: 36 mėnesiai;
- e) 6 straipsnio 1 dalies atžvilgiu: 48 mėnesiai;

nuo tos dienos, kai atitinkamai jų teritorijoje pirmą kartą pradėdama tiekti dujas.

17 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

6 straipsnio 8 dalis, 10 straipsnio 4 dalies pirmas sakiny, 10 straipsnio 7 dalies c punktas ir 11 straipsnio 5 dalies c punktas taikomi nuo 2011 m. kovo 3 d.

I PRIEDAS

N-1 FORMULĖS APSKAIČIAVIMAS

1. N-1 formulės apibrėžtis

N-1 formulė apibūdina dujų infrastruktūros techninį pajėgumą patenkinti bendrą dujų poreikį nustatytoje formulės taikymo teritorijoje, kai sutrinka vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimas išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų.

Dujų infrastruktūra apima dujų perdavimo tinklą, įskaitant jungiamuosius vamzdinius, gavybos įrenginius, SGD ir laikymo įrenginius nustatytoje formulės taikymo teritorijoje.

Sutrikus vienos didžiausios dujų infrastruktūros veikimui, visos likusios turimos dujų infrastruktūros techniniai pajėgumai ⁽¹⁾ turėtų atitikti bent visai nustatyta formulės taikymo teritorijai dienai reikalingo dujų kiekio sumą išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri, pagal statistinę tikimybę, pasitaiko kartą per 20 metų.

Toliau nurodytu būdu apskaičiuota N-1 formulės reikšmė turėtų būti lygi bent 100 %.

2. N-1 formulės apskaičiavimo metodas

$$N - 1 [\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

3. N-1 formulės parametrų apibrėžtys:

Nustatyta formulės taikymo teritorija – tai geografinė vietovė, kuriai apskaičiuojama N-1 formulė ir kurią nustato kompetentinga institucija.

Poreikio valdymo priemonių apibrėžtis

D_{max} – visos nustatyta formulės taikymo teritorijai dienai reikalingas dujų kiekis (mln. m³ per dieną) išskirtinai didelio dujų poreikio dieną, kuri pagal statistinę tikimybę pasitaiko kartą per 20 metų.

Tiekimo valdymo priemonių apibrėžtys

EP_m – kitų dujų įleidimo taškų, nei gavybos, SGD įrenginių ir saugyklų, kuriems taikomi formulės kintamieji P_m , S_m ir LNG_m , techniniai pajėgumai (mln. m³ per dieną), t. y. visų sienos dujų įleidimo taškų, galinčių tiekti dujas nustatyta formulės taikymo teritorijai, techninių pajėgumų, suma;

P_m – didžiausias gavybos techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių dujų, kurios gali būti tiekiamos į įleidimo taškus, gavybos įrenginių didžiausių techninių gavybos pajėgumų per dieną suma;

S_m – didžiausias saugyklų techninis išleidimo pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. dujų, kurios gali būti tiekiamos į įleidimo taškus, priėmimo iš visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių saugyklų didžiausių techninių pajėgumų per dieną suma, atsižvelgiant į saugyklų fizines savybes;

LNG_m – didžiausias SGD įrenginių techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną), t. y. visų nustatytoje formulės taikymo teritorijoje veikiančių SGD įrenginių didžiausių techninių dujų perdavimo pajėgumų per dieną suma, atsižvelgiant į tokius svarbius veiksnius kaip SGD priėmimas, papildomų paslaugų teikimas, laikinas laikymas ir pakartotinas SGD dujinimas, taip pat techninis pajėgumas perduoti dujas sistemai;

I_m – vienos didžiausios dujų infrastruktūros, turinčios didžiausią pajėgumą tiekti dujas nustatytoje formulės taikymo teritorijoje, techninis pajėgumas (mln. m³ per dieną). Kai keletas dujų infrastruktūrų yra sujungtos į bendrą gavybos proceso ar perdavimo ir skirstymo sistemą ir jos negali veikti atskirai, jos laikomos viena atskira dujų infrastruktūra.

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 2 straipsnio 1 dalies 18 punktą: „techniniai pajėgumai“ – tai didžiausi nuolatiniai pajėgumai, kuriuos perdavimo sistemos operatorius gali siūlyti tinklo naudotojams atsižvelgdamas į sistemos vientisumą ir perdavimo tinklo eksploatacijos reikalavimus.

4. N-1 formulės nustatymas naudojant poreikio valdymo priemones

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{max} - D_{eff}} \times 100, N - 1 \geq 100 \%$$

Poreikio valdymo priemonių apibrėžtis

$D_{eff} - D_{max}$ dalis (mln. m³ per dieną), kurią tiekimo sutrikimo atveju galima pakankamai ir laiku patenkinti taikant atitinkamas rinka grindžiamas dujų poreikio valdymo priemones pagal 5 straipsnio 1 dalies b punkto ir 6 straipsnio 2 dalies nuostatas.

5. N-1 formulės nustatymas regioniniu lygiu

3 punkte nurodyta formulės taikymo teritorija prireikus padidinama iki atitinkamo regioninio lygio, kurį nustato atitinkamų valstybių narių kompetentingos institucijos. N-1 formulės apskaičiavimui regioniniu lygiu naudojama viena didžiausia bendro intereso dujų infrastruktūra. Viena didžiausia regiono bendro intereso dujų infrastruktūra yra didžiausia regiono dujų infrastruktūra, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedama prie dujų tiekimo į šio regiono valstybes nares, ir ji nustatoma bendrame prevenciniame veiksnių plane.

Vietoje nacionalinio lygio N-1 apskaičiavimo regioninio lygio N-1 apskaičiavimą galima nustatyti tik jei bendrame rizikos vertinime nurodoma, kad bendro intereso viena didžiausia dujų infrastruktūra yra labai svarbi dujų tiekimui į visas susijusias valstybes nares.

II PRIEDAS

RINKA GRINDŽIAMŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentinga institucija atsižvelgia į šiame priede pateikiamą pavyzdinį neišsamų priemonių sąrašą. Kompetentinga institucija, rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus, tinkamai atsižvelgia į priemonių poveikį aplinkai ir kiek įmanoma pirmenybę teikia toms priemonėms, kurios sukelia mažiausią poveikį aplinkai, atsižvelgdama į tiekimo saugumo aspektus.

Tiekimo valdymo priemonės:

- lankstesnė gavyba,
- lankstesnis importas,
- paprastesnė dujų, gaunamų iš atsinaujinančios energijos šaltinių, įjungimo į dujų tinklų infrastruktūrą tvarka,
- komercinis dujų laikymas – priėmimo pajėgumas ir laikomų dujų kiekis,
- SGD terminalo pajėgumas ir didžiausias išleidimo pajėgumas,
- dujų tiekimo šaltinių ir dujų maršrutų įvairinimas,
- srautai priešinga kryptimi,
- perdavimo sistemos operatorių vykdomas koordinuotas transportavimas,
- ilgalaikių ir trumpalaikių sutarčių naudojimas,
- investicijos į infrastruktūrą, įskaitant investicijas į transportavimo abiem kryptimis pajėgumą,
- dujų tiekimo saugumo užtikrinimo susitarimai.

Poreikio valdymo priemonės:

- pertraukiamųjų pajėgumų sutarčių naudojimas,
  - galimybės pakeisti kurą, įskaitant alternatyvaus kuro šaltinių atsargų naudojimą pramonės įrenginiuose ir elektrinėse,
  - savanoriškas nuolatinių pajėgumų atsisakymas,
  - didesnis efektyvumas,
  - didesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas.
-

III PRIEDAS

NE RINKA GRINDŽIAMŲ DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

Rengdama prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus kompetentinga institucija apsvarsto galimybę taikyti toliau nurodytas priemones tik susidarius ekstremaliai situacijai ir atsižvelgia į šį pavyzdinį ir neišsamų priemonių sąrašą:

Tiekimo valdymo priemonės:

- strateginių dujų atsargų naudojimas,
- privalomas alternatyvaus kuro atsargų naudojimas (pvz., laikantis 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvos 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas ⁽¹⁾),
- privalomas elektros energijos, pagamintos naudojant kitus šaltinius nei dujos, naudojimas,
- privalomas gavybos lygio padidinimas,
- privalomas priėmimas iš saugyklų.

Poreikio valdymo priemonės:

- įvairūs poreikio privalomo mažinimo etapai, įskaitant šiuos:
  - privalomas kuro pakeitimas,
  - privalomas pertraukiamųjų pajėgumų sutarčių naudojimas, kai jos nevisapusiškai išnaudojamos kaip rinkos priemonių dalis,
  - privalomas nuolatinių pajėgumų atsisakymas.

⁽¹⁾ OL L 265, 2009 10 9, p. 9.

IV PRIEDAS

REGIONINIS BENDRADARBIAVIMAS

Vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 194 straipsniu ir, kaip pabrėžiama Direktyvos 2009/73/EB 6 straipsnyje bei Reglamento (EB) Nr. 715/2009 12 straipsnyje, regioninis bendradarbiavimas yra solidarumo principo išraiška bei pagrindinė šio reglamento idėja. Regioninis bendradarbiavimas yra būtinas atliekant rizikos vertinimą (9 straipsnis), rengiant prevencinius veiksmų planus ir ekstremalių situacijų valdymo planus (4, 5 ir 10 straipsniai), apibrėžiant infrastruktūros bei tiekimo standartus (6 ir 8 straipsniai) bei tvirtinant nuostatas dėl Sąjungos ir regioninių reagavimo į ekstremalias situacijas priemonių (11 straipsnis).

Pagal šį reglamentą regioninis bendradarbiavimas grindžiamas egzistuojančiu regioniniu bendradarbiavimu, kuris jungia gamtinių dujų įmones, valstybes nares ir nacionalines reguliavimo institucijas, siekiant, *inter alia*, stiprinti tiekimo saugumą ir energijos vidaus rinkos integraciją, pavyzdžiui trijų regioninių dujų rinkų pagrindu sukurta Regioninė dujų iniciatyva, Dujų platforma, Baltijos valstybių energijos rinkos ir jungčių plano Aukšto lygio grupė ir Energijos bendrijos tiekimo saugumo koordinavimo grupė. Vis dėlto, konkretūs tiekimo saugumo reikalavimai gali paskatinti kurti naujas bendradarbiavimo formas, o esamos bendradarbiavimo formos turės būti pakoreguotos siekiant užtikrinti kiek įmanoma didesnę veiksmingumą.

Atsižvelgiant į tai, kad rinkos yra vis labiau tarpusavyje sujungtos ir priklausomos, ir į tai, kad baigiama kurti dujų vidaus rinka, bendradarbiaujant toliau išvardytoms valstybėms, kurių sąrašas pateiktas kaip pavyzdys ir nėra išsamus, gali būti sustiprintas jų atskiras bei bendras dujų tiekimo saugumas. Šios valstybės yra:

- Lenkija ir trys Baltijos valstybės (Estija, Latvija ir Lietuva),
- Iberijos pusiasalio valstybės (Ispanija ir Portugalija) ir Prancūzija,
- Airija ir Jungtinė Karalystė,
- Bulgarija, Graikija ir Rumunija,
- Danija ir Švedija,
- Slovėnija, Italija, Austrija, Vengrija ir Rumunija,
- Lenkija ir Vokietija,
- Prancūzija, Vokietija, Belgija, Nyderlandai ir Liuksemburgas,
- Vokietija, Čekija ir Slovakija,
- kitos valstybės.

Prireikus ir kai tai yra tinkama, siekiant pagerinti jungiamuosius vamzdynus, valstybių narių regioninis bendradarbiavimas gali būti praplėstas siekiant stiprinti bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, ypač dujų salų atveju. Valstybės narės taip pat gali dalyvauti įvairiose bendradarbiavimo grupėse.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 995/2010

2010 m. spalio 20 d.

kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Miškai teikia labai įvairią naudą aplinkai, taip pat ekonominę bei socialinę naudą, įskaitant medienos ir su mediena nesusijusius miško produktus bei aplinkosaugos paslaugas, kurios būtinos žmonėms, kaip antai biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijų palaikymą ir klimato sistemos apsaugą.
- (2) Dėl didėjančios medienos ir medienos produktų paklausos visame pasaulyje bei institucinio pobūdžio ir valdymo trūkumų, būdingų kai kurių medieną gaminančių valstybių miškų sektoriui, neteisėta medienos ruoša ir su ja susijusi prekyba kelia vis didesnę susirūpinimą.
- (3) Neteisėta medienos ruoša yra plačiai paplitusi problema, kuri kelia didelį susirūpinimą tarptautiniu mastu. Ji kelia didelį pavojų miškams, nes skatina miškų naikinimą ir miškų nykimą, dėl kurių susidaro apie 20 % visų pasaulyje išmetamų CO₂ dujų, kelia grėsmę biologinei įvairovei, žlugdo tvarų miškų tvarkymą ir miškų plėtrą, įskaitant, veiklos vykdytojų, vykdančių veiklą pagal taikomus

teisės aktus, komercinį gyvybingumą. Neteisėta medienos ruoša taip pat prisideda prie miškų plotų virtimo dykumomis ir stepėmis, didina dirvos eroziją ir gali sustiprinti ekstremalių klimato reiškinių ir potvynių galią. Be to, ji sukelia ir socialinių, politinių bei ekonominių pasekmių, kurios dažnai trukdo daryti pažangą siekiant tinkamo valdymo tikslų ir kelia pavojų vietos bendruomenėms, kurioms miškai yra pajamų šaltinis, bei gali sietis su ginkluotais konfliktais. Tikimasi, kad kovojant su neteisėtos medienos ruošos problema pagal šį reglamentą bus prisidėta prie ekonomiškų Sąjungos klimato kaitos mažinimo pastangų, taigi turėtų būti laikoma, kad šie veiksmai papildys Sąjungos veiksmus ir įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją.

- (4) 2002 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime Nr. 1600/2002/EB, nustatančiame šeštąją Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą⁽³⁾, veiksmų prioritetu nurodomas galimybių imtis aktyvių priemonių siekiant užkirsti kelią prekybai neteisėtai paruošta mediena ir kovoti su ja tyrimas bei tolesnis aktyvus Sąjungos ir valstybių narių dalyvavimas įgyvendinant pasaulines ir regioniniu lygiu priimtas rezoliucijas bei susitarimus su miškais susijusiais klausimais.
- (5) 2003 m. gegužės 21 d. Komisijos komunikate „Dėl su miškininkyste susijusių teisės aktų įgyvendinimo, miškų išteklių valdymo ir prekyba mediena (toliau – FLEGT): pasiūlymas dėl ES veiksmų plano“ pasiūlytas priemonių rinkinys, kuriuo siekiama padėti tarptautiniu mastu spręsti neteisėtos medienos ruošos ir su ja susijusios prekybos problemą, Sąjungai bendrai siekiant tvaraus miškų tvarkymo.
- (6) Europos Parlamentas ir Taryba palankiai įvertino tą komunikatą ir pripažino, kad Sąjunga taip pat turi padėti pasauliniu mastu spręsti neteisėtos medienos ruošos problemą.
- (7) Atsižvelgdama į to komunikato tikslą, t. y. užtikrinti, kad į Sąjungą patektų tik pagal valstybės gamintojos nacionalinės teisės aktus pagaminti medienos produktai, Sąjunga derėjosi su medieną gaminančiomis valstybėmis (toliau – valstybės partnerės) dėl savanoriškų partnerystės susitarimų (toliau – FLEGT SPS), kuriais šalys teisiškai įpareigojamos įgyvendinti licencijavimo schemą ir reglamentuoti tuose FLEGT SPS nurodytos medienos ir medienos produktų prekybą.

⁽¹⁾ OL C 318, 2009 12 23, p. 88.⁽²⁾ 2009 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento pozicija (OL C 184 E, 2010 7 8, p. 145), 2010 m. kovo 1 d. Tarybos pozicija, priimta per pirmąjį svarstymą (OL C 114 E, 2010 5 4, p. 17) ir 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).⁽³⁾ OL L 242, 2002 9 10, p. 1.

- (8) Atsižvelgiant į problemos mastą bei jos išsprendimo skubą, būtina aktyviai remti kovą su neteisėta medienos ruošia ir susijusia prekyba, papildyti ir sustiprinti FLEGT SPS iniciatyvą bei pagerinti sąveiką tarp miškų išsaugojimo politikos ir politikos, kuria siekiama užtikrinti aukšto lygio aplinkos apsaugą, įskaitant kovos su klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimu politiką.
- (9) Reikėtų pripažinti valstybių, su Sąjunga sudariusių FLEGT SPS, pastangas ir šiuose susitarimuose nustatytus principus, ypač kiek jie susiję su teisėtai paruoštos medienos termino apibrėžtimi, ir toliau reikėtų skatinti valstybes sudaryti FLEGT SPS. Be to, reikėtų atsižvelgti į tai, kad pagal FLEGT licencijavimo schemą į Sąjungą eksportuojama tik pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus ruošiamą medieną ir iš tokios medienos pagaminti medienos produktai. Todėl turėtų būti laikoma, kad mediena, kuri buvo panaudota 2005 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2173/2005 dėl FLEGT licencijavimo schemos medienos importui į Europos bendriją sukūrimo ⁽¹⁾ II ir III prieduose išvardytuose medienos produktuose, kurių kilmės valstybės – to reglamento I priede išvardytos valstybės partnerės, buvo paruošta teisėtai, jei tie produktai atitinka tą reglamentą ir visas jo įgyvendinimo nuostatas.
- (10) Taip pat derėtų atsižvelgti į tai, kad Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijoje (toliau – CITES) reikalaujama, kad CITES šalys CITES eksporto leidimą suteiktų tik kai CITES išvardytų rūšių produktai paruošti, *inter alia*, pagal eksportuojančios valstybės nacionalinės teisės aktus. Todėl turėtų būti laikoma, kad 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą ⁽²⁾ A, B ar C prieduose išvardytų rūšių mediena buvo paruošta teisėtai, jeigu ji atitinka tą reglamentą ir visas jo įgyvendinimo nuostatas.
- (11) Atsižvelgiant į tai, kad būtina skatinti perdirbtos medienos ir medienos produktų naudojimą ir, kad įtraukus tokius produktus į šio reglamento taikymo sritį būtų užkrauta neproporcinga administracinė našta veiklos vykdytojams, panaudota mediena ir medienos produktai, kurie užbaigė savo gyvavimo ciklą, ir būtų pašalinti kaip atliekos, neturėtų būti įtraukti į šio reglamento taikymo sritį.
- (12) Viena iš priemonių, numatytų šiame reglamente, turėtų būti draudimas pirmą kartą pateikti vidaus rinkai neteisėtai paruoštą medieną ir iš tokios medienos pagamintus medienos produktus. Atsižvelgiant į neteisėtos medienos ruošos problemos sudėtingumą, jos priežastis ir poveikį, reikėtų imtis specialių priemonių, kaip antai tokių, kurios būtų nukreiptos į veiklos vykdytojų elgseną.
- (13) Pagal FLEGT veiksmų planą Komisija ir, tam tikrais atvejais, valstybės narės gali remti ir atlikti mokslinius tyrimus ir studijas dėl neteisėtos medienos ruošos įvairiose valstybėse lygio ir pobūdžio bei pateikti šią informaciją visuomenei ir remti praktinės informacijos dėl galiojančių teisės aktų medieną ruošiančiose valstybėse pateikimą veiklos vykdytojams.
- (14) Kadangi tarptautiniu mastu sutartos termino apibrėžties nėra, apibrėžiant neteisėtą medienos ruošą turėtų būti remiamasi valstybės, kurioje mediena buvo paruošta, teisės aktais, įskaitant taisykles bei atitinkamų tarptautinių konvencijų, kurių šalimi yra ta valstybė, įgyvendinimą toje valstybėje.
- (15) Daugelis medienos produktų yra daug kartų apdorojami prieš tai ir po to, kai jie pirmą kartą pateikiami vidaus rinkai. Siekiant užtikrinti, kad nebūtų užkraunama nereikalinga administracinė našta, deramo patikrinimo sistema turėtų būti taikoma tik veiklos vykdytojams, kurie medieną ir medienos produktus pateikia vidaus rinkai pirmą kartą, o tiekimo grandinėje dalyvaujantis prekyautojas privalėtų pateikti pagrindinę informaciją apie tiekėją ir pirkėją, siekiant nustatyti medienos ir medienos produktų atsekamumą.
- (16) Vadovaujantis sisteminiu požiūriu veiklos vykdytojai, kurie pirmą kartą vidaus rinkai pateikia medieną ir medienos produktus, turėtų imtis atitinkamų veiksmų, siekiant užtikrinti, kad neteisėtai paruošta mediena ir iš tokios medienos pagaminti medienos produktai nebūtų pateikti vidaus rinkai. Todėl veiklos vykdytojai turėtų atlikti deramą patikrinimą naudodamiesi priemonių ir procedūrų sistema, siekdami sumažinti riziką, kad vidaus rinkai būtų pateikta neteisėtai paruošta mediena ir iš tokios medienos pagaminti medienos produktai.
- (17) Deramo patikrinimo sistemą, be kita ko, sudaro trys nuo rizikos valdymo neatsiejami elementai: prieiga prie informacijos, rizikos įvertinimas ir nustatytos rizikos mažinimas. Deramo patikrinimo sistema turėtų suteikti prieigą prie informacijos apie vidaus rinkai pirmą kartą pateikiamos medienos ir medienos produktų šaltinius bei tiekėjus, įskaitant atitinkamą informaciją, susijusią, pavyzdžiui, su atitiktimi taikomiems teisės aktams, medienos ruošos valstybe, rūšimis, kiekiu ir, jei reikia, valstybės regionų ir medienos ruošos koncesija. Remdamiesi šia informacija, veiklos vykdytojai turėtų atlikti rizikos įvertinimą. Jei nustatoma rizika, veiklos vykdytojai turėtų ją mažinti imdamiesi proporcingų nustatytos rizikos dydžiui veiksmų, siekiant užkirsti kelią neteisėtai paruoštos medienos ir iš tokios medienos pagamintų medienos produktų pateikimui vidaus rinkai.

⁽¹⁾ OL L 347, 2005 12 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 61, 1997 3 3, p. 1.

- (18) Siekiant išvengti nereikalingos administracinės naštos, veiklos vykdytojams, kurie jau taiko sistemas arba procedūras, kurios atitinka šio reglamento reikalavimus, neturėtų būti nustatytas reikalavimas kurti naujas sistemas.
- (19) Siekiant, kad miškų sektoriuje būtų pripažinta geriausia praktika, atliekant rizikos įvertinimą galima taikyti sertifikavimą ar kitas trečiųjų šalių patikrinimo sistemas, kurios apima atitiktis taikomiems teisės aktams patikrinimą.
- (20) Medienos sektorius yra labai svarbus Sąjungos ekonomikai. Veiklos vykdytojų organizacijos yra svarbūs sektoriaus dalyviai, nes jos atstovauja šio sektoriaus interesams plačiu mastu ir palaiko ryšius su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais. Tos organizacijos taip pat turi patirties ir galimybių analizuoti susijusius teisės aktus ir padėti savo nariams jų laikytis, tačiau jos neturėtų naudotis šia kompetencija siekdamos dominuoti rinkoje. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento įgyvendinimui ir prisidėti prie geros praktikos pavyzdžių plėtros, tikslinga pripažinti organizacijas, nustčiusias deramo patikrinimo sistemas, atitinkančias šio reglamento reikalavimus. Stebėsenos organizacijų pripažinimas ir jų pripažinimo atšaukimas turėtų būti vykdomas nešališkai ir skaidriai. Tokių pripažintų organizacijų sąrašas turėtų būti paskelbtas viešai siekiant, kad veiklos vykdytojai galėtų naudotis tokiomis organizacijomis.
- (21) Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai vykdyti stebėsenos organizacijų patikrinimą, siekiant patikrinti, ar jos veiksmingai vykdo šiame reglamente nustatytas pareigas. Be to, kompetentingos institucijos turėtų siekti atlikti patikrinimus, jei gauna atitinkamą informaciją, įskaitant pagrįstus trečiųjų šalių skundus.
- (22) Kompetentingos institucijos turėtų stebėti, ar veiklos vykdytojai veiksmingai vykdo šiame reglamente nustatytas pareigas. Tuo tikslu kompetentingos institucijos pagal planą, prireikus, turėtų atlikti oficialius patikrinimus, kurie gali apimti patikrinimus veiklos vykdytojų patalpose ir vietoje atliekamus auditus, ir turėtų galimybes reikalauti, kad veiklos vykdytojai prireikus imtųsi padėties ištaisymo veiksmų. Kompetentingos institucijos turėtų siekti atlikti patikrinimus, jei gauna atitinkamą informaciją, įskaitant pagrįstus trečiųjų šalių skundus.
- (23) Kompetentingos institucijos turėtų saugoti patikrinimų įrašus, o atitinkama informacija turėtų būti pateikiama pagal 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/4/EB dėl visuomenės galimybes susipažinti su informacija apie aplinką⁽¹⁾.
- (24) Atsižvelgiant į tai, kad neteisėta medienos ruošą ir su ja susijusi prekyba vykdoma tarptautiniu mastu, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti tarpusavyje ir su trečiųjų valstybių administracinėmis institucijomis bei Komisija.
- (25) Siekiant pagerinti veiklos vykdytojų, pateikiančių vidaus rinkai medieną ar medienos produktus, galimybes laikytis šio reglamento reikalavimų, atsižvelgiant į mažų ir vidutinio dydžio įmonių padėtį, valstybės narės, padedant Komisijai, tam tikrais atvejais, gali veiklos vykdytojams suteikti techninę bei kitą pagalbą ir palengvinti keitimąsi informacija. Tokia pagalba veiklos vykdytojų neatleidžia nuo tinkamo jų pareigų vykdymo.
- (26) Prekiautojai ir stebėsenos organizacijos turėtų susilaikyti nuo priemonių, galinčių trukdyti įgyvendinti šio reglamento tikslą.
- (27) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad už šio reglamento pažeidimus, įskaitant tuos, kuriuos padaro veiklos vykdytojai, prekiautojai ir stebėsenos organizacijos, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos. Nacionalinėse taisyklėse gali būti numatyta, kad pažeidus draudimą pateikti vidaus rinkai neteisėtai paruoštą medieną ir iš tokios medienos pagamintus medienos produktus bei už tai pritaikius veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas, tokia mediena ir medienos produktai neturėtų būti sunaikinami ir, priešingai, gali būti panaudoti ar pašalinti viešojo intereso pagrindu.
- (28) Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotus teisės aktus dėl procedūrų, kurias taikant pripažįstamos stebėsenos organizacijos ir atšaukiamas jų pripažinimas, dėl tolesnių atitinkamų rizikos įvertinimo kriterijų, kurie gali būti reikalingi siekiant papildyti šiuo reglamentu jau nustatytus kriterijus, bei dėl medienos ir medienos produktų, kuriems taikomas šis reglamentas, sąrašo. Labai svarbu, kad parengiamųjų darbų metu Komisija tinkamai konsultuotųsi, įskaitant konsultacijas ekspertų lygiu.
- (29) Siekiant užtikrinti vienodas įgyvendinimo sąlygas, įgyvendinimo įgaliojimai turėtų būti suteikti Komisijai, kuri patvirtintų išsamias taisykles dėl kompetentingų institucijų atliekamos stebėsenos organizacijų patikrinimo ir deramo patikrinimo sistemų, išskyrus dėl kitų atitinkamų rizikos vertinimo kriterijų. Remiantis SESV 291 straipsniu kontrolės, kurią atlieka valstybės narės dėl Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais, mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai turi būti nustatyti iš anksto pagal įprastą teisėkūros procedūrą

(¹) OL L 41, 2003 2 14, p. 26.

priimtame reglamente. Kol bus priimtas tas naujas reglamentas, toliau taikomas 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimas 1999/468/EB, nustatantis Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽¹⁾, išskyrus reguliavimo procedūrą su tikrinimu, kuri yra netaikoma.

- (30) Veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms turėtų būti suteiktas protingas laikotarpis, kad jie galėtų pasirengti laikytis šio reglamento reikalavimų.
- (31) Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. kovoti su neteisėta medienos ruoša ir susijusia prekyba, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl jo masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos veiklos vykdytojų, pirmą kartą pateikiančių ar tiekiančių medieną ir medienos produktus vidaus rinkai, ir prekyautojų pareigos.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) mediena ir medienos produktai – priede nurodyti mediena ir medienos produktai, išskyrus medienos produktus arba tokių produktų sudedamąsias dalis, pagamintus perdirbimo būdu iš medienos ar medienos produktų, kurių gyvavimo ciklas pasibaigė, ir kurie priešingu atveju būtų pašalinti kaip atliekos, kaip apibrėžta 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ⁽²⁾ 3 straipsnio 1 dalyje;
- b) pateikimas rinkai – medienos ar medienos produktų tiekimas, neatsižvelgiant į naudojamą pardavimo būdą, vidaus rinkai pirmą kartą platinti arba naudoti vykdant komercinę veiklą, neatsižvelgiant į tai, ar už užmokesčių ar nemokamai. Šis terminas taip pat apima tiekimą nuotolinio ryšio priemonėmis, kaip apibrėžta 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 97/7/EB dėl

vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis ⁽³⁾. Medienos produktų, pagamintų iš medienos ar jos produktų, kurie jau buvo pateikti vidaus rinkai, teikimas vidaus rinkai nelaikomas pateikimu rinkai;

- c) veiklos vykdytojas – fizinis ar juridinis asmuo, pateikiantis rinkai medieną ar medienos produktus;
- d) prekyautojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą vidaus rinkoje parduoda ar perka medieną ar medienos produktus, kurie jau buvo pateikti vidaus rinkai;
- e) medienos ruošos valstybė – valstybė ar teritorija, kurioje buvo paruošta mediena ar medienos produktuose naudota mediena;
- f) teisėtai paruošta – paruošta pagal medienos ruošos valstybėje taikomus teisės aktus;
- g) neteisėtai paruošta – paruošta pažeidžiant medienos ruošos valstybėje taikomus teisės aktus;
- h) taikomi teisės aktai – medienos ruošos valstybėje galiojantys teisės aktai, apimantys šiuos klausimus:

— teises ruošti medieną teisiškai apibrėžtoje teritorijoje,

— mokesčių už medienos ruošos teisių suteikimą ir medieną, įskaitant mokesčius, susijusius su medienos ruoša,

— medienos ruošą, įskaitant aplinkos apsaugą ir miškų ūkį reglamentuojančius teisės aktus, kurie apima miškų tvarkymą ir biologinės įvairovės išsaugojimą, kai jie tiesiogiai susiję su medienos ruoša, reglamentuojančius teisės aktus,

— trečiųjų šalių teises dėl žemės naudojimo ir valdymo, kurioms medienos ruoša turi įtakos, ir

— prekybą ir muitus tiek, kiek jie susiję su miškininkystės sektoriumi.

3 straipsnis

Medienos ir medienos produktų, kuriems taikomi FLEGT ir CITES, statusas

Mediena, kuri buvo panaudota Reglamento (EB) Nr. 2173/2005 II ir III prieduose išvardytuose medienos produktuose, kurių kilmės valstybės – to reglamento I priede išvardytos valstybės partnerės, ir kuri atitinka tą reglamentą ir jo įgyvendinimo nuostatas, pagal šį reglamentą laikoma teisėtai paruošta.

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁽²⁾ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

⁽³⁾ OL L 144, 1997 6 4, p. 19.

Reglamento (EB) Nr. 338/97 A, B ar C prieduose išvardytų rūšių mediena, kuri atitinka tą reglamentą ir jo įgyvendinimo nuostatas, pagal šį reglamentą laikoma teisėtai paruošta.

4 straipsnis

Veiklos vykdytojų pareigos

1. Draudžiama pateikti rinkai neteisėtai paruoštą medieną ir iš tokios medienos pagamintus medienos produktus.

2. Veiklos vykdytojai, kurie pateikia medieną ar medienos produktus rinkai, turi imtis deramo patikrinimo priemonių. Tuo tikslu jie naudojami procedūrų ir priemonių sistema (toliau – deramo patikrinimo sistema), kaip nustatyta 6 straipsnyje.

3. Kiekvienas veiklos vykdytojas taiko ir periodiškai vertina deramo patikrinimo sistemą, kurią jis naudoja, išskyrus tuos atvejus, kai jis naudoja deramo patikrinimo sistemą, kurią yra nustačiusi 8 straipsnyje nurodyta stebėsenos organizacija. Esamos priežiūros sistemos pagal nacionalinės teisės aktus ir bet kokia savanoriška saugojimo mechanizmo grandinė, atitinkanti šio reglamento reikalavimus, gali būti naudojamos kaip deramo patikrinimo sistemos pagrindas.

5 straipsnis

Atsekamumo pareiga

Prekiautojai visoje tiekimo grandinėje turi galėti nustatyti:

- a) veiklos vykdytojus ar prekyautojus, kurie pateikė medieną ir medienos produktus; ir
- b) kai taikoma, prekyautojus, kuriems jie pateikė medieną ir medienos produktus.

Prekiautojai saugo informaciją, nurodytą pirmoje pastraipoje, ne mažiau kaip penkerius metus ir ją pateikia kompetentingoms institucijoms, šioms pareikalavus.

6 straipsnis

Deramo patikrinimo sistemos

1. 4 straipsnio 2 dalyje nurodytą deramo patikrinimo sistemą sudaro šie elementai:

- a) priemonės ir procedūros, kuriomis suteikiama prieiga prie šios informacijos apie veiklos vykdytojo rinkai pateiktą medieną ar medienos produktus:
  - apibūdinimas, įskaitant prekės ženklą ir produkto tipą, bendrinį medžio rūšies pavadinimą ir, kur taikoma, visą medžio rūšies mokslinį pavadinimą,
  - medienos ruošos valstybė, ir kai taikoma:

i) valstybės regionas, kuriame mediena buvo paruošta; ir

ii) medienos ruošos koncesija,

— kiekis (išreikštas tūrio, svorio vienetais ar vienetų skaičiumi),

— produkciją veiklos vykdytoju tiekiančio tiekėjo pavadinimas ir adresas,

— prekiautojo, kuriam buvo tiekama mediena ir medienos produktai, pavadinimas ir adresas,

— dokumentai arba kita informacija, patvirtinanti, kad ta mediena ir medienos produktai atitinka taikomus teisės aktus;

- b) rizikos įvertinimo procedūros, kurios suteikia galimybę veiklos vykdytoju analizuoti ir įvertinti, kokia yra rizika, kad rinkai bus pateikta neteisėtai paruošta mediena ar iš tokios medienos pagaminti medienos produktai.

Tokiose procedūrose atsižvelgiama į a punkte nustatytą informaciją, taip pat į atitinkamus rizikos įvertinimo kriterijus, įskaitant:

— atitiktis taikomiems teisės aktams užtikrinimą; atitiktis gali būti užtikrinta, be kita ko, taikant sertifikavimą arba kitas trečiosios šalies patikrinimo sistemas, kurios taikomos atitiktčiai taikomiems teisės aktams nustatyti,

— konkrečių medžių rūšių neteisėtai medienos ruošos mastą,

— medienos neteisėtai ruošos ar praktikos mastą ruošos valstybėje ir (arba) valstybės regione, kuriame mediena buvo paruošta, įskaitant ginkluotų konfliktų masto svarbą,

— JT Saugumo Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos nustatytas sankcijas dėl medienos importo arba eksporto,

— medienos ir medienos produktų tiekimo grandinės sudėtingumą;

- c) išskyrus atvejį, kai rizika, nustatyta atliekant b punkte nurodytas rizikos įvertinimo procedūras, yra nedidelė, rizikos mažinimo procedūros, kurias sudaro tinkamos ir proporcingos priemonės bei procedūros, skirtos veiksmingai sumažinti tą riziką ir kurioms atlikti gali prireikti papildomos informacijos arba dokumentų ir (arba) trečiosios šalies patikrinimo.

2. Išsamios taisyklės, kurios yra būtinos vienodam 1 dalies įgyvendinimui užtikrinti, išskyrus šio straipsnio 1 dalies b punkto antrame sakinyje nurodytus tolesnius atitinkamus rizikos įvertinimo kriterijus, priimamos pagal 18 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą. Tos taisyklės priimamos ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d.

3. Atsižvelgiant į rinkos pokyčius ir į įgyvendinant šį reglamentą įgytą patirtį, visų pirma nustatomą keičiantis 13 straipsnyje nurodyta informacija ir teikiant 20 straipsnio 3 dalyje nurodytas ataskaitas, Komisija gali priimti deleguotus teisės aktus pagal SESV 290 straipsnį dėl tolesnių atitinkamų rizikos įvertinimo kriterijų, kurie gali būti reikalingi norint papildyti šio straipsnio 1 dalies b punkto antrame sakinyje nurodytus kriterijus, siekiant užtikrinti deramo patikrinimo sistemos veiksmingumą.

Šioje dalyje nurodytiems deleguotiems teisės aktams taikomos 15, 16 ir 17 straipsniuose nustatytos procedūros.

7 straipsnis

Kompetentingos institucijos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar kelias už šio reglamento taikymą atsakingas kompetentingas institucijas.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2011 m. birželio 3 d. praneša Komisijai kompetentingų institucijų pavadinimus ir adresus. Valstybės narės praneša Komisijai apie visus kompetentingų institucijų pavadinimų ar adresų pasikeitimus.

2. Komisija viešai paskelbia, įskaitant internete, kompetentingų institucijų sąrašą. Sąrašas periodiškai atnaujinamas.

8 straipsnis

Stebėsenos organizacijos

1. Stebėsenos organizacija:

a) taiko ir periodiškai vertina deramo patikrinimo sistemą, nustatytą pagal 6 straipsnį, ir suteikia veiklos vykdytojams teisę ja naudotis;

b) tikrina, ar tokie veiklos vykdytojai tinkamai naudojami jos deramo patikrinimo sistema;

c) imasi tinkamų veiksmų tuo atveju, jei veiklos vykdytojas jos deramo tikrinimo sistema naudojami netinkamai, įskaitant pranešimą kompetentingoms institucijoms, jei veiklos vykdytojas grubiai arba pakartotinai pažeidžia tinkamo naudojimosi reikalavimus.

2. Organizacija gali pateikti paraišką būti pripažinta stebėsenos organizacija, jei ji atitinka šiuos reikalavimus:

a) yra Sąjungoje teisėtai įsisteigęs juridinis asmuo;

b) turi tinkamą kompetenciją ir geba vykdyti 1 dalyje nurodytas funkcijas; ir

c) vykdo savo funkcijas taip, kad užtikrintų, jog nebūtų interesų konflikto.

3. Pasikonsultavusi su atitinkama (-omis) valstybe (-ėmis) narė (-ėmis), Komisija pripažįsta pareiškėją, kuris atitinka 2 dalyje nustatytus reikalavimus, stebėsenos organizacija.

Apie sprendimą dėl stebėsenos organizacijos pripažinimo Komisija praneša visų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

4. Kompetentingos institucijos periodiškai atlieka patikrinimus, kad įsitikintų, ar jų jurisdikcijai priklausančiose teritorijose veiklą vykdančios stebėsenos organizacijos toliau vykdo 1 dalyje nustatytas funkcijas ir atitinka 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Patikrinimą galima vykdyti ir tada, kai valstybės narės kompetentinga institucija turi atitinkamos informacijos, įskaitant pagrįstus trečiųjų šalių skundus arba kai ji nustatė, kad veiklos vykdytojai padarė įgyvendinamos deramo patikrinimo sistemos, kurią nustatė stebėsenos organizacija, trūkumų. Patikrinimų ataskaita skelbiama vadovaujantis Direktyva 2003/4/EB.

5. Jei kompetentinga institucija nustato, kad stebėsenos organizacija nebevykdo 1 dalyje nustatytų funkcijų ar nebeatitinka 2 dalyje nustatytų reikalavimų, ji nedelsdama apie tai informuoja Komisiją.

6. Komisija gali atšaukti stebėsenos organizacijos pripažinimą, ypač remdamasi informacija, pateikta remiantis 5 dalimi, kai ji nustato, kad stebėsenos organizacija nebevykdo 1 dalyje nustatytų funkcijų ar nebeatitinka 2 dalyje nustatytų reikalavimų. Prieš atšaukdama stebėsenos organizacijos pripažinimą, Komisija apie tai informuoja susijusias valstybes nares.

Apie sprendimą dėl stebėsenos organizacijos pripažinimo atšaukimo Komisija praneša visų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

7. Siekiant papildyti procedūras dėl stebėsenos organizacijų pripažinimo ir jų pripažinimo atšaukimo ir, prireikus, atsižvelgiant į patirtį, iš dalies jas pakeisti, Komisija gali priimti deleguotus teisės aktus pagal SESV 290 straipsnį, užtikrindama, kad pripažinimas ir jo atšaukimas būtų vykdomi nešališkai ir skaidriai.

Šioje dalyje nurodytiems deleguotiems teisės aktams taikomos 15, 16 ir 17 straipsniuose nustatytos procedūros. Tie aktai priimami ne vėliau kaip 2012 m. kovo 3 d.

8. Išsamios 4 dalyje nurodytų patikrinimų dažnumo ir pobūdžio taisyklės, kurios yra būtinos veiksmingai stebėsenos organizacijų priežiūrai ir vienodam tos dalies įgyvendinimui užtikrinti, priimamos pagal 18 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą. Tos taisyklės priimamos ne vėliau kaip 2012 m. birželio 3 d.

9 straipsnis

Stebėsenos organizacijų sąrašas

Komisija stebėsenos organizacijų sąrašą skelbia *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje ir viešai jį pateikia savo tinklavietėje. Sąrašas periodiškai atnaujinamas.

10 straipsnis

Veiklos vykdytojų patikrinimai

1. Kompetentingos institucijos atlieka patikrinimus, kad įsitikintų, ar veiklos vykdytojai laikosi 4 ir 6 straipsniuose nustatytų reikalavimų.

2. 1 dalyje minimi patikrinimai vykdomi laikantis periodiškai peržiūravimo plano vadovaujantis rizika pagrįstu požiūriu. Be to, patikrinimai gali būti vykdomi tada, kai kompetentinga institucija turi atitinkamą informaciją, įskai-

tant pagrįstus trečiųjų šalių skundus, dėl veiklos vykdytojo atitikties šio reglamento reikalavimams.

3. 1 dalyje minimi patikrinimai, *inter alia*, gali apimti:

a) deramo patikrinimo sistemos, įskaitant rizikos įvertinimo ir rizikos mažinimo procedūras, tikrinimą;

b) dokumentų ir įrašų, iš kurių galima spręsti, ar deramo patikrinimo sistema ir procedūros veikia tinkamai, tikrinimą;

c) patikrinimus vietoje, įskaitant auditą vietoje.

4. Veiklos vykdytojai suteikia visą reikiamą pagalbą, kuri būtina siekiant sudaryti palankesnes sąlygas atlikti 1 dalyje nurodytus patikrinimus, ypač susijusius su patekimu į patalpas ir dokumentacijos arba apskaitos dokumentų pateikimu.

5. Nepažeidžiant 19 straipsnio, kai, atlikus 1 dalyje nurodytus patikrinimus, nustatomi trūkumai, kompetentingos institucijos gali pateikti pranešimą apie padėties ištaisymo veiksmus, kurių turi imtis veiklos vykdytojas. Be to, priklausomai nuo nustatytų trūkumų pobūdžio valstybės narės gali nedelsdamos imtis laikinųjų priemonių, kurios, *inter alia*, gali apimti:

a) medienos ir medienos produktų konfiskavimą;

b) draudimą prekiauti mediena ir medienos produktais.

11 straipsnis

Patikrinimų įrašai

1. Kompetentingos institucijos registruoja 10 straipsnio 1 dalyje nurodytus patikrinimus, visų pirma nurodydamos jų pobūdį ir rezultatus, taip pat bet kurį pagal 10 straipsnio 5 dalį pateiktą pranešimą apie padėties ištaisymo veiksmus. Visų patikrinimų duomenys saugomi bent penkerius metus.

2. 1 dalyje nurodyta informacija pateikiama pagal Direktyvą 2003/4/EB.

12 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šio reglamento, kompetentingos institucijos bendradarbiauja tarpusavyje, su trečiųjų valstybių administracinėmis institucijomis bei Komisija.

2. Kompetentingos institucijos su valstybių narių kompetentingomis institucijomis bei Komisija keičiasi informacija apie rimtus trūkumus, nustatytus atliekant 8 straipsnio 4 dalyje ir 10 straipsnio 1 dalyje nurodytus patikrinimus, ir apie pagal 19 straipsnį paskirtų sankcijų rūšis.

13 straipsnis

Techninė pagalba, konsultavimas ir keitimasis informacija

1. Nedarant poveikio veiklos vykdytojų pareigai pagal 4 straipsnio 2 dalį vykdyti deramą patikrinimą, valstybės narės, prireikus padedant Komisijai, gali teikti techninę ir kitą pagalbą bei konsultacijas veiklos vykdytojams, atsižvelgiant į mažų ir vidutinių įmonių padėtį, kad sudarytų geresnes galimybes laikytis šio reglamento reikalavimų, ypač susijusių su deramo patikrinimo sistemos įgyvendinimu laikantis 6 straipsnio.

2. Valstybės narės, prireikus padedant Komisijai, gali palengvinti atitinkamos informacijos apie neteisėtą medienos pateikimą keitimąsi ir platinimą, ypač siekiant padėti veiklos vykdytojams įvertinti riziką, kaip nustatyta 6 straipsnio 1 dalies b punkte, bei apie gerą patirtį dėl šio reglamento įgyvendinimo.

3. Pagalba teikiama taip, kad nebūtų pakenkta kompetentingų institucijų atsakomybei ir būtų išsaugotas jų nepriklausomumas užtikrinant šio reglamento vykdymą.

14 straipsnis

Priedo pakeitimai

Siekiant atsižvelgti į įgyvendinant šį reglamentą įgytą patirtį, visų pirma įgytą teikiant 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytas ataskaitas ir keičiantis informacija, kaip nurodyta 13 straipsnyje, bei pasikeitimais, susijusiais su medienos ir medienos produktų techninėmis charakteristikomis, galutiniais naudotojais ir gamybos procesais, Komisija, pasinaudama teise priimti deleguotus teisės aktus pagal SESV 290 straipsnį, gali papildyti priede pateiktą medienos ir medienos produktų sąrašą. Tokie aktai neturi sudaryti neproporcingos naštos veiklos vykdytojams.

Šiame straipsnyje nurodytiems deleguotiems teisės aktams taikomos 15, 16, 17 straipsniuose nustatytos procedūros.

15 straipsnis

Delegavimas

1. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti 6 straipsnio 3 dalyje, 8 straipsnio 7 dalyje ir 14 straipsnyje nurodytus deleguotus teisės aktus septynerių metų laikotarpiui nuo 2010 m. gruodžio 2 d. Komisija pateikia ataskaitą dėl deleguotų įgaliojimų ne vėliau kaip likus trims mėnesiams iki trejų metų laikotarpio nuo šio reglamento taikymo pradžios pabaigos. Įgaliojimų delegavimas automatiškai pratęsiamas tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba jį atšaukia pagal 16 straipsnį.

2. Kai tik Komisija priima deleguotą teisės aktą, apie tai ji tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Įgaliojimai priimti deleguotus teisės aktus Komisijai suteikiami laikantis 16 ir 17 straipsniuose nustatytų sąlygų.

16 straipsnis

Delegavimo atšaukimas

1. Europos Parlamentas ir Taryba gali bet kuriuo metu atšaukti 6 straipsnio 3 dalyje, 8 straipsnio 7 dalyje ir 14 straipsnyje nurodytą įgaliojimų delegavimą.

2. Institucija, pradėjusi vidaus procedūrą, kad nuspręstų, ar atšaukti įgaliojimų delegavimą, stengiasi informuoti kitą instituciją ir Komisiją per protingą terminą iki galutinio sprendimo priėmimo dienos, nurodydama deleguotus įgaliojimus, kurie galėtų būti atšaukti, ir galimas atšaukimo priežastis.

3. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiamas tame sprendime nurodytų įgaliojimų delegavimas. Jis įsigalioja nedelsiant arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Sprendimas neturi poveikio jau galiojančių deleguotų teisės aktų galiojimui. Jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

17 straipsnis

Prieštaravimai dėl deleguotų teisės aktų

1. Europos Parlamentas arba Taryba gali pareikšti prieštaravimus dėl deleguoto teisės akto per du mėnesius nuo pranešimo dienos. Europos Parlamento ar Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiams.

2. Jeigu praėjus šiam laikotarpiui nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto, jis skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioja jo nuostatose nurodytą dieną.

Deleguotas teisės aktas gali būti skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir įsigalioji iki to laikotarpio pabaigos, jeigu tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba informavo Komisiją, kad nepareikš prieštaravimų.

3. Jei Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto, šis aktas neįsigalioja. Prieštaravimus pareiškusi institucija nurodo prieštaravimų dėl deleguoto teisės akto priežastis.

18 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Miškų teisės aktų vykdymo, valdymo ir prekybos (FLEGT) komitetas, įsteigtas pagal Reglamentą (EB) Nr. 2173/2005 11 straipsnį.

2. Jei pateikiama nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

19 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus šio reglamento nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų taikomos.

2. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos, atgrasančios ir gali, *inter alia*, būti:

a) baudos, proporcingos aplinkai padarytai žalai, medienos ar atitinkamų medienos produktų vertei, prarastiems mokesčiams ir ekonominiams nuostoliams, atsiradusiems dėl pažeidimo, skaičiuojant tokių baudų dydį taip, kad būtų užtikrinta, jog už rimtus pažeidimus atsakingi asmenys netektų šiuos pažeidimus įvykdžius gautos ekonominės naudos, nedarant poveikio teisėtai teisei vykdyti profesinę veiklą ir laipsniškai didinant tokių baudų dydį už pakartotinius sunkius pažeidimus;

b) atitinkamos medienos ir medienos produktų konfiskacija;

c) nedelsiant sustabdomas leidimo prekiauti galiojimas.

3. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas nuostatas ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

20 straipsnis

Ataskaitos

1. Po 2013 m. kovo 3 d., valstybės narės kas dvejus metus ne vėliau kaip balandžio 30 d. pateikia Komisijai ataskaitą apie šio reglamento taikymą per ankstesnius dvejus metus.

2. Remdamasi tomis ataskaitomis Komisija parengia ataskaitą, kurią kas dvejus metus teikia Europos Parlamentui ir Tarybai. Komisija, rengdama ataskaitą, atsižvelgia į pažangą, pasiektą pagal Reglamentą (EB) Nr. 2173/2005 sudarytų ir vykdomų FLEGT SPS srityje ir jų indėlį mažinant neteisėtai paruoštos medienos ir iš tokios medienos pagamintų medienos produktų kiekius vidaus rinkoje.

3. Ne vėliau kaip 2015 m. gruodžio 3 d. ir vėliau kas šešerius metus Komisija, remdamasi šio reglamento taikymo ataskaitomis ir patirtimi, peržiūri šio reglamento veikimą ir veiksmingumą, įskaitant kelio neteisėtai paruoštos medienos ar iš tokios medienos pagamintų medienos produktų pateikimui vidaus rinkai užkirtimui. Ji ypač peržiūri administracines pasekmes mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei produktus, kuriems taikomas šis reglamentas. Prireikus, su ataskaitomis gali būti teikiami atitinkami teisėkūros pasiūlymai.

4. Pirmoje iš 3 dalyje minimų ataskaitų pateikiamas dabartinės Sąjungos ekonomikos ir prekybos padėties Kombinuotos nomenklatūros 49 skyriuje išvardytų produktų atžvilgiu įvertinimas, ypač atsižvelgiant į atitinkamų sektorių konkurencingumą, siekiant apsvarstyti galimybę juos įtraukti į šio reglamento priede pateiktą medienos ir medienos produktų sąrašą.

Pirmoje pastraipoje nurodytoje ataskaitoje taip pat pateikiamas draudimo pateikti rinkai neteisėtai paruoštą medieną ir iš tokios medienos pagamintus medienos produktus, kaip nustatyta 4 straipsnio 1 dalyje, veiksmingumo ir 6 straipsnyje nustatytų deramo patikrinimo sistemų įvertinimas.

21 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2013 m. kovo 3 d. Tačiau 6 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalis, 8 straipsnio 7 dalis ir 8 straipsnio 8 dalis taikomos nuo 2010 m. gruodžio 2 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2010 m. spalio 20 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Tarybos vardu
Pirmininkas
O. CHASTEL

PRIEDAS

Mediena ir medienos produktai, kurie klasifikuoti Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 ⁽¹⁾ I priede pateiktoje Kombinuotoje nomenklatūroje, ir kuriems taikomas šis reglamentas

- 4401 Malkinė mediena, turinti rąstų, pliauskų, šakų, žabų kūlelių ar panašų pavidalą; medienos skiedros arba drožlės; pjuvenos, medienos atliekos ir atraizos, neaglomeruotos arba aglomeruotos ir turinčios rąstų, briketų, granulių arba panašų pavidalą
  - 4403 Padarinė mediena, nuo kurios nuskusta arba nenuskusta žievė ir brazdas, kuri grubiai aptašyta suformuojant kvadrato skerspjūvį arba neaptašyta
  - 4406 Mediniai geležinkelio arba tramvajaus bėgių pabėgiai
  - 4407 Mediena, kurios storis didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta arba perskelta, nudrožta arba be žievės, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota, sujungta arba nesujungta galais
  - 4408 Vienasluoksnės faneros lakštai (įskaitant išpjautus drožiant sluoksniuotąją medieną), skirti klijuotinei fanerai arba panašiai sluoksniuotajai medienai gaminti, taip pat kita mediena, kurios storis ne didesnis kaip 6 mm, išilgai perpjauta, nudrožta arba be žievės, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota, sujungta arba nesujungta galais
  - 4409 Mediena (įskaitant tarpusavyje nesujungtas parketlentes ir lentjuostas, skirtas parketo grindims), ištaisai profiliuota (su spraudžiais, išdrožomis, įlaidais, nuožulnomis, V formos sąlaidomis, užkarpomis, išpjauta pagal šabloną, suapvalinta arba panašiai profiliuota) išilgai kurios nors briaunos, galo arba paviršiaus, obliuota arba neobliuota, šlifluota arba nešlifluota, sujungta arba nesujungta galais
  - 4410 Medienos drožlių plokštės, orientuotosios skiedrelių plokštės (OSB) ir panašios plokštės (pavyzdžiui, plostekių plokštės (waferboard)) iš medienos arba iš kitų panašių į medieną medžiagų, aglomeruotos arba neaglomeruotos dervomis arba kitais organiniais rišikliais
  - 4411 Medienos plaušo plokštės iš medienos arba iš kitų panašių į medieną medžiagų, surištos arba nesurیشtos dervomis arba kitomis organinėmis medžiagomis
  - 4412 Klijuotinė fanera, faneruotosios plokštės ir panaši sluoksniuotoji mediena
  - 4413 00 00 Tankioji mediena, turinti blokų, plokščių, lentjuosčių arba profilių pavidalą
  - 4414 00 Mediniai paveikslų, fotografijų, veidrodžių ir panašių daiktų rėmai
  - 4415 Medinės dėžės, dėžutės, grotelinės dėžės, būgnai ir panaši tara; mediniai kabelių būgnai; padėklai, dėžiniai padėklai ir kiti mediniai krovimo skydai; mediniai padėklų apvadai; karstai
- (Ne pakavimui skirtos medžiagos, kurios naudojamos išimtinai kaip pakavimo medžiagos prilaikyti, apsaugoti ar gabenti rinkai pateiktą produktą.)
- 4416 00 00 Medinės statinės, statinaitės, kubilai, puskubiliai ir kiti kubilų gaminiai bei jų dalys, įskaitant statinių šulus
  - 4418 Statybiniai stalių ir dailidžių gaminiai iš medienos, įskaitant akytosios medienos plokštes, sumontuotas grindų plokštes, malksnas ir skalas

(¹) 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo (OL L 256, 1987 9 7, p. 1).

-
- Plaušiena ir popierius, nurodyti Kombinuotosios nomenklatūros 47 ir 48 skyriuose, išskyrus iš bambuko pagamintus ir perdirbti skirtus produktus (atliekos ir liekanos)

  - 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 ir 9403 90 30 Mediniai baldai

  - 9406 00 20 Surenkamieji statiniai
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 996/2010

2010 m. spalio 20 d.

dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

ir Tarybos direktyvą 2003/42/EB dėl civilinės aviacijos įvykių pranešimų⁽⁴⁾ anksčiau nei 2011 m. gruodžio 31 d.

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 100 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

- (4) Saugos tyrimais turėtų būti siekiama vienintelio tikslo – ateityje išvengti avarijų ir incidentų, o ne nustatyti, kas kaltas ar atsakingas.

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

- (5) Reikėtų atsižvelgti į 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje pasirašytą Tarptautinės civilinės aviacijos konvenciją (toliau – Čikagos konvencija), pagal kurią numatoma įgyvendinti reikiamas saugaus orlaivių naudojimo užtikrinimo priemonės. Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į Čikagos konvencijos 13 priedą ir vėlesnius jo pakeitimus, kuriuose nustatyti rekomenduojami orlaivių avarijų ir incidentų tyrimo tarptautiniai standartai ir rekomenduojama tvarka, taip pat į šiame priede vartojamas registravimo valstybės, naudotojo valstybės, projektavimo valstybės, gamybos valstybės ir valstybės, kurioje įvyko įvykis, terminų reikšmes.

atsižvelgdami į Europos duomenų apsaugos priežiūros pareiškimo nuomonę⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Reikėtų užtikrinti aukštą bendrą Europos civilinės aviacijos saugos lygį ir dėti visas pastangas, kad avarijų bei incidentų įvyktų kuo mažiau ir kad visuomenė pasitiktų oro transportu.
- (2) Operatyviai atliekant su sauga susijusius civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimus užtikrinama didesnė aviacijos sauga ir sudaromos sąlygos išvengti avarijų ir incidentų.
- (3) Su sauga susijusių incidentų tyrimo išvadų ataskaitos, analizė ir sklaida yra būtinos, norint pagerinti oro transporto saugą. Todėl Komisija turėtų pateikti pasiūlymą peržiūrėti 2003 m. birželio 13 d. Europos Parlamento

- (6) Pagal Čikagos konvencijos 13 priede nustatytus tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką, už avarijų ir pavojingų incidentų tyrimų atlikimą atsako ta valstybė, kurioje įvyko avarija ar pavojingas incidentas, arba registravimo valstybė, jeigu negalima tiksliai nustatyti, kad avarija ar pavojingas incidentas įvyko kurios nors valstybės teritorijoje. Valstybė gali pavesti atlikti tyrimą kitai valstybei arba prašyti padėti jai atlikti tą tyrimą. Saugos tyrimai Sąjungoje turėtų būti atliekami panašiai.
- (7) Patirtį, įgytą įgyvendinant 1994 m. lapkričio 21 d. Tarybos direktyvą 94/56/EB, nustatančią civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo pagrindinius principus⁽⁵⁾, reikėtų panaudoti, kad Sąjungos civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimas ir prevencija taptų veiksmingesni.

(¹) 2010 m. gegužės 27 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

(²) OL C 132, 2010 5 21, p. 1.

(³) 2010 m. rugsėjo 21 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2010 m. spalio 11 d. Tarybos sprendimas.

(⁴) OL L 167, 2003 7 4, p. 23.

(⁵) OL L 319, 1994 12 12, p. 14.

- (8) Reikėtų atsižvelgti į institucinės ir reguliavimo sistemos, pagal kurią reglamentuojama Sąjungos civilinės aviacijos sauga, pokyčius, įvykusius nuo tada, kai buvo priimta Direktyva 94/56/EB, o ypač kai buvo įsteigta Europos aviacijos saugos agentūra (EASA). Kadangi vis daugiau aviacijos saugos aspektų reguliuojama Sąjungos lygmeniu, reikėtų atsižvelgti ir į saugos rekomendacijų aspektus, susijusius su Sąjunga.
- (9) EASA valstybių narių vardu atlieka su projekto patvirtinimu susijusias orlaivio projektavimo, gamybos ir registravimo valstybės funkcijas ir užduotis, kaip nurodyta Čikagos konvencijoje ir jos prieduose. Todėl pagal Čikagos konvencijos 13 priedą atliekant saugos tyrimą EASA turėtų būti kviečiama dalyvauti, kad pagal savo kompetenciją prisidėtų prie veiksmingesnio tyrimo ir būtų užtikrinta orlaivio modelio sauga, nepažeidžiant tyrimo nepriklausomumo principo. Nacionalinės civilinės aviacijos institucijos taip pat turėtų būti kviečiamos dalyvauti saugos tyrimuose.
- (10) Atsižvelgiant į išipareigojimus saugos srityje EASA ir nacionalinių civilinės aviacijos institucijų paskirti asmenys turėtų turėti prieigą prie informacijos, reikalingos saugos reikalavimų efektyvumui įvertinti.
- (11) Siekdama geriau užtikrinti aviacijos avarių ir incidentų prevenciją EASA, bendradarbiaudama su valstybių narių kompetentingomis institucijomis, taip pat turėtų dalyvauti keičiantis informacija pagal pranešimų apie įvykius sistemas ir ją analizuoti pagal Direktyvą 2003/42/EB, tuo pačiu vengiant interesų konflikto. Ši informacija turėtų būti tinkamai saugoma, kad ja nebūtų neteisėtai pasinaudota ar ji nebūtų atskleista.
- (12) Pripažįstama, kad EASA ir valstybių narių kompetentingų institucijų dalyvavimas keičiantis informacija ir ją analizuojant pagal Direktyvą 2003/42/EB galėtų palengvinti saugos tyrimus, jeigu būtų sudaryta interneto prieiga prie atitinkamos su sauga susijusios informacijos, kuri laikoma civilinės aviacijos įvykių informacijos centrinėje saugykloje.
- (13) Saugos tyrimų mastas turėtų būti nustatomas atsižvelgiant į galimybę gautus rezultatus panaudoti aviacijos saugai didinti, ypač atsižvelgiant į būtinybę Sąjungos tyrimų išteklius naudoti ekonomiškai efektyviai.
- (14) Kad būtų išvengta interesų konflikto ir bet kokio galimo išorinio trukdymo nustatyti tiriamų įvykių priežastis, su sauga susijusį avarių ir incidentų tyrimą turėtų atlikti ar kontroliuoti nepriklausoma saugos tyrimų institucija.
- (15) Saugos tyrimo institucijos vaidina esminį vaidmenį saugos tyrimo procese. Jų darbas yra be galo svarbus nustatant avarijos arba incidento priežastis. Taigi labai svarbu, kad jos galėtų atlikti savo tyrimus visiškai nepriklausomai ir taip pat turėtų veiksmingiems tyrimams atlikti reikalingus finansinius bei žmogiškuosius išteklius.
- (16) Turėtų būti didinamas valstybių narių saugos tyrimų institucijų pajėgumas ir reikalingas jų bendradarbiavimas, kad Sąjungos civilinės aviacijos avarių ir incidentų tyrimas ir prevencija būtų veiksmingesni.
- (17) Europos mastu turėtų būti pripažįstama, kad saugos tyrimų institucijos atlieka koordinavimo funkciją, ši funkcija turėtų būti stiprinama, siekiant pridėtinės aviacijos saugos vertės papildant esamą bendradarbiavimą tarp tų institucijų ir valstybių narių turimų tyrimo išteklių, kurie turėtų būti naudojami kuo efektyviau. Tą pripažinimą ir stiprinimą geriausiai galėtų pasiekti Europos civilinės aviacijos saugos tyrimų institucijų tinklas (toliau – tinklas), aiškiai apibrėžus jo vaidmenį ir užduotis.
- (18) Koordinavimo veiklą šis tinklas turėtų vykdyti skaidriai ir nepriklausomai, be to, jis turėtų būti aktyviai remiamas Sąjungos.
- (19) Šio reglamento tikslų galima lengviau pasiekti bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis, kurioms stebėtojų teisėmis galėtų būti leidžiama dalyvauti tinklo veikloje.
- (20) Kadangi labai svarbu užtikrinti aiškią teisę vykdyti saugos tyrimus, laikydamosi galiojančių teisės aktų, kuriuose nustatyti už teisminių tyrimų atsakingų institucijų įgaliojimai, ir prireikus glaudžiai bendradarbiaudamos su tomis institucijomis, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad saugos tyrimus atliekančioms institucijoms būtų sudaromos tinkamiausios veiklos sąlygos siekiant aviacijos saugos. Todėl saugos tyrimus atliekančioms institucijoms turėtų būti užtikrinta galimybė nedelsiant ir netrukdomoms patekti į avarijos vietą ir pateikti visi elementai, kad būtų įvykdyti su saugos tyrimu susiję reikalavimai, nepakenkiant teismo tyrimo tikslams.

- (21) Veiksmingas saugos tyrimas įmanomas tik jei tinkamai išsaugomi svarbūs įrodymai.
- (22) Civilinės aviacijos saugos sistema grindžiama išvadomis ir patirtimi, įgyta tiriant avarijas ir incidentus, kurių atžvilgiu būtina griežtai taikyti konfidencialumo reikalavimus siekiant užtikrinti, kad vertingi informacijos šaltiniai būtų prieinami ir ateityje. Dėl šios priežasties neskelbtina saugos informacija turėtų būti tinkamai saugoma.
- (23) Dėl avarijos atsiranda nemažai skirtingų visuomeninių interesų, pavyzdžiui, būsimų avarijų prevencija bei tinkamas teisingumo vykdymas. Tie interesai yra platesni nei individualūs susijusių šalių interesai ir išeina už konkretaus įvykio ribų. Siekiant užtikrinti bendrus viešuosius interesus, reikalinga teisinga visų interesų pusiausvyra.
- (24) Civilinės aviacijos sistema taip pat turėtų skatinti įprotį pranešti apie įvykius ir negauti nuobaudų, taigi vis dažniau taikyti sąžiningumo principą.
- (25) Visapusiškai laikantis konstitucinių principų ir nacionalinės teisės, asmens saugos tyrimo metu suteikta informacija neturėtų būti naudojama prieš tą asmenį.
- (26) Valstybės narės turėtų turėti galimybę apriboti atvejų, kuriems esant gali būti priimtas sprendimas dėl saugos tyrimo metu gautos informacijos atskleidimo, skaičių, nedarydamos poveikio sklandžiai teismų sistemos veiklai.
- (27) Siekiant išvengti avarijų ir incidentų, svarbu atitinkamą informaciją, įskaitant visų pirma saugos tyrimų ataskaitas ir saugos rekomendacijas, paskelbti kuo greičiau.
- (28) Siekiant užtikrinti tinkamą civilinės aviacijos avarijų ir incidentų prevenciją, į saugos rekomendacijas, parengtas remiantis avarijos ar pavojingo incidento tyrimu, arba į kitus šaltinius, pavyzdžiui, saugos tyrimus, kompetentinga institucija visada turėtų tinkamai atsižvelgti ir, jei reikia, imtis su jomis susijusių veiksmų.
- (29) Pažanga mokslinių tyrimų, susijusių su orlaivių padėties nustatymu realiu laiku ir su prieiga prie informacijos, esančios skrydžio duomenų savirašiuose, nenaudojant pačių savirašių fiziškai, srityje turėtų būti skatinama siekiant pagerinti tyrėjų naudojamas priemones siekiant nustatyti avarijos priežastis ir pagerinti gebėjimus užkirsti kelią pasikartojantiems incidentams. Tokie pokyčiai reikštų didelę pažangą aviacijos saugos srityje.
- (30) Remiantis patirtimi nustatyta, kad kartais sunku greitai gauti patikimą orlaiviu skridusių asmenų sąrašą, tačiau taip pat nustatyta, kad svarbu nustatyti terminą, per kurį galima prašyti, kad bendrovė tokį sąrašą pateiktų. Be to, tokiuose sąrašuose pateikti duomenys turėtų būti apsaugoti, kad jais nebūtų neteisėtai pasinaudota ar kad jie nebūtų atskleisti. Taip pat siekiant sumažinti grėsmę saugos tyrėjams, vykdančiams tyrimą įvykio vietoje, būtina galimybė gauti informaciją apie pavojingas prekes, esančias avariją patyrusiam orlaivyje.
- (31) Po orlaivio avarijos nelengva greitai nustatyti tinkamą kontaktinį asmenį, kurį reikia informuoti apie tai, kad keleivis buvo orlaivyje. Todėl keleiviams turėtų būti pasiūlyta galimybė paskirti kontaktinį asmenį.
- (32) Turėtų būti tinkamai numatyta pagalba orlaivių avarijų aukoms ir jų artimiesiems.
- (33) Labai svarbu tai, kaip valstybės narės ir oro transporto bendrovės elgiasi įvykus avarijai ir taiso jos padarinius. Atsižvelgiant į tai, valstybės narės turėtų parengti skubių veiksmų planą, kuriame būtų numatytos oro uosto gelbėjimo tarnybos ir pagalba orlaivių avarijų aukoms bei jų artimiesiems. Oro transporto bendrovės taip pat turėtų parengti pagalbos orlaivių avarijų aukoms ir jų artimiesiems planą. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti paramai aukoms, jų artimiesiems ir aukų bei artimųjų asociacijoms, taip pat bendravimui su jais.
- (34) Taikant šį reglamentą, reikėtų nuosekliai laikytis taisyklių, susijusių su prieiga prie duomenų, duomenų tvarkymu ir asmenų apsauga, nustatytų atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose.
- (35) Sankcijos turėtų visų pirma sudaryti galimybę nubausti asmenį, kuris, nesilaikydamas šio reglamento, atskleidžia pagal šį reglamentą saugomą informaciją; trukdo saugos tyrimų institucijai vykdyti veiklą, trukdydamas tyrėjams atlikti savo pareigas arba atsakydamas pateikti vertingus įrašus, medžiagą, svarbią informaciją ir dokumentus, juos slėpdamas, pakeisdamas ar sunaikindamas, arba, žinodamas apie įvykusią avariją ar pavojingą incidentą, apie tai neinformuoja atitinkamų institucijų.

(36) Kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti bendras civilinės aviacijos saugos tyrimo taisyklės, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl jo europinio masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.

(37) Todėl Direktyva 94/56/EB turėtų būti panaikinta.

(38) Ministrų deklaracija dėl Gibraltaro oro uosto, dėl kurios susitarta 2006 m. rugsėjo 18 d. Kordoboje įvykusiame Dialogo dėl Gibraltaro forumo pirmajame ministrų susitikime, pakeis 1987 m. gruodžio 2 d. Londone sudarytą bendrą deklaraciją dėl Gibraltaro oro uosto, ir visiškai tos deklaracijos laikymasis bus laikomas 1987 m. deklaracijos laikymusi,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu siekiama padidinti aviacijos saugą užtikrinant, kad Europos civilinės aviacijos saugos tyrimai būtų itin veiksmingi, operatyvūs bei kokybiški ir kad jais būtų siekiama tik išvengti būsimų avarių ir incidentų, o ne nustatyti, kas kaltas ar atsakingas, taip pat įsteigti civilinės aviacijos saugos tyrimų institucijų tinklą. Jame taip pat pateiktos taisyklės dėl galimybės laiku gauti informaciją apie visus asmenis ir pavojingas prekes, esančius avariją patyrusiam orlaivyje. Juo taip pat siekiama sustiprinti pagalbą, teikiamą orlaivių avarių aukoms ir jų artimiesiems.

2. Laikoma, kad šio reglamento taikymas Gibraltaro oro uostui neturi poveikio Ispanijos Karalystės ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės atitinkamoms teisi-
nėms pozicijoms ginče dėl suverenių teisių į teritoriją, kurioje yra oro uostas.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) avarija – su orlaivio, naudojimu susijęs įvykis, įvykstantis nuo tada, kai į pilotuojamą orlaivį įlipa bent vienas juo

skristi ketinantis asmuo, iki tada, kai visi tokie asmenys iš orlaivio išlipa, arba nuo tada, kai nepilotuojamas orlaivis būna parengtas judėti ir skristi, iki tada, kai jis atskridęs sustoja ir pagrindinė varomoji sistema išjungiamą, per kurį:

a) mirtinai arba sunkiai sužalojamas asmuo, nes:

— buvo orlaivyje, arba

— patyrė tiesioginį sąlytį su orlaivio dalimi, įskaitant nuo orlaivio atitrūkusias dalis, arba

— buvo tiesiogiai paveiktas reaktyvinio variklio išmetamųjų dujų srovės,

išskyrus atvejus, kai susižeidžiama dėl natūralių priežasčių, asmuo susižeidžia pats, jį sužeidžia kiti asmenys arba jei sužeidžiami asmenys, pasislėpę įprastai keleviams ir įgulos nariams neprieinamose vietose; arba

b) orlaivis apgadinamas arba pakenkiama jo konstrukcijai ir dėl to sumažėja konstrukcijos tvirtumas, suprastėja techninės ar aerodinaminės orlaivio savybės, todėl reikėtų atlikti kapitalinį apgadintos dalies remontą arba pakeisti tą dalį, išskyrus atvejus, kai sugenda ar apgadinamas tik vienas variklis, įskaitant jo gaubtus ar dalis, oro sraigtai, sparnų galai, antenos, zondai, sraigtų mentės, padangos, stabdžiai, ratai, gaubtai, skydai, važiuoklės drelės, stiklai, orlaivio danga (pavyzdžiui, nežymiai įlenkiama ar praduriama) arba atsiranda nedidelių pagrindinio rotoriaus mentės, uodegos rotoriaus mentės, važiuoklės gedimų bei pažeidimų dėl krušos ar susidūrimo su paukščiu, įskaitant skylutes antenos aptake; arba

c) orlaivis dingsta arba būna visiškai nepasiekiamas;

2) įgaliotasis atstovas – asmuo, atsižvelgiant į jo kvalifikaciją valstybės paskirtas dalyvauti kitos valstybės atliekamame saugos tyrime. Valstybės narės paskirtas įgaliotasis atstovas turi būti saugos tyrimų institucijos darbuotojas;

3) konsultantas – asmuo, atsižvelgiant į jo kvalifikaciją valstybės paskirtas padėti jos įgaliotajam atstovui atlikti saugos tyrimą;

- 4) priežastys – veiksmai, neveikimas, įvykiai, sąlygos ar jų derinys, dėl kurių įvyko avarija ar incidentas; nustatant priežastis nebūtinai nustatoma kaltė ar apibrėžiama administracinė, civilinė ar baudžiamoji atsakomybė;
- 5) mirtinas sužalojimas – sužalojimas, kurį patiria į avariją patekęs asmuo ir dėl kurio jis miršta per 30 dienų nuo avarijos dienos;
- 6) skrydžio savirašis – orlaivyje įtaisytas bet kokio tipo raštuvas, skirtas su sauga susijusiems avarijos ir (arba) incidento tyrimams palengvinti;
- 7) incidentas – su orlaivio naudojimu susijęs įvykis, išskyrus avariją, kuris turi ar gali turėti įtakos skrydžių saugai;
- 8) tarptautiniai standartai ir rekomenduojama tvarka – orlaivių avarijų ir incidentų tyrimų tarptautiniai standartai ir rekomenduojama tvarka, priimti pagal Čikagos konvencijos 37 straipsnį;
- 9) tyrimo vadovas – asmuo, kuriam atsižvelgiant į jo kvalifikaciją pavesta organizuoti, vykdyti ir kontroliuoti saugos tyrimą;
- 10) naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, valdantis ar ketinantis valdyti vieną ar daugiau orlaivių;
- 11) susijęs asmuo – avariją ar pavojingą incidentą patyrusio orlaivio savininkas, įgulos narys ar naudotojas; bet kuris asmuo, dalyvaujantis to orlaivio techninėje priežiūroje, projektavime, gamyboje arba jo įgulos mokyme; bet kuris asmuo, dalyvaujantis teikiant oro eismo kontrolės, skrydžių informacijos ar aerodromo paslaugas ir teikęs paslaugas orlaiviui; nacionalinės civilinės aviacijos institucijos darbuotojas; arba EASA darbuotojas;
- 12) preliminarai ataskaita – pranešimas, naudojamas norint skubiai paskleisti duomenis, gautus ankstyvosiose tyrimo stadijose;
- 13) artimieji – avarijos aukos artimiausieji šeimos nariai ir (arba) giminaičiai, ir (arba) kiti artimai su auka susiję asmenys, kaip nustatyta pagal aukos nacionalinę teisę;
- 14) saugos tyrimas – siekiant išvengti avarijų ir incidentų saugos tyrimų institucijos vykdoma procedūra, kurios metu renkama ir analizuojama informacija, daromos išvados, įskaitant priežasties (-čių) ir (arba) papildomų veiksmų nustatymą, ir prireikus rengiamos saugos rekomendacijos;
- 15) saugos rekomendacija – siekiant išvengti avarijų ir incidentų parengtas saugos tyrimų institucijos pasiūlymas, grindžiamas informacija, gauta atlikus saugos tyrimą, ar kitais šaltiniais, pavyzdžiui, saugos studijomis;
- 16) pavojingas incidentas – incidentas, dėl kurio aplinkybių būta didelės tikimybės, kad įvyks avarija, ir kuris susijęs su orlaivio naudojimu, kai pilotuojamo orlaivio atveju toks naudojimas vyksta nuo tada, kai į pilotuojamą orlaivį įlipa bent vienas juo skristi ketinantis asmuo, iki tada, kai visi tokie asmenys iš orlaivio išlipa, arba nepilotuojamo orlaivio atveju nuo tada, kai jis būna parengtas judėti ir skristi, iki tada, kai jis atskridęs sustoja ir pagrindinė varomoji sistema išjungiamas. Pavojingų incidentų pavyzdžių sąrašas pateiktas priede;
- 17) sunkus sužalojimas – sužalojimas, kurį patiria į avariją patekęs asmuo ir dėl kurio:
  - a) per septynias dienas nuo sužalojimo dienos asmuo paguldomas į ligoninę daugiau nei 48 valandoms;
  - b) patiriamas kaulo lūžis (išskyrus nesudėtingus rankų ir kojų pirštų ar nosies lūžius);
  - c) padaromos plėštinės žaizdos, dėl kurių gausiai kraujuojama, pažeidžiami nervai, raumenys ar sausgyslės;
  - d) pažeidžiamas vidaus organas;
  - e) patiriamas antrojo ar trečiojo laipsnio nudegimas arba nudega daugiau kaip 5 % kūno paviršiaus;

- f) patiriamas patvirtintas infekcinių medžiagų ar žalingos radiacijos poveikis.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas atliekant saugos tyrimus tų avarijų ir pavojingų incidentų:

- a) kurie įvyko valstybių narių, kurioms taikomos Sutartys, teritorijose, atsižvelgiant į valstybių narių tarptautinius įsipareigojimus;
- b) kurie įvyko ne valstybių narių, kurioms taikomos Sutartys, teritorijose, tačiau yra susiję su orlaiviu, registruotu valstybėje narėje arba naudojamu valstybėje narėje įsteigtos įmonės, jei tokių tyrimų neatliko kita valstybė;
- c) kuriems įvykus valstybė narė pagal tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką turi teisę paskirti įgaliojimą atstovą, kuris tyrime atstovautų registravimo valstybei, naudotojo valstybei, projektavimo valstybei, gamybos valstybei arba valstybei, kuri tyrimą atliekančios valstybės prašymu teikia informaciją, priemones ar siunčia ekspertus;
- d) kuriems įvykus tyrimą atliekanti valstybė leidžia valstybei narėi, kuri yra ypač suinteresuota tyrimu, nes avarijoje žuvo ar buvo sunkiai sužeisti jos piliečiai, paskirti ekspertą.

2. Šis reglamentas taip pat taikomas klausimams, susijusiems su galimybe laiku gauti informaciją apie visus asmenis ir pavojingas prekes, esančias avariją patyrusiame orlaivyje, ir su pagalba orlaivių avarijų aukoms bei jų artimiesiems.

3. Šis reglamentas netaikomas avarijų ir pavojingų incidentų, susijusių su orlaiviu, naudojamu karo, muitinės, policijos ar panašių tarnybų saugos tyrimui, išskyrus tuo atveju, jei laikydama 5 straipsnio 4 dalies ir nacionalinės teisės aktų, taip nurodo atitinkama valstybė narė.

4 straipsnis

Civilinės aviacijos saugos tyrimų institucija

1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad saugos tyrimus be išorinio poveikio atliktų ar prižiūrėtų nuolat veikianti nacionalinė civilinės aviacijos saugos tyrimų institucija (toliau – saugos

tyrimų institucija), pajėgi nepriklausomai atlikti visą saugos tyrimą pati arba sudarydama susitarimus su kitomis saugos tyrimų institucijomis.

2. Saugos tyrimų institucija veikia savarankiškai, visų pirma nepriklausomai nuo aviacijos institucijų, atsakingų už tinkamumą skraidyti, sertifikavimą, skrydžius, techninę priežiūrą, licencijavimą, oro eismo kontrolę ar aerodromų naudojimą, ir apskritai nuo jokios kitos šalies ar subjekto, kurio interesai ar uždaviniai gali kirstis su saugos tyrimų institucijai pavesta užduotimi ar turėti įtakos tos institucijos nešališkumui.

3. Atliekdama saugos tyrimą, saugos tyrimų institucija nesiekia gauti ir nepriima jokių nurodymų ir atlikdama saugos tyrimus naudojasi neribotais įgaliojimais.

4. Saugos tyrimų institucijai pavestos veiklos sritis gali būti išplėsta, ir ta institucija gali būti įpareigota rinkti ir analizuoti su aviacijos sauga susijusią informaciją, visų pirma avarijų prevencijos tikslais, jei tokia veikla neturi įtakos tos institucijos nepriklausomumui ir dėl jos nenumatoma atsakomybė reguliavimo, administravimo ar standartizavimo srityje.

5. Siekiant informuoti visuomenę apie bendrą aviacijos saugos lygį, kasmet skelbiama saugos apžvalga. Šioje analizėje konfidencialūs informacijos šaltiniai neatskleidžiami.

6. Saugos tyrimų institucijai atitinkamos valstybės narės suteikia reikiamas priemones, ir ji turi galėti gauti pakankamai išteklių savarankiškai vykdyti įpareigojimus. Visų pirma:

- a) saugos tyrimų institucijos vadovas ir (arba) daugiarūšio transporto institucijos atveju jos aviacijos padalinio vadovas turi turėti patirties ir būti kompetentingas civilinės aviacijos saugos srityje, kad galėtų atlikti savo užduotis pagal šį reglamentą ir nacionalinę teisę;
- b) užtikrinamas tyrėjų savarankiškumas;
- c) saugos tyrimų institucijoje turi būti bent vienas tyrėjas, kuris, įvykus didelei orlaivio avarijai, galėtų vadovauti tyrimui;
- d) saugos tyrimų institucijai skiriamas biudžetas, iš kurio ji galėtų vykdyti savo funkcijas;

e) saugos tyrimų institucija pati arba pasitelkusi 6 straipsnyje nurodytas bendradarbiavimo priemones, arba pagal susitarimus su kitomis nacionalinėmis institucijomis ar tarnybomis, turi turėti kvalifikuotų darbuotojų ir tinkamą materialinę bazę, įskaitant biurus ir anarus, kuriuose būtų galima laikyti ir tirti orlaivį, jo turinį ir nuolaužas.

5 straipsnis

Įpareigojimas atlikti tyrimą

1. Turi būti atliekamas visų avarijų ar pavojingų incidentų, į kuriuos pateko orlaivis, išskyrus nurodytuosius 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiančio Europos aviacijos saugos agentūrą⁽¹⁾ II priede, saugos tyrimas valstybėje narėje, kurios teritorijoje įvyko avarija ar pavojingas incidentas.

2. Jeigu valstybėje narėje registruotas orlaivis, išskyrus nurodytuosius Reglamento (EB) Nr. 216/2008 II priede, pateko į avariją ar pavojingą incidentą ir negalima tiksliai nustatyti, kad avarija ar pavojingas incidentas įvyko kurios nors valstybės teritorijoje, saugos tyrimą atlieka registracijos valstybės narės saugos tyrimų institucija.

3. 1, 2 ir 4 dalyse nurodytų saugos tyrimų apimtį ir procedūrą, kurios turi būti laikomasi atliekant tokius saugos tyrimus, įskaitant susijusių su orlaiviais, kurių didžiausia kilimo masė mažesnė arba lygi 2 250 kg, nustato saugos tyrimų institucija, atsižvelgdama į galimybę gautus tokių tyrimų rezultatus panaudoti aviacijos saugai didinti.

4. Laikydamosi valstybių narių nacionalinės teisės aktų, saugos tyrimų institucijos gali nuspręsti tirti 1 ir 2 dalyse nurodytus incidentus, taip pat kitų tipų orlaivių avarijas ar pavojingus incidentus, jei tikisi padaryti išvadas, kurias galėtų panaudoti saugai didinti.

5. Atliekant 1, 2 ir 4 dalyse nurodytus saugos tyrimus jokių būdu nesiekama nustatyti, kas kaltas ar atsakingas. Šie tyrimai yra nepriklausomi nuo jokio teismo ar administracinio proceso, kuriuo siekiama nustatyti, kas kaltas ar atsakingas, ir su juo nesusiję bei neturi jam poveikio.

6 straipsnis

Saugos tyrimų institucijų bendradarbiavimas

1. Vienos valstybės narės saugos tyrimų institucija gali prašyti kitų valstybių narių saugos tyrimų institucijų pagalbos. Kai, gavusi prašymą, saugos tyrimų institucija sutinka suteikti pagalbą, tokia pagalba, kiek tai įmanoma, teikiama nemokamai.

2. Saugos tyrimų institucija bendru susitarimu gali pavesti atlikti avarijos ar pavojingo incidento tyrimą kitai saugos tyrimų institucijai ir sudaro tai kitai institucijai palankias sąlygas atlikti tyrimą.

7 straipsnis

Europos civilinės aviacijos saugos tyrimų institucijų tinklas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų saugos tyrimų institucijos tarp savęs sukurtų Europos civilinės aviacijos saugos tyrimų institucijų tinklą (toliau – tinklas), kurį sudarytų kiekvienos valstybės narės saugos tyrimų institucijų vadovai ir (arba) daugiarūšio transporto institucijų atveju – jų aviacijos padalinių vadovai ar jų atstovai, įskaitant iš jų trejų metų laikotarpiui renkamą pirmininką.

Pirmininkas, glaudžiai konsultuodamasis su tinklo nariais, parengia tinklo metinę darbo programą, kuri atitinka tikslus ir įgyvendina atsakomybę, nustatytus atitinkamai 2 ir 3 dalyje. Komisija darbo programą pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai. Pirmininkas taip pat rengia tinklo posėdžių darbotvarkes.

2. Tinklas ieško galimybių pagerinti saugos tyrimų institucijų vykdomų tyrimų kokybę ir sustiprinti šių institucijų nepriklausomumą. Visų pirma jis skatina taikyti aukštus tyrimų metodų ir tyrėjų mokymo standartus.

3. Siekdamas 2 dalyje nustatytų tikslų, tinklas visų pirma yra atsakingas už:

a) pasiūlymų rengimą ir Sąjungos institucijų konsultavimą visais klausimais, susijusiais su Sąjungos politikos ir taisyklių, susijusių su saugos tyrimais ir su avarijų bei incidentų prevencija, rengimu ir įgyvendinimu;

b) skatinimą dalintis informacija, naudinga gerinant aviacijos saugą, ir aktyvų struktūruotą saugos tyrimų institucijų, Komisijos, EASA ir nacionalinių civilinės aviacijos institucijų bendradarbiavimą;

⁽¹⁾ OL L 79, 2008 3 19, p. 1.

- c) prireikus – tarpusavio vertinimo, atitinkamos mokymo veiklos ir tyrėjų kvalifikacijos kėlimo programų koordinavimą ir organizavimą;
- d) geriausios saugos tyrimų praktikos propagavimą, siekiant plėtoti bendrą Sąjungos saugos tyrimų metodiką ir aprašyti tokią praktiką;
- e) saugos tyrimo institucijų pajėgumų atlikti tyrimus gerinimą, ypač plėtojant ir valdant sistemą, pagal kurią galima dalytis įranga;
- f) saugos tyrimų institucijai paprašius, pagal 6 straipsnį tinkamos pagalbos teikimą, įskaitant kitoje valstybėje narėje turimų tyrėjų, įrangos ir gebėjimų, kurie gali padėti tyrimą vykdančiai saugos tyrimų institucijai, sąrašų teikimą, bet tuo neapsiribojant;
- g) prieigą prie informacijos, laikomos 18 straipsnyje nurodytoje duomenų bazėje, ir ten pateikiamų saugos rekomendacijų analizę, siekiant nustatyti svarbias visai Sąjungai aktualias saugos rekomendacijas.

4. Komisija reguliariai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie tinklo darbą. Europos Parlamentas taip pat informuojamas kiekvieną kartą, kai Taryba arba Komisija tinklui pateikia prašymus.

5. Tinklo nariai nesiekia gauti ir nepriima nurodymų, kurie galėtų daryti įtaką nepriklausomam saugos tyrimų poveikiui, iš jokių įstaigų.

6. Prireikus EASA kviečiama stebėtojo teisėmis dalyvauti tinklo posėdžiuose. Tinklas taip pat gali į savo posėdžius kviesti stebėtojus iš trečiųjų šalių saugos tyrimų institucijų ir kitus atitinkamus ekspertus.

7. Komisija yra glaudžiai susijusi su tinklo vykdomu darbu ir gauna visą reikalingą tinklo paramą atitinkamais klausimais, susijusiais su Sąjungos civilinės aviacijos avarijų tyrimo ir prevencijos politikos bei reglamentavimo plėtojimu. Komisija teikia tinklui reikiamą paramą, įskaitant pagalbą rengiant ir organizuojant jo posėdžius ir pagalbą skelbiant metinę ataskaitą, kurioje pateikiama informacija apie tinklo veiklą, bet ja neapsiribojant. Metinę ataskaitą Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

8 straipsnis

EASA ir nacionalinių civilinės aviacijos institucijų dalyvavimas saugos tyrimuose

1. Saugos tyrimų institucijos, užtikrinant, kad būtų išvengta interesų konflikto, prašo EASA ir atitinkamų valstybių narių nacionalinių civilinės aviacijos institucijų, atsižvelgiant į jų kompetencijos sritį, paskirti atstovą dalyvauti:

- a) kaip tyrimo vadovo konsultantą bet kuriame saugos tyrimo pagal 5 straipsnio 1 ir 2 dalis, atliekamame valstybės narės teritorijoje arba 5 straipsnio 2 dalyje nurodytoje vietoje, kontroliuojant tyrimo vadovui ir jo nuožiūra;
- b) kaip konsultantą, skiriamą pagal šį reglamentą padėti valstybių narių įgaliotajam (-iesiems) atstovui (-ams) bet kuriame saugos tyrimo, atliekamame trečiojoje šalyje, į kurią saugos tyrimų institucijos prašoma paskirti įgaliotąjį atstovą pagal orlaivių avarijų ir incidentų tyrimų tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką prižiūrint įgaliotajam atstovui.

2. 1 dalyje nurodytiems dalyviams suteikiama teisė visų pirma:

- a) apsilankyti avarijos vietoje ir apžiūrėti nuolaužas;
- b) pasiūlyti apklausos sritis ir gauti liudininkų informaciją;
- c) gauti visų susijusių dokumentų kopijas ir gauti susijusią faktinę informaciją;
- d) dalyvauti nuskaitant įrašytų laikmenų, išskyrus kabinos pokalbių ar vaizdo savirašių, duomenis;
- e) dalyvauti ne įvykio vietoje atliekamoje tyrimo veikloje, pavyzdžiui, dalių apžiūroje, bandymuose ir modeliavimo veikloje, techniniuose mokymuose ir su tyrimo eiga susijusiuose posėdžiuose, jei jie nesusiję su priešasčių nustatymu ar saugos rekomendacijų rengimu.

3. EASA ir nacionalinės civilinės aviacijos institucijos remia tyrimą, kuriame jos dalyvauja, atsakingai saugos tyrimų institucijai teikdamos informaciją, siųsdamos konsultantus ir parūpindamos įrangą, kurių ji paprašė.

9 straipsnis

Įpareigojimas pranešti apie avarijas ir pavojingus incidentus

1. Bet kuris susijęs asmuo, žinantis apie įvykusią avariją ar pavojingą incidentą, nedelsdamas apie juos praneša valstybės, kurios teritorijoje įvyko avarija ar pavojingas incidentas, kompetentingai saugos tyrimų institucijai.

2. Saugos tyrimų institucija pagal tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką nedelsdama praneša Komisijai, EASA, Tarptautinei civilinės aviacijos organizacijai (ICAO), valstybėms narėms ir atitinkamoms trečiosioms šalims apie visas įvykusias avarijas ir pavojingus incidentus, apie kuriuos jai pranešta.

10 straipsnis

Valstybių narių dalyvavimas saugos tyrimuose

1. Iš kitos valstybės narės ar trečiosios šalies gavusios pranešimą apie įvykusią avariją ar pavojingą incidentą, valstybės narės, kurios yra registravimo valstybė, naudotojo valstybė, projektavimo valstybė ir gamybos valstybė, kuo greičiau informuoja valstybę narę ar trečiąją šalį, kurios teritorijoje įvyko avarija ar pavojingas incidentas, ar pagal tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką jos ketina paskirti įgaliotąjį atstovą. Kai toks įgaliotasis atstovas yra paskiriamas, taip pat nurodomi jo vardas, pavardė ir kontaktiniai duomenys bei numatoma atvykimo data, kai įgaliotasis atstovas ketina vykti į pranešimą pateikusią šalį.

2. Projektavimo valstybės įgaliotuosius atstovus skiria valstybės narės, kurios teritorijoje yra pagrindinė orlaivio ar jėgainės atitinkamo tipo konstrukcijos sertifikato turėtojo verslo vieta, saugos tyrimų institucija.

11 straipsnis

Saugos tyrėjų statusas

1. Saugos tyrimų institucijai paskyrus tyrimo vadovą, neatšizvelgiant į jokių teisminių tyrimus jis turi įgaliojimus imtis reikiamų priemonių, kad būtų įvykdyti su saugos tyrimu susiję reikalavimai.

2. Neatsizvelgiant į konfidencialumo įpareigojimus pagal Sąjungos teisės aktus ar nacionalinę teisę, tyrimo vadovui visų pirma suteikiama teisė:

- a) nedelsiant, nevaržomi ir netrukdomi pateikti į avarijos ar incidento vietą, taip pat į orlaivį ir susipažinti su jo turiniu ar liekanomis;
- b) užtikrinti, kad būtų nedelsiant sudarytas daiktinių įrodymų sąrašas ir kad nuolaužų ar dalių, kurias ketinama apžiūrėti ar ištyrinėti, šalinimas būtų kontroliuojamas;
- c) nedelsiant turėti prieigą prie skrydžio savirašių, jų turinio ir kitų atitinkamų įrašų ir juos naudoti;
- d) prašyti, kad būtų atlikta visapusiška mirtinai sužalotų asmenų kūnų autopsija, prisidėti prie jos atlikimo ir nedelsiant turėti prieigą prie šios autopsijos ar paimtų ėminių tyrimų rezultatų;
- e) prašyti, kad būtų atlikta asmenų, susijusių su orlaivio naudojimu, medicininė apžiūra ar prašyti, kad būtų atlikti iš tokių asmenų paimtų ėminių tyrimai, bei nedelsiant gauti prieigą prie šių apžiūrų ar tyrimų rezultatų;
- f) kviesti ir tikrinti liudininkus, taip pat prašyti jų pateikti ar atskleisti informaciją ar įrodymus, kurie yra svarbūs atliekant saugos tyrimą;
- g) nevaržomai gauti prieigą prie bet kokios susijusios informacijos ar įrašų, kuriuos turi orlaivio savininkas, atitinkamo tipo konstrukcijos sertifikato turėtojas, atsakinga techninės priežiūros organizacija, mokymo organizacija, naudotojas ar gamintojas, institucijos, atsakingos už civilinę aviaciją, EASA ir oro navigacijos paslaugų teikėjai ar aerodromo naudotojai.

3. Tyrimo vadovas savo ekspertams ir konsultantams, taip pat įgaliotiesiems atstovams, jų ekspertams ir konsultantams suteikia tiek 2 dalyje išvardytų teisių, kad jie galėtų veiksmingai dalyvauti saugos tyrimo. Tos teisės nedaro poveikio už teisminių tyrimų atsakingos institucijos paskirtų tyrėjų ir ekspertų teisėms.

4. Saugos tyrimuose dalyvaujantys asmenys savo pareigas atlieka nepriklausomai ir nesiekia gauti ir nepriima niekieno nurodymų, išskyrus tyrimo vadovo ar įgaliotojo atstovo nurodymus.

12 straipsnis

Tyrimų koordinavimas

1. Jeigu pradėtas ir teisminis tyrimas, apie tai pranešama tyrimo vadovui. Tokiu atveju tyrimo vadovas užtikrina atsekamumą ir saugo skrydžio savirašius bei daiktinius įrodymus. Teisminė institucija gali paskirti vieną iš savo pareigūnų, kad šis dalyvautų gabenant skrydžio savirašius ar daiktinius įrodymus į jų nuskaitymo ar apdorojimo vietą. Kai tyrimas ar analizė gali modifikuoti, pakeisti ar sunaikinti tokius daiktinius įrodymus, būtina gauti išankstinį teisminių institucijų sutikimą, nedarant poveikio nacionalinei teisei. Jeigu toks sutikimas negaunamas pagal 3 dalyje nurodytus išankstinius susitarimus per pagrįstą laikotarpį ir ne vėliau kaip per dvi savaites po prašymo, tai nekliudo tyrimo vadovui atlikti apžiūrą ir analizę. Kai teisminė institucija turi teisę konfiskuoti bet kokius įrodymus, tyrimo vadovas turi tiesioginę ir nevaržomą prieigą prie tokių įrodymų.

2. Kai atliekant saugos tyrimą paaiškėja arba yra įtariama, kad avarija ar pavojingas incidentas susijęs su neteisėta veika, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę, pavyzdžiui, avarijų tyrimą reglamentuojančią nacionalinę teisę, tyrimo vadovas nedelsdamas apie tai informuoja kompetentingas institucijas. Laikantis 14 straipsnio, susijusia informacija, surinkta atliekant saugos tyrimą, nedelsiant dalijamasi su tomis institucijomis ir jų prašymu toms institucijoms taip pat gali būti perduota susijusi medžiaga. Ta informacija ir ta medžiaga dalijamasi nedarant poveikio saugos tyrimų institucijos teisei tęsti saugos tyrimą koordinuojant veiklą su institucijomis, kurioms galėjo būti pavesta kontroliuoti įvykio vietą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad saugos tyrimų institucijos ir kitos institucijos, kurios, tikėtina, dalyvaus veikloje, susijusioje su saugos tyrimu, pavyzdžiui, teisminės, civilinės aviacijos, paieškos ir gelbėjimo tarnybos, tarpusavyje bendradarbiautų išankstinių susitarimų pagrindu.

Tuose susitarimuose laikomasi saugos tyrimo institucijos nepriklausomumo ir sudaromos sąlygos kruopščiai ir veiksmingai atlikti techninį tyrimą. Išankstiniai susitarimai, be kita ko, apima ir šiuos klausimus:

- a) prieigą prie avarijos vietas;
- b) įrodymų išsaugojimą ir prieigą prie jų;
- c) pradinę ir tolesnę informaciją apie kiekvieno proceso eigą;

- d) keitimasis informacija;
- e) tinkamą saugos informacijos naudojimą;
- f) konfliktų sprendimą.

Valstybės narės apie tuos susitarimus praneša Komisijai, kuri juos perduoda tinklo pirmininkui, Europos Parlamentui ir Tarybai, siekdama juos informuoti.

13 straipsnis

Įrodymų saugojimas

1. Valstybė narė, kurios teritorijoje įvyko avarija ar pavojingas incidentas, turi užtikrinti, kad visi įrodymai būtų tvarkomi saugiai ir imamasi visų pagrįstų priemonių, kad tokius įrodymus apsaugotų, o orlaivis, jo turinys ir nuolaužos būtų saugomi tinkamai tiek laiko, kiek reikia saugos tyrimui atlikti. Įrodymų apsauga apima visų įrodymų, kurie gali būti pašalinti, ištrinti, prarasti ar sunaikinti, išsaugojimą fotografinėmis ar kitomis priemonėmis. Saugojimas apima apsaugą nuo tolesnio gadinimo, leidimo neturinčių asmenų prieigos, vagiliavimo ir nusidėvėjimo.

2. Kol atvyks saugos tyrėjai, niekas negali nieko keisti avarijos vietoje, ten imti ėminių, judinti orlaivį, jo turinį ar nuolaužas ar iš orlaivio, jo turinio ar nuolaužų imti ėminių, juos perkelti ar pašalinti, nebent imtis tokių veiksmų reikėtų saugos tikslais arba siekiant padėti sužeistiesiems, arba jei yra suteiktas aiškus įvykio vietą kontroliuojančių institucijų leidimas ir, jei įmanoma, konsultuojantis su saugos tyrimo institucija.

3. Visi susiję asmenys imasi visų reikiamų veiksmų, kad išsaugotų su įvykiu susijusius dokumentus, medžiagą ir įrašus, ypač siekdami užtikrinti, kad po skrydžio nebūtų ištrinti pokalbių ir pavojaus signalų įrašai.

14 straipsnis

Neskelbtinos saugos informacijos apsauga

1. Toliau nurodyti įrašai neskelbiami ir nenaudojami ne saugos tyrimo tikslais:

- a) visi saugos tyrimų institucijos saugos tyrimo metu iš asmenų surinkti parodymai;
- b) įrašai, kuriuose nurodoma asmenų, davusių parodymus atliekant saugos tyrimą, tapatybė;

- c) saugos tyrimų institucijos surinkta ypač neskelbtino ir asmeninio pobūdžio informacija, įskaitant informaciją apie asmenų sveikatą;
- d) atliekant tyrimą pateikta medžiaga, tokia kaip pastabos, juodraščiai, tyrėjų užrašytos nuomonės, išnagrinėjus informaciją, įskaitant skrydžio savirašių informaciją, pateiktos nuomonės;
- e) pagal tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką tyrėjų iš kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių pateikta informacija ir įrodymai, jei to prašo jų saugos tyrimų institucija;
- f) preliminarių arba galutinių ataskaitų, arba tarpinių pranešimų projektai;
- g) kabinos pokalbių ir vaizdo įrašai ir jų nuorašai, taip pat pokalbių skrydžių valdymo tarnybose įrašai, taip pat užtikrinant, kad informacija, nesujususi su saugos tyrimu, ir ypač informacija, susijusi su privatumu, yra tinkamai saugoma, nedarant poveikio 3 daliai.

2. Toliau nurodyti įrašai neskelbiami ir nenaudojami ne saugos tyrimo ar kitais aviacijos saugos gerinimo tikslais:

- a) visi asmenų, susijusių su orlaivio naudojimu, ryšių palaikymo dokumentai;
- b) rašytiniai ar elektroniniai skrydžių valdymo tarnybų įrašai ir tų įrašų nuorašai, įskaitant ataskaitas ir rezultatus, skirtus vidaus tikslams pasiekti;
- c) saugos tyrimų institucijos adresatui siunčiamų saugos rekomendacijų lydraščiai, kai to prašo rekomendaciją pateikusią saugos tyrimų institucija;
- d) pagal Direktyvą 2003/42/EB pateiktos įvykio ataskaitos.

Skrydžio savirašio įrašai neskelbiami ir nenaudojami ne saugos tyrimo, tinkamumo skraidyti ar techninės priežiūros tikslais, nebent tokie įrašai pateikiami iš jų pašalinus asmeninę informaciją arba atskleidžiami laikantis saugių procedūrų.

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių, teisingumo vykdymo institucija arba institucija, kuri yra kompetentinga nuspręsti dėl dokumentų atskleidimo pagal nacionalinę teisę, gali nuspręsti, kad nauda, gauta atskleidus 1 ir 2 dalyje nurodytus įrašus dėl bet kokių kitų teisėtų priežasčių, viršija neigiamą poveikį, kurį toks veiksmas vidaus ir tarptautiniu mastu gali padaryti tam ar bet kuriam būsimam saugos tyrimui. Valstybės narės gali apriboti atvejų, kuriems esant gali būti priimtas toks sprendimas dėl atskleidimo, skaičių laikantis Sąjungos teisės aktų.

1 ir 2 dalyse nurodyti dokumentai gali būti perduoti kitai valstybei narei ne saugos tyrimo tikslais ir, be 2 dalyje nurodytų tikslų, tikslais, kuriais nesiekama didinti aviacijos saugą, jei tai neprieštarauja perduodančiosios valstybės narės nacionalinės teisės aktams. Gaunančiosios valstybės narės institucijų tokio perdavimo būdu gautų dokumentų tvarkymas ar atskleidimas leistinas tik iš anksto pasikonsultavus su perduodančiąja valstybe nare ir laikantis gaunančiosios valstybės narės nacionalinės teisės aktų.

4. Gali būti atskleidžiami tik būtinai 3 dalyje nurodytoms byloms reikalingi duomenys.

15 straipsnis

Informacijos perdavimas

1. Atsakingos saugos tyrimų institucijos darbuotojams arba bet kuriam kitam asmeniui, pakviestam dalyvauti saugos tyrime ar prie jo prisidėti, pagal galiojančius teisės aktus taikomos taikytinos taisyklės dėl profesinės paslapties, įskaitant į avariją arba incidentą patekusių asmenų anonimiškumą.

2. Nedarant poveikio 16 ir 17 straipsniuose nustatytoms pareigoms, atsakinga saugos tyrimų institucija pateikia, jos manymu, avarijų ar pavojingų incidentų prevencijai svarbią informaciją už orlaivių ar jų įrangos gamybą arba techninę priežiūrą atsakingiems asmenims ir už orlaivio naudojimą arba darbuotojų mokymą atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims.

3. Nedarant poveikio 16 ir 17 straipsniuose nustatytoms pareigoms, atsakinga saugos tyrimų institucija ir 8 straipsnyje nurodytas (-i) įgaliotasis (-ieji) atstovas (-ai) pateikia EASA ir nacionalinėms civilinės aviacijos institucijoms susijusią faktinę informaciją, gautą atliekant saugos tyrimą, išskyrus 14 straipsnio 1 dalyje nurodytą arba interesų konfliktą sukeliančią informaciją. Informacija, kurią gauna EASA ir nacionalinės civilinės aviacijos institucijos, saugoma pagal 14 straipsnį ir pagal taikomus Sąjungos bei nacionalinės teisės aktus.

4. Atsakingai saugos tyrimų institucijai leidžiama informuoti nukentėjusiuosius ir jų artimuosius ar jų asociacijas arba viešai paskelbti bet kokią stebėjimo informaciją, informaciją apie saugos tyrimo eigą, galbūt preliminaras ataskaitas ar išvadas ir (arba) saugos rekomendacijas, jei tokia informacija netrukdo siekti saugos tyrimo tikslų ir visiškai atitinka taikomus teisės aktus dėl asmens duomenų apsaugos.

5. Prieš paskelbdama 4 dalyje nurodytą informaciją atsakinga saugos tyrimų institucija ją pateikia aukoms, jų artimiesiems ar jų asociacijoms taip, kad tai netrukdytų siekti saugos tyrimo tikslų.

16 straipsnis

Tyrimo ataskaita

1. Kiekvienas saugos tyrimas užbaigiamas pateikiant ataskaitą, kurios forma priklauso nuo avarijos ar pavojingo incidento tipo ir pavojingumo. Ataskaitoje nurodoma, kad vienintelis saugos tyrimo tikslas – ateityje išvengti avarijų ir incidentų, o ne nustatyti, kas kaltas ar atsakingas. Jei reikia, ataskaitoje pateikiamos saugos rekomendacijos.

2. Ataskaitoje užtikrinamas visų į avariją ar į pavojingą incidentą patekusių asmenų anonimiškumas.

3. Kai atliekant saugos tyrimus ataskaitos pateikiamos prieš baigiant tyrimą, prieš jų paskelbimą saugos tyrimų institucija gali prašyti atitinkamų institucijų, įskaitant EASA, ir, per jas, atitinkamo konstrukcijos sertifikato turėtojo, gamintojo ir naudotojo, pastabų. Jie konsultacijos turiniui taiko profesinės paslapties taisykles.

4. Prieš skelbdama galutinę ataskaitą, saugos tyrimų institucija siekia gauti atitinkamų institucijų, įskaitant EASA, ir, per jas, atitinkamo konstrukcijos sertifikato turėtojo, gamintojo ir naudotojo pastabas, kurie konsultacijos turiniui taiko profesinės paslapties taisykles. Siekdama gauti tokias pastabas, saugos tyrimų institucija laikosi tarptautinių standartų ir rekomenduojamos tvarkos.

5. 14 straipsnyje nurodyta informacija įtraukiama į ataskaitą tik tuo atveju, jei ji svarbi avarijos ar pavojingo incidento nagrinėjimui. Su nagrinėjimu nesusijusi informacija ar jos dalys neatskleidžiamos.

6. Saugos tyrimų institucija galutinę ataskaitą viešai paskelbia kuo greičiau – kai įmanoma, per 12 mėnesių nuo avarijos ar pavojingo incidento dienos.

7. Kai galutinės ataskaitos per 12 mėnesių paskelbti neįmanoma, saugos tyrimų institucija tarpinį pranešimą po avarijos arba pavojingo incidento skelbia bent kartą per metus ir tame pranešime išsamiai aprašo tyrimo eigą ir visus iškeltus saugos klausimus.

8. Saugos tyrimų institucija kuo greičiau pateikia galutinės ataskaitos ir saugos rekomendacijų kopiją:

a) atitinkamų valstybių saugos tyrimų institucijoms ir civilinės aviacijos institucijoms, taip pat ICAO, atsižvelgiant į tarptautinius standartus ir rekomenduojamą tvarką;

b) ataskaitoje pateiktų saugos rekomendacijų adresatams;

c) Komisijai ir EASA, išskyrus atvejus, kai ataskaita viešai prieinama elektroninėmis priemonėmis; tokiu atveju saugos tyrimų institucija nurodytus subjektus tik atitinkamai informuoja.

17 straipsnis

Saugos rekomendacijos

1. Bet kuriuo saugos tyrimo etapu saugos tyrimų institucija, pasikonsultavusi su atitinkamomis šalimis, siunčia raštą, kuriame nurodoma data ir kuriame ji rekomenduoja susijusioms institucijoms, įskaitant kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių institucijas, imtis veiksmų, kuriuos, jos manymu, būtina skubiai įgyvendinti siekiant sustiprinti aviacijos saugumą.

2. Saugos tyrimų institucija gali pateikti saugos rekomendacijas ir remdamasi kelių tyrimų ar bet kurios kitos veiklos, atliktos pagal 4 straipsnio 4 dalį, nagrinėjimo ar analizės rezultatais.

3. Saugos rekomendacijomis jokiū būdu neturi būti nustatyta kaltės prezumpcija ar atsakomybė už avariją, pavojingą incidentą ar incidentą.

18 straipsnis

Veiksmai gavus saugos rekomendacijas ir saugos rekomendacijų duomenų bazė

1. Saugos rekomendacijos adresatas patvirtina gavęs raštą, kuriame nurodoma data, ir per 90 dienų nuo to rašto gavimo dienos praneša rekomendaciją pateikusiai saugos tyrimų institucijai, kokių veiksmų imtasi ar ketinama imtis ir, jei reikia, kiek laiko prireiks jiems užbaigti, o kai nesiimama veiksmų – to priežastis.

2. Per 60 dienų nuo atsakymo gavimo dienos saugos tyrimų institucija praneša adresatui, ar atsakymas ją tenkina, ir pagrindžia savo nuomonę, jeigu ji nesutinka su sprendimu nesiimti jokių veiksmų.

3. Kiekviena saugos tyrimų institucija nustato su jos pateiktomis saugos rekomendacijomis susijusių atsakymų registravimo procedūras.

4. Kiekvienas saugos rekomendaciją gavęs subjektas, įskaitant už civilinės aviacijos saugą valstybių narių ir Sąjungos lygmeniu atsakingas institucijas, nustato įgyvendinant veiksmus, kurių imtasi laikantis gautų saugos rekomendacijų, padarytos pažangos stebėjimo tvarką.

5. Visas pagal 17 straipsnio 1 ir 2 dalis pateiktas saugos rekomendacijas ir su jomis susijusius atsakymus saugos tyrimų institucijos registruoja centrinėje saugykloje, sukurtoje pagal 2007 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1321/2007, nustatantį įgyvendinimo taisykles, pagal kurias centrinėje saugykloje integruojama civilinės aviacijos įvykių informacija, kuria keičiamasi pagal Direktyvą 2003/42/EB⁽¹⁾. Centrinėje saugykloje saugos tyrimų institucijos registruoja ir visas iš trečiųjų šalių gautas saugos rekomendacijas.

19 straipsnis

Pranešimai apie įvykius

1. EASA ir valstybių narių kompetentingos institucijos bendradarbiaudamos nuolat keičiasi pagal Direktyvą 2003/42/EB numatyta informacija ir jos analize. Tai apima paskirtųjų asmenų prieigą internetu prie informacijos, laikomos centrinėje saugykloje, sukurtoje pagal Reglamentą (EB) Nr. 1321/2007, įskaitant informaciją, kuria tiesiogiai identifikuojamas orlaivis, su kuriuo susijusi įvykio ataskaita, pavyzdžiui, jei įmanoma, orlaivio serijos ir registracijos numeriu. Tokia prieiga neapima informacijos, kuria identifikuojamas naudotojas, su kuriuo susijusi įvykio ataskaita.

2. EASA ir valstybių narių institucijos, nurodytos 1 dalyje, laikydamosi taikomų teisės aktų, užtikrina tokios informacijos konfidencialumą ir ja naudojasi tik tiek, kiek būtina, kad įvykdytų su sauga susijusius savo įpareigojimus. Atsižvelgiant į tai, ta informacija naudojama tik saugos tendencijų analizei, kuri sudaro anonimiškų saugos rekomendacijų ar tinkamumo skraidyti reikalavimų pagrindą, o ne kaltės ar atsakomybės nustatymui.

20 straipsnis

Informacija apie orlaivyje esančius asmenis ir pavojingas prekes

1. Sąjungos oro transporto bendrovės ir trečiųjų šalių oro transporto bendrovės, vykdančios skrydžius iš valstybių narių, kurioms taikomos Sutartys, teritorijose esančių oro uostų arba iš jų, taiko procedūras, pagal kurias galima parengti:

- a) kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per dvi valandas nuo pranešimo apie įvykusią orlaivio avariją – visų orlaivyje esančių asmenų patvirtintą sąrašą, grindžiamą turima geriausia informacija; ir
- b) nedelsiant po pranešimo apie įvykusią orlaivio avariją – orlaivyje esančių pavojingų prekių sąrašą.

2. 1 dalyje nurodyti sąrašai pateikiami atsakingai saugos tyrimų institucijai, kiekvienos valstybės narės institucijai, paskirtai palaikyti ryšį su orlaivyje esančių asmenų artimaisiais, o prireikus ir medicinos tarnyboms, kurioms ši informacija gali būti reikalinga, kad aukoms būtų galima suteikti medicinos pagalbą.

3. Siekiant, kad būtų galima greitai informuoti keleivių artimuosius apie tai, kad jų artimieji buvo avariją patyrusiame orlaivyje, oro transporto bendrovės pasiūlo keleiviams galimybę nurodyti asmens, su kuriuo reikia susisiekti įvykus avarijai, pavardę ir kontaktinius duomenis. Šią informaciją oro transporto bendrovės gali naudoti tik avarijos atveju, jos neperduoda trečiosioms šalims ar jos nenaudoja komerciniams tikslams.

4. Orlaivyje buvusio asmens vardas viešai skelbiamas tik po to, kai atitinkamos institucijos informuoja to asmens artimuosius. 1 dalies a punkte nurodytas sąrašas neskelbiamas pagal Sąjungos teisės aktus ir nacionalinę teisę, o šiame sąrašė esančių asmenų vardai pagal tuos pačius teisės aktus gali būti viešai paskelbti tik tada, kai atitinkamų orlaivyje buvusių asmenų artimieji tam neprieštarauja.

⁽¹⁾ OL L 294, 2007 11 13, p. 3.

21 straipsnis

Pagalba orlaivių avarijų aukoms ir jų artimiesiems

1. Siekiant užtikrinti, kad į avarijas ES lygmeniu būtų reaguojama išsamiau ir darniau, kiekviena valstybė narė nacionaliniu lygmeniu parengia skubių veiksmų planą civilinės aviacijos avarijos atveju. Toks skubių veiksmų planas taip pat apima pagalbą civilinės aviacijos avarijų aukoms ir jų artimiesiems.

2. Valstybės narės užtikrina, kad visos jų teritorijoje įsisteigusios oro transporto bendrovės turėtų pagalbos civilinės aviacijos avarijų aukoms ir jų artimiesiems planą. Į tuos planus turi būti įtraukta psichologinė pagalba civilinės aviacijos avarijų aukoms ir jų artimiesiems ir jais turi būti sudaromos sąlygos bendrovėms reaguoti į didelio masto avarijas. Valstybės narės atlieka jų teritorijoje įsisteigusių oro transporto bendrovių pagalbos planų auditą. Valstybės narės taip pat skatina Sąjungoje veikiančias trečiųjų šalių oro transporto bendroves parengti panašų pagalbos civilinės aviacijos avarijų aukoms ir jų artimiesiems planą.

3. Įvykus avarijai tyrimui vadovaujanti valstybė narė, valstybė narė, kurioje registruota oro transporto bendrovė, kurios orlaivis patyrė avariją, arba valstybė narė, kurios daug piliečių buvo avariją patyrusiame orlaivyje, paskiria atsakingąjį asmenį, kuriam pavedama būti kontaktiniu ir informaciją teikiančiu asmeniu aukoms ir jų artimiesiems.

4. Valstybei narei ar trečiajai šaliai, ypač suinteresuotai valstybių narių, kurioms taikomos Sutartys, teritorijose įvykusios avarijos tyrimu, nes avarijoje žuvo ar buvo sunkiai sužeisti jos piliečiai, leidžiama paskirti ekspertą, kuris turi teisę:

a) apsilankyti avarijos vietoje;

b) turėti prieigą prie susijusios faktinės informacijos, kurią atskaitingą saugos tyrimų institucija leido skelbti viešai, ir informacijos apie tyrimo eigą;

c) gauti galutinės ataskaitos kopiją.

5. Pagal 4 dalį paskirtas ekspertas, laikydamasis galiojančių teisės aktų, gali padėti nustatyti aukų tapatybę ir dalyvauti susitikimuose su išgyvenusiais jo valstybės piliečiais.

6. Pagal 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 785/2004 dėl draudimo reikalavimų oro vežėjams ir orlaivių naudotojams⁽¹⁾ 2 straipsnio 1 dalį trečiosios šalies oro vežėjai taip pat turi įvykdyti tame reglamente nustatytus draudimo reikalavimus.

⁽¹⁾ OL L 138, 2004 4 30, p. 1.

22 straipsnis

Prieiga prie dokumentų ir asmens duomenų apsauga

1. Šis reglamentas taikomas nedarant poveikio 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais⁽²⁾.

2. Šis reglamentas taikomas laikantis 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo⁽³⁾ ir 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo⁽⁴⁾.

23 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, taikytinų pažeidus šį reglamentą, taisykles. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

24 straipsnis

Reglamento dalinis pakeitimas

Šis reglamentas peržiūrimas ne vėliau kaip 2014 m. gruodžio 3 d. Kai, Komisijos nuomone, šį reglamentą reikėtų iš dalies keisti, ji prašo tinklo parengti preliminarią nuomonę, kuri taip pat perduodama Europos Parlamentui, Tarybai, valstybėms narėms ir EASA.

25 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 94/56/EB panaikinama.

26 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

⁽²⁾ OL L 145, 2001 5 31, p. 43.

⁽³⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽⁴⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2010 m. spalio 20 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
J. BUZEK

Tarybos vardu
Pirmininkas
O. CHASTEL

PRIEDAS

Pavojingų incidentų pavyzdžių sąrašas

Išvardyti incidentai yra tipiniai incidentų, kurie gali būti pavojingi, pavyzdžiai. Sąrašas nėra baigtinis ir yra skirtas tik pavojingo incidento terminui paaiškinti:

- pavojingas suartėjimas su kitu orlaiviu, kai būtina atlikti manevrą, kad būtų išvengta susidūrimo ar pavojingos situacijos, arba kai tokį manevrą būtų reikėję atlikti,
  - kontroliuojamas skrydis, kai vos pavyksta išvengti orlaivio atsitrenkimo į žemės paviršių,
  - nutrauktas kilimas nuo uždaryto ar užimto kilimo ir tūpimo tako, nuo riedėjimo tako, išskyrus sraigtasparnių naudojimą esant leidimui, ar nuo nepaskirto kilimo ir tūpimo tako,
  - kilimas nuo uždaryto ar užimto kilimo ir tūpimo tako, nuo riedėjimo tako, išskyrus sraigtasparnių naudojimą esant leidimui, ar nuo nepaskirto kilimo ir tūpimo tako,
  - tūpimai arba bandymai tūpti ant uždaryto ar užimto kilimo ir tūpimo tako, ant riedėjimo tako, išskyrus sraigtasparnių naudojimą esant leidimui, ar ant nepaskirto kilimo ir tūpimo tako,
  - atvejai, kai orlaiviui kylant ar jo pradinio aukštėjimo metu akivaizdžiai nepavyksta pasiekti nustatytų parametrų,
  - ugnis ir dūmai keleivių salone ar bagažo skyriuose arba ugnis variklyje, nors ji ir užgesinama gesinimo priemonėmis,
  - įvykiai, dėl kurių orlaivio įgulai tenka skubiai pasinaudoti deguonimi,
  - prie avarijų kategorijos nepriskiriamas orlaivio konstrukcijos pažeidimas ar variklio subyrėjimas, įskaitant išorinių turbininių variklių gedimus,
  - daugybiniai vienos ar kelių orlaivio sistemų gedimai, kurie turi didelį poveikį orlaivio naudojimui,
  - orlaivio įgulos nepajėgumas vykdyti skrydį,
  - likęs toks degalų kiekis, kad pilotas privalo skelbti kritinę padėtį,
  - A klasės pavojingumo įsibrovimai į kilimo ir tūpimo taką pagal „Įsibrovimų į kilimo ir tūpimo taką prevencijos vadovą“ (ICAO dok. 9870), yra informacijos apie pavojingumo klasifikacijas,
  - orlaiviui kylant ar tupiant įvykę incidentai. Tokie incidentai, kaip nusileidimas prieš kilimo ir tūpimo taką, išriedėjimas už kilimo ir tūpimo tako ribų arba nuriedėjimas nuo kilimo ir tūpimo tako,
  - orlaivio sistemų gedimai, pavojingi meteorologiniai reiškiniai, patvirtintų skrydžio parametrų nesilaikymas ar kiti įvykiai, dėl kurių galėjo kilti sunkumų valdyti orlaivį,
  - kelių rezervinių sistemų, būtinų skrydžių valdymui ir navigacijai, gedimas.
-

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

TARPTAUTINIAI SUSITARIMAI

TARYBOS SPRENDIMAS

2010 m. rugsėjo 27 d.

dėl Europos Sąjungos pozicijos Jungtinėje CARIFORUM ir ES taryboje, įsteigtoje CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimu, dėl Susitarimo IV priedo pakeitimo į jį įtraukiant Bahamų Sandraugos išipareigojimus

(2010/669/ES)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimas⁽¹⁾ (toliau – Susitarimas) buvo pasirašytas 2008 m. spalio 15 d. ir laikinai taikomas nuo 2008 m. gruodžio 29 d.
- (2) Susitarimo 63 straipsnyje numatyta, kad derybos dėl Bahamų Sandraugos išipareigojimų paslaugų ir investicijų srityje sąrašo turi būti baigtos per šešis mėnesius nuo Susitarimo pasirašymo.
- (3) Šios derybos buvo sėkmingai baigtos 2010 m. sausio 25 d.

(4) Šių derybų rezultatus reikėtų išdėstyti Susitarimu įsteigtos Jungtinės CARIFORUM ir ES tarybos sprendime.

(5) Todėl Jungtinėje CARIFORUM ir ES taryboje Sąjunga turėtų laikytis pozicijos, kuri išdėstyta prie šio sprendimo pridėto sprendimo projekte,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

Vienintelis straipsnis

Europos Sąjungos pozicija Jungtinėje CARIFORUM ir ES taryboje, įsteigtoje CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimu, dėl Susitarimo IV priedo pakeitimo grindžiama prie šio sprendimo pridėto Jungtinės CARIFORUM ir ES tarybos sprendimo projektu. Tačiau dėl formalių minėto sprendimo projekto pakeitimų, kurie nedaro poveikio sprendimo esmei, galima susitarti nereikalaujant iš dalies keisti šio sprendimo.

Priimta Briuselyje 2010 m. rugsėjo 27 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
K. PEETERS

⁽¹⁾ OL L 289, 2008 10 30, p. 3.

PRIEDAS

PROJEKTAS

JUNGTINĖS CARIFORUM IR ES TARYBOS SPRENDIMAS Nr. .../2010

m. d.

kuriuo iš dalies keičiamas CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimo IV priedas į jį įtraukiant Bahamų Sandraugos išpareigojimus

JUNGTINĖ CARIFORUM IR ES TARYBA,

atsižvelgdama į CARIFORUM valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių ekonominės partnerystės susitarimą (toliau – Susitarimas), pasirašytą 2008 m. spalio 15 d. Bridžtaune, Barbadose, ypač į jo 229 straipsnio pirmą dalį ir ketvirtos dalies antrą sakinį,

kadangi:

- (1) Susitarimas buvo pasirašytas 2008 m. spalio 15 d. ir laikinai taikomas nuo 2008 m. gruodžio 29 d.
- (2) Susitarimo 63 straipsnyje numatyta, kad derybos dėl Bahamų Sandraugos išpareigojimų paslaugų ir investicijų srityje sąrašo turi būti baigtos per šešis mėnesius nuo Susitarimo pasirašymo.
- (3) 2010 m. sausio 25 d. šios derybos buvo sėkmingai baigtos ir susitarta, kad Bahamų išpareigojimų sąrašas į Susitarimą turėtų būti įtrauktas Jungtinės CARIFORUM ir ES tarybos sprendimu.
- (4) Todėl tikslinga iš dalies pakeisti Susitarimo IV E ir IV F priedus į juos įtraukiant Bahamų Sandraugos išpareigojimus paslaugų ir investicijų srityje, išbraukti Bahamoms taikomas išimtis IV E priedo 3 punkte ir IV F priedo 6 punkte bei numatyti, kad iki Susitarimo įsigaliojimo tie pakeitimai bus taikomi laikinai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Susitarimo IV priedas iš dalies keičiamas taip:

a) IV E priedas iš dalies keičiamas taip:

i) 3 punktas pakeičiamas taip:

„3. Jei nenurodyta kitaip, į sąrašą įtrauktos visos CARIFORUM valstybės, išskyrus Haitį. Atsižvelgiant į

visiems sektoriams taikomas išlygas, ribojimus ar išimtis, neišvardyti A, B, C ir D sektorių pasektoriai visose CARIFORUM susitarimą pasirašiusiose valstybėse yra atviri, jiems netaikomi patekimo į rinką ribojimai ar nacionalinis režimas. CARIFORUM valstybės, neišvardytos prie pasektorių, įtrauktų į šį sąrašą, atsižvelgiant į kitais atvejais visiems sektoriams taikomas išlygas, ribojimus ar išimtis yra atviros, jose šiems pasektoriams netaikomi patekimo į rinką ribojimai ar nacionalinis režimas. Visos į šį priedą įtrauktos išlygos, ribojimai ar išimtis, taikomos CARIFORUM valstybėms ir nurodytos kaip „CAF“, netaikomos Bahamoms.“;

ii) po sąrašo pridedamas šio sprendimo I priede pateiktas IV E priedo priedėlis – Bahamos;

b) IV F priedas iš dalies keičiamas taip:

i) 6 punktas pakeičiamas taip:

„6. Jei nenurodyta kitaip, į šį sąrašą įtraukiamos visos CARIFORUM valstybės, išskyrus Haitį.“;

ii) po sąrašo pridedamas šio sprendimo II priede pateiktas IV F priedo priedėlis – Bahamos.

2. Bahamoms taikomos visos kitos IV E priedo 1–9 punktų ir IV F priedo 1–11 punktų nuostatos.

2 straipsnis

1. Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

2. Nuo šio sprendimo įsigaliojimo iki Susitarimo įsigaliojimo dienos IV E ir IV F priedų pakeitimai taikomi laikinai.

Priimta taikant rašytinę procedūrą pagal 2010 m. gegužės 17 d. Jungtinės CARIFORUM ir ES tarybos Sprendimo Nr. 1/2010 I priedo 11 straipsnio 3 dalį.

I PRIEDAS

„IV E priedo priedėlis – Bahamos

Sektorius ar pasektorius	Išlygų, ribojimų ir išimčių aprašymas
VISI SEKTORIAI	<p>Valiutų kontrolė</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rezidentai turi gauti Centrinio banko leidimą operacijoms užsienio valiuta atlikti arba sąskaitoms Bahamų doleriais valdyti ir turtui užsienio valiuta įsigyti pagal Valiutų kontrolės taisyklių įstatymą ir finansinius reglamentus. Nerezidentai turi teisę valdyti sąskaitas užsienio valiuta. 2. Juridiniai asmenys rezidentai gali gauti leidimą sąskaitoms užsienio valiuta valdyti, kad padengtų tiesiogiai užsienio valiuta patirtas išlaidas. Tiek juridiniai asmenys nerezidentai, tiek užsienio piliečiai gali gauti leidimą sąskaitoms Bahamų doleriais valdyti, kad atlygintų pasikartojančias išlaidas Bahamų doleriais. 3. Visos paraiškos minėtiems valiutų kontrolės leidimams gauti turi atitikti Bahamų nacionalinės investicijų politikos reikalavimus sektorių ir veiklos, kai leidžiamos užsienio investicijos, atžvilgiu. 4. Valiutų kontrolės tikslais rezidentas – Bahamų pilietis arba užsienio ar vietos savininkams priklausantis licencijuotas juridinis asmuo, kuriam leidžiama sudaryti sandorius su kitais rezidentais. Nerezidentas – užsienio pilietis arba juridinis asmuo, kuriam neleidžiama užsiimti verslu su rezidentais, nepaisant to, ar juridinis asmuo fiziškai įsisteigęs Bahamosė. <p>Žemės nuosavybė</p> <p>Užsienio asmenys ir juridiniai asmenys, norintys komerciniais tikslais įsigyti nekilnojamąjį turtą, turi teikti paraišką leidimui iš Investicijų valdybos gauti. Užsienio asmenys ar juridiniai asmenys, ketinantys bet kuriais tikslais įsigyti daugiau nei du akrus besiribojančios žemės, turi gauti Investicijų valdybos leidimą.</p> <p>Investicijos</p> <p>Bahamos draudžia radioaktyvių medžiagų žvalgymą, ieškojimą ir eksploatavimą, branduolinio kuro perdirbimą, branduolinės energijos gamybą, branduolinių atliekų transportavimą ir laikymą, branduolinio kuro naudojimą ir eksploatavimą bei jo pritaikymą kitiems tikslams, taip pat sunkiojo vandens gamybą.</p> <p>Užsienio asmenų investicijas, kurių kapitalizacija ne mažesnė kaip 250 000 JAV dolerių, pagal Nacionalinės investicijų politikos (NIP) sąlygas tvirtina Nacionalinė ekonomikos taryba (NET), remdamasi ekonominių poreikių ir pelno analize. Pagrindiniai kriterijai pagal NIP – darbo vietų kūrimas, gebėjimų plėtojimas, regiono vystymasis, vietos poreikiai ir poveikis aplinkai. Bendros Bahamų ir užsienio investuotojų įmonės taip pat turi gauti NET leidimą pagal NIP, remiantis pirmiau nurodyta ekonominių poreikių ir pelno analize.</p>
A. ŽEMĖS ŪKIS, MEDŽIOKLĖ, MIŠKININKYSTĖ	
Žemės ūkis ir medžioklė (ISIC 3.1 red.: 01)	Nėra
Miškininkystė ir medienos ruošą (ISIC 3.1 red.: 02)	Nėra
B. ŽUVININKYSTĖ (ISIC 3.1 red.: 05)	Visi laivai, kuriais žvejojama išskirtinėje ekonominėje zonoje, turi priklausyti tik Bahamų fiziniams arba juridiniams asmenims, kaip nurodyta Žvejybos išteklių (priklausomumo ir išsaugojimo) įstatyme.
C. KASYBA IR KARJERŲ EKSPLOATAVIMAS	<p>Tam tikra mažos apimties kasybos veikla gali būti leidžiama tik Bahamų piliečiams. Bahamos pasilieka teisę suteikti pritarimą privačiam ar viešajam mineralų žvalgymui, kasybai, eksploatavimui, importui ir eksportui.</p> <p>Bahamos pasilieka teises, susijusias su išskirtinės ekonominės zonos, žemyninio šelfo ir jūros dugno tyrinėjimu ir žvalgymu.</p>

Sektorius ar pasektoris	Išlygų, ribojimų ir išimčių aprašymas
Akmens anglių ir rusvųjų anglių kasyba; durpių gavyba (ISIC 3.1 red.: 10)	Nėra
Nevalytos naftos ir gamtinių dujų gavyba (ISIC 3.1 red.: 11)	Nėra
Metalo rūdų kasyba (ISIC 3.1 red.: 13)	Nėra
Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas (ISIC 3.1 red.: 14)	Nėra
D. APDIRBAMOJI GAMYBA	
Maisto produktų ir gėrimų gamyba (ISIC 3.1 red.: 15)	Nėra
Medienos ir gaminių iš medienos bei kamštienos, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba (ISIC 3.1 red.: 20)	Bahamos pasilieka teisę nustatyti arba toliau taikyti ribojimus, susijusius su mažos apimties investicijomis į šį sektorių.
Rafinuotų naftos produktų gamyba (ISIC 3.1 red.: 232)	Nėra
Chemikalų ir chemijos pramonės gaminių, išskyrus sprogmėmis, gamyba (ISIC 3.1 red.: 24, išskyrus sprogmėnų gamybą)	Nėra
Mašinų ir įrangos gamyba (ISIC 3.1 red. 29)	Bahamos pasilieka teisę nustatyti arba toliau vykdyti priemones, susijusias su investicijomis į ginklų ir šaudmenų gamybą.
Baldų gamyba; kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba (ISIC 3.1 red.: 36)	Bahamos pasilieka teisę nustatyti arba toliau taikyti ribojimus, susijusius su mažos apimties investicijomis pagal šį sąrašą.
E. ELEKTROS, DUJŲ, GARO IR KARŠTO VANDENS GAMYBA, PERDAVIMAS IR PASKIRSTYMAS SAVO SĄSKAITA (išskyrus branduoliniu būdu gaminamą elektrą)	
Elektros gamyba; elektros perdavimas ir paskirstymas savo sąskaita (dalis ISIC 3.1 red.: 4010) ⁽¹⁾	[sipareigojimų neprisiiimta.
Dujų gamyba; dujinio kuro paskirstymas dujotiekiais savo sąskaita (dalis ISIC 3.1 red.: 4020) ⁽²⁾	[sipareigojimų neprisiiimta.

Sektorius ar pasektoris	Išlygų, ribojimų ir išimčių aprašymas
Garo ir karšto vandens gamyba; garo ir karšto vandens paskirstymas savo sąskaita (dalis ISIC 3.1 red.: 4030) ⁽³⁾	Įsipareigojimų neprisiiimta.

⁽¹⁾ Neapima elektros perdavimo ir paskirstymo sistemų valdymo už atlygį arba pagal sutartį. Šios paslaugos nurodytos sektoriuje ENERGETIKOS PASLAUGOS.

⁽²⁾ Neapima gamtinių dujų ir dujinio kuro transportavimo vamzdynais, dujų perdavimo ir paskirstymo už atlygį arba pagal sutartį, gamtinių dujų ir dujinio kuro pardavimo. Šios paslaugos nurodytos sektoriuje ENERGETIKOS PASLAUGOS.

⁽³⁾ Neapima garo ir karšto vandens perdavimo ir paskirstymo už atlygį arba pagal sutartį bei garo ir karšto vandens pardavimo. Šios paslaugos nurodytos sektoriuje ENERGETIKOS PASLAUGOS.“

II PRIEDAS

„IV F priedo priedėlis – Bahamos

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
A. HORIZONTALIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI		
	<p>Visi paslaugos teikimo būdai. Valiutų kontrolė</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rezidentai turi gauti Centrinio banko leidimą operacijoms užsienio valiuta atlikti arba sąskaitoms Bahamų doleriais valdyti ir turtui užsienio valiuta įsigyti pagal Valiutų kontrolės taisyklių įstatymą ir finansinius reglamentus. Nerezidentai turi teisę valdyti sąskaitas užsienio valiuta. 2. Juridiniai asmenys rezidentai gali gauti leidimą sąskaitoms užsienio valiuta valdyti, kad padengtų tiesiogiai užsienio valiuta patirtas išlaidas. Tiek juridiniai asmenys nerezidentai, tiek užsienio piliečiai gali gauti leidimą sąskaitoms Bahamų doleriais valdyti, kad atlygintų pasikartojančias išlaidas Bahamų doleriais. 3. Visos paraiškos minėtiems valiutų kontrolės leidimams gauti turi atitikti Bahamų nacionalinės investicijų politikos reikalavimus sektorių ir veiklos, kai leidžiamos užsienio investicijos, atžvilgiu. 4. Valiutų kontrolės tikslais rezidentas – Bahamų pilietis arba užsienio ar vietos savininkams priklausantis licencijuotas juridinis asmuo, kuriam leidžiama sudaryti sandorius su kitais rezidentais. Nerezidentas – užsienio pilietis arba juridinis asmuo, kuriam neleidžiama užsiimti verslu su rezidentais, nepaisant to, ar juridinis asmuo fiziškai įsisteigęs Bahamose. 	<p>Visi paslaugos teikimo būdai. Subsidijų, fiskalinių paskatų, stipendijų, dotacijų ir kitokių formų nacionalinė finansinė parama gali būti teikiama tik Bahamų piliečiams arba jiems priklausančioms įmonėms.</p>
	<p>3 paslaugos teikimo būdas. Užsienio asmenų investicijas, kurių kapitalizacija ne mažesnė kaip 250 000 JAV dolerių, pagal Nacionalinės investicijų politikos (NIP) sąlygas turi tvirtinti Nacionalinė ekonomikos taryba (NET), remdamasi ekonominių poreikių ir pelno analize. Pagrindiniai kriterijai pagal NIP – darbo vietų kūrimas, gebėjimų plėtojimas, regiono vystymasis, vietos poreikiai ir poveikis aplinkai. Bendros Bahamų ir užsienio investuotojų įmonės taip pat turi gauti NET leidimą pagal NIP, remiantis pirmiau nurodytais ekonominių poreikių ir pelno analize.</p>	<p>3 paslaugos teikimo būdas. Bahamų piliečiai ir bendrovės, kurių visas akcinis kapitalas priklauso Bahamų piliečiams, atleidžiami nuo nekilnojamojo turto mokesčio už nekilnojamąjį turtą <i>Family Islands</i> salose.</p>

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
	3 paslaugos teikimo būdas. Užsienio asmenys ir juridiniai asmenys, norintys komerciniais tikslais įsigyti nekilnojamąjį turtą, turi teikti paraišką leidimui iš Investicijų valdybos gauti. Užsienio asmenys ar juridiniai asmenys, ketinantys bet kuriais tikslais įsigyti daugiau nei penkis akrus besiribojančios žemės, turi gauti Investicijų valdybos leidimą.	3 paslaugos teikimo būdas. Paslaugų teikėjai, kurie įsteigia komercinį vienetą vienai paslaugai vieną kartą suteikti ir po to komercinį vienetą panaikina, sutarties sudarymo pradžioje turi mokėti licencijos mokestį (1 % nuo sutarties vertės).
	4 paslaugos teikimo būdas. Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus dėl pagrindinio personalo (verslo svečių, vadovų ir specialistų bei absolventų stažuotojų), kurių nėra vietos rinkoje. Pagal Imigracijos įstatymą ir reglamentus užsienio piliečiai, ketinantys pradėti dirbti, darbo leidimą privalo gauti prieš įvažiuodami į Bahamas. Norint nustatyti, ar tokius užsienio darbuotojus galima įsileisti, atliekami darbo rinkos tyrimai.	

B. KONKRETŪS ĮSIPAREIGOJIMAI PAGAL SEKTORIUS

1. VERSLO PASLAUGOS

A. SPECIALISTŲ PASLAUGOS

a) Teisinės paslaugos		
Teisinių dokumentų sudarymas ir jų paliudijimas (CPC 86130)		
	1) Nėra, išskyrus tai, kad su vidaus teisės aktais susijusioms teisinėms paslaugoms taikomas pilietybės reikalavimas.	1) Nėra.
	2) Nėra, išskyrus tai, kad su vidaus teisės aktais susijusioms teisinėms paslaugoms taikomas pilietybės reikalavimas.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiimta.	3) Įsipareigojimų neprisiimta.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Konsultavimas paslaugos teikėjo buveinės šalies teisės klausimais (CPC 86119)		
	1) Nėra, išskyrus tai, kad su vidaus teisės aktais susijusioms teisinėms paslaugoms taikomas pilietybės reikalavimas.	1) Nėra.
	2) Nėra, išskyrus tai, kad su vidaus teisės aktais susijusioms teisinėms paslaugoms taikomas pilietybės reikalavimas.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiimta.	3) Įsipareigojimų neprisiimta.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
b) Apskaitos, audito ir buhalterijos paslaugos		
Apskaitos ir audito paslaugos (CPC 8621)		
	1) Įsipareigojimų neprisiiimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Įsipareigojimų neprisiiimta.
	3) Nėra, išskyrus tai, kad apskaitos ir audito paslaugas Bahamų juridiniams asmenims turi teikti licencijuoti Bahamų apskaitininkai.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Apmokestinimas (CPC 863)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra, išskyrus tai, kad su mokesčiais susijusias paslaugas Bahamų juridiniams asmenims turi teikti licencijuoti Bahamų specialistai.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Architektūros paslaugos (CPC 8671)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiiimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Inžinerijos paslaugos (CPC 86724, 86725)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiiimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
f) Suvienytosios inžinerijos paslaugos (CPC 8673)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
g) Miesto planavimo ir gamtovaizdžio architektūros paslaugos		
Gamtovaizdžio architektūros paslaugos (CPC 86742)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
h) Medicinos ir stomatologijos paslaugos (CPC 9312)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Neurochirurgija		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Epidemiologijos paslaugos (CPC 931**)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Kompiuterinės tomografijos paslaugos (CPC 931**)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
i) Veterinarijos paslaugos (CPC 932)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
j) Akušerių, slaugytojų, fizioterapijos specialistų ir pagalbinio medicinos personalo paslaugos (CPC 93191)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

B. KOMPIUTERIAI IR SU JAIS SUSIJUSIOS PASLAUGOS

a) Kompiuterinės technikos instaliavimo konsultavimo paslaugos (CPC 841)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta dėl gyventojų kompiuterinės technikos instaliavimo. Nėra komercinėms įmonėms.	3) Įsipareigojimų neprisimta dėl gyventojų kompiuterinės technikos instaliavimo. Nėra komercinėms įmonėms.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
b) Programinės įrangos įdiegimo paslaugos (CPC 842)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta dėl gyventojų kompiuterinės technikos instaliavimo. Kompiuterinės technikos instaliavimui verslo įmonėse leidžiama steigti bendras įmones su Bahamų bendrovėmis. Nėra po 2013 m.	3) Įsipareigojimų nepriimta dėl gyventojų kompiuterinės technikos instaliavimo.
	4) Nėra.	4) Nėra.
c) Duomenų apdorojimo paslaugos (CPC 843)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Paslaugos, susijusios su duomenų bazėmis (CPC 844)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Kita (CPC 849) (Duomenų rengimo paslaugos ir kitos, niekur kitur nepriskirtos, kompiuterių paslaugos)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta dėl darbo vietos namuose įrangos. Dėl komercinės įrangos taikomas reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę pagal paslaugos rūšį.	3) Įsipareigojimų nepriimta dėl darbo vietos namuose įrangos.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
C. MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR TAIKOMOSIOS VEIKLOS PASLAUGOS		
a) Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos paslaugos gamtos moksluose ir inžinerijoje (CPC 851)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT ir NS.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos paslaugos socialiniuose ir humanitariniuose moksluose (CPC 852)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos paslaugos tarpdiscipliniuose moksluose (CPC 853)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
E. NUOMOS ARBA IŠPERKAMOSIOS NUOMOS (LIZINGO) BE OPERATORIAUS PASLAUGOS		
b) Susijusios su orlaiviais (CPC 83104)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
c) Susijusios su kitomis transporto priemonėmis (CPC 83102)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Susijusios su kitomis mašinomis ir įrenginiais (CPC 83106, 83107, 83108, 83109)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
F. KITOS VERSLO PASLAUGOS		
a) Reklamos paslaugos (CPC 871)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Rinkos tyrimo ir viešosios nuomonės apklausos paslaugos (CPC 864)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Valdymo konsultacijų paslaugos (CPC 865)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
d) Su valdymo konsultavimu susijusios paslaugos (CPC 866)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Techninio tikrinimo ir analizės paslaugos (CPC 8676)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
f) Paslaugos, glaudžiai susijusios su žemės ūkiu, medžiokle ir miškininkyste (CPC 881)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
g) Paslaugos, glaudžiai susijusios su žvejyba (CPC 882)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
h) Paslaugos, glaudžiai susijusios su kasyba (CPC 883, 5115)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta.	4) Įsipareigojimų nepriimta.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
i) Paslaugos, glaudžiai susijusios su gamybos procesu (CPC 8841, 8842, 8843, 8844 ir 8846)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
k) Personalo tarnybos parūpinimo ir atrankos paslaugos (CPC 872)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
l) Tyrimo ir apsaugos paslaugos (CPC 873)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
m) Susijusios mokslinių ir techninių konsultacijų paslaugos (CPC 86753)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
n) Įrangos techninės priežiūros ir remonto paslaugos (išskyrus laivus, orlaivius ir kitas transporto priemones) (CPC 633, išskyrus CPC 63302, 8861–8866)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones.	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
o) Pastatų valymo paslaugos (CPC 874)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
p) Fotografijos paslaugos (CPC 87501–87507)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
q) Pakavimo ir fasavimo paslaugos (CPC 876)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
r) Leidyba ir spausdinimas už mokestį arba pagal sutartį (CPC 88442)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
s) Renginių organizavimo paslaugos (CPC 87909**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
t) Kitos paslaugos (CPC 87905)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

2. RYŠIŲ PASLAUGOS

B. PASIUNTINIŲ PASLAUGOS (CPC 7512)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Nėra.

C. NUOTOLINIŲ RYŠIŲ (TELEKOMUNIKACIJŲ) PASLAUGOS (viešosios ir neviešosios paskirties)

a) Balso telefonijos paslaugos (CPC 7521)	1) Nėra.	1) Nėra.
b) Paketų komutavimo duomenų perdavimo paslaugos (CPC 7523)	2) Nėra.	2) Nėra.
c) Grandinių komutavimo duomenų perdavimo paslaugos (CPC 7523**)	3) Įsipareigojimų nepriimta. Nėra po 2013 m.	3) Įsipareigojimų nepriimta. Nėra po 2013 m.
d) Telekso paslaugos (CPC 7523**)	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Telegrafo paslaugos (CPC 7522)		
f) Fakso paslaugos (CPC 7521, 7529)		
g) Privачios nuomojamos linijos (CPC 7522, 7523)		
h) Elektroninis paštas (CPC 7523)		
i) Balso paštas (CPC 7523)		

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
<p>j) Informacijos paieška internete ir duomenų bazėse (CPC 7523)</p> <p>k) Keitimasis elektroniniais duomenimis (EDI) (CPC 7523)</p> <p>l) Pagreitinto ir (arba) pridėtinės vertės fakso paslaugos, įskaitant saugojimą ir siuntimą, saugojimą ir paiešką</p> <p>m) Kodų ir protokolų konvertavimas</p> <p>n) Informacija internete ir (arba) duomenų tvarkymas (įskaitant sandorių tvarkymą) (CPC 843)</p>		
<p>o) Kita:</p> <p>Internetas ir prieiga prie interneto (išskyrus balso telefoniją) (CPC 75260)</p> <p>Asmeninio ryšio paslaugos (išskyrus duomenų perdavimo judriojo ryšio tinklais, pranešimo gaviklio ir kamieninio radijo ryšio paslaugas)</p> <p>Telekomunikacinės įrangos pardavimo, nuomos, priežiūros, prijungimo, remonto ir konsultavimo šiais klausimais paslaugos (CPC 75410, 75450)</p> <p>Kamieninio radijo ryšio paslaugos</p> <p>Pranešimo gaviklio paslaugos (CPC 75291)</p> <p>Telekonferencijų paslaugos (CPC 75292)</p> <p>Tarptautinės garso, vaizdo ir kitų duomenų perdavimo paslaugos, teikiamos įmonėms, susijusioms su informacijos tvarkymu laisvoje zonoje</p> <p>Vaizdo perdavimo paslaugos (palydoviniu ryšiu) (CPC 75241**)</p> <p>Prijungimo ir tinklų sujungimo paslaugos (CPC 7543 ir 7525)</p>		

3. STATYBOS IR SUSIJUSIOS INŽINERINĖS PASLAUGOS

A. BENDRIEJI PASTATŲ STATYBOS DARBAI

(CPC 5126**) Daugiau kaip 100 kambarių viešbučiai ir poilsiavietės, restoranai ir panašios paskirties pastatai

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus dėl specializuotos statybos.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
B. BENDRIEJI INŽINERINIŲ STATINIŲ STATYBOS DARBAI (CPC 5131, 5132, 5133, 51340, 51350, 51360, 51371, 51372, 51390)		

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus dėl specializuotos statybos.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

C. ĮRENGIMO IR SURINKIMO DARBAI (CPC 514, 516)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

D. PASTATŲ BAIGIAMIEJI IR APDAILOS DARBAI (CPC 517)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

E. KITA (CPC 511, 515, 518)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

4. PLATINIMO PASLAUGOS

A. ĮGALIOŲ AGENTŲ PASLAUGOS (CPC 621)

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Licencija reikalinga SPT ir NS.
B. DIDMENINĖS PREKYBOS PASLAUGOS (CPC 622)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
C. MAŽMENINĖS PREKYBOS PASLAUGOS (CPC 631, 632, 6111, 6113)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Motociklų ir sniegaigiu pardavimo, techninės priežiūros ir remonto paslaugos; jų atsarginių dalių ir pagalbinių reikmenų pardavimas (CPC 612) (išskyrus CPC 61220 motociklų techninės priežiūros ir remonto paslaugas)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Automobilių degalų mažmeninis pardavimas (CPC 61300)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
D. FRANČIZĖS PASLAUGOS (CPC 8929)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
5. ŠVIETIMO PASLAUGOS		
a) Pradinio mokymo paslaugos (CPC 921) (išskyrus pelno nesiekiančius, viešuosius ir valstybės finansuojamus juridinius asmenis)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Vidurinio mokymo paslaugos (CPC 922) (išskyrus pelno nesiekiančius, viešuosius ir valstybės finansuojamus juridinius asmenis)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Įsipareigojimų neprisimta.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Aukštojo mokslo paslaugos (CPC 923) (išskyrus pelno nesiekiančius, viešuosius ir valstybės finansuojamus juridinius asmenis)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
d) Suaugusiųjų švietimo paslaugos (CPC 924) (išskyrus pelno nesiekiančius, viešuosius ir valstybės finansuojamus juridinius asmenis)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Kitos mokymo paslaugos (CPC 929)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

6. APLINKOSAUGOS PASLAUGOS

A. NUOTEKŲ ŠALINIMO IR VALYMO PASLAUGOS (CPC 9401)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Atliekų ir nuotekų tvarkymas (CPC 9401**)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Įsipareigojimų neprisimta.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
B. ATLIEKŲ ŠALINIMO PASLAUGOS (CPC 9402)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Nekenksmingų atliekų surinkimo paslaugos (CPC 9402**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Kenksmingų atliekų tvarkymo ir šalinimo paslaugos (CPC 9402**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
D. KITA		
Įšmetamųjų dujų valymo paslaugos (CPC 94040)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Triukšmo mažinimo paslaugos (CPC 94050)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Dirvožemio ir vandens valymas (CPC 94060**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Gamykloms skirtos užkarojo ciklo taršos kontrolės sistemos (CPC 94090**)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Įsipareigojimų neprisimta.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Antrinio perdirbimo paslaugos (CPC 94090*)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Įsipareigojimų neprisimta.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
7. FINANSINĖS PASLAUGOS		
A. DRAUDIMAS IR SU DRAUDIMU SUSIJUSIOS PASLAUGOS		
a) Gyvybės draudimo, draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir sveikatos draudimo paslaugos (CPC 8121)		

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
	1) Įsipareigojimų neprisiimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Įsipareigojimų neprisiimta.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Ne gyvybės draudimo paslaugos (CPC 8129)		
	1) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus rizikos draudimą, susijusį su: <ul style="list-style-type: none"> i) jūrų laivyba ir komercine aviacija ir paleidimu bei krovinių (įskaitant palydovus) gabenimu į kosmosą, kai toks draudimas taikomas atskirai ir kartu visiems toliau išvardytiems dalykams: vežamoms prekėms, prekes vežančioms transporto priemonėms ir visiems su minėtais dalykais susijusiems įsipareigojimams taip pat ii) tarptautiniu tranzitu vežamoms prekėms. 	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Įsipareigojimų neprisiimta.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Perdraudimas ir retrocesija (CPC 81299*)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Pagalbinės draudimo paslaugos (draudimo brokerių ir agentų paslaugos) (CPC 8140, išskyrus draudimo apskaičiavimų paslaugas)		
	1) Įsipareigojimų neprisiimta.	1) Įsipareigojimų neprisiimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiimta.	3) Įsipareigojimų neprisiimta.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Draudimo apskaičiavimų paslaugos (CPC 81404)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Konsultavimas, draudimo apskaičiavimų paslaugos, rizikos vertinimas ir žalos atlyginimo paslaugos (CPC 814**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

B. BANKININKYSTĖS IR KITOS FINANSINĖS PASLAUGOS (išskyrus draudimą)

a) Indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas iš gyventojų (CPC 81115–81119)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Įsipareigojimų neprisimta.	2) Nėra.
	3) Nėra..	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Visų rūšių paskolos, įskaitant, <i>inter alia</i> , vartojimo paskolas, hipotekines paskolas, faktoringą ir komercinių sandorių finansavimą (CPC 8113)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Įsipareigojimų neprisimta.	2) Nėra.
	3) Nėra..	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
c) Finansinė išperkamoji nuoma (lizingas) (CPC 8112)	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Įsipareigojimų neprisimta.	2) Įsipareigojimų neprisimta.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Visos mokėjimo ir pinigų perdavimo paslaugos (tik pinigų perdavimo paslaugos) (CPC 81139**)	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus įgaliotuosius prekiautojus užsienio valiuta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Garantijos ir įsipareigojimai (CPC 81199**)	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
f) Prekyba savo arba klientų sąskaita biržoje, užbiržinėje rinkoje ar kitur šiomis priemonėmis (CPC 81339**, 81333, 81321**)	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų dėl Bahamų dolerių neprisimta. Nėra dėl užsienio valiutos.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
h) Tarpininkavimas pinigų rinkoje (CPC 81339**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
i) Turto valdymas, pvz., grynujų pinigų arba vertybinių popierių valdymas, visos kolektyvinių investicijų valdymo formos (CPC 81323)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų dėl turto Bahamų doleriais neprisimta. Nėra dėl užsienio valiutos.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
k) Konsultavimo ir kitos pagalbinės finansinės paslaugos, susijusios su 103 straipsnio 2 dalies a punkto B papunktyje išvardyta veikla, įskaitant informaciją apie kreditus ir jų analizę, investicijų ir investicinių portfelių tyrimus bei konsultacijas dėl jų, konsultacijas dėl įsigijimų ir įmonių pertvarkymo		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
l) Finansinės informacijos teikimas ir perdavimas bei kitų finansinių paslaugų teikėjų atliekamas finansinių duomenų tvarkymas ir su tuo susijusi programinė įranga (CPC 8131)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
C. KITA		
Lengvatinių mokesčių zonų bendrovių ir trestų (išskyrus draudimo bendroves ir bankus) registracija, leidžianti vykdyti veiklą lengvatinėmis mokesčių sąlygomis.		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Įsipareigojimų neprisimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
8. SVEIKATOS IR SOCIALINĖS PASLAUGOS (Išskyrus nurodytas sektoriuje 1. A h–j)		
A. LIGONINIŲ PASLAUGOS (CPC 93110)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
B. KITOS ŽMONIŲ SVEIKATOS PASLAUGOS (CPC 9319, išskyrus 93191 ir 93193)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Sveikatingumo įstaigų, išskyrus ligonines, paslaugos (CPC 93193)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
C. SOCIALINĖS PASLAUGOS (CPC 93311)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
9. TURIZMO IR SU KELIONĖMIS SUSIJUSIOS PASLAUGOS		
A. VIEŠBUČIAI IR RESTORANAI (įskaitant maitinimą)		
Viešbučiai (CPC 641)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra daugiau kaip 100 kambarių viešbučiams. Įsipareigojimų nepriimta dėl mažiau kaip 100 kambarių viešbučių.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Baldais apstatytų apgyvendinimo patalpų nuomos paslaugos (CPC 6419)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Maitinimas, įskaitant visas restorano paslaugas arba savitarnos įstaigose; maitinimo paslaugos (CPC 64210, 64220, 64230)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus specializuotus, gurmaniškų patiekalų ir etninių virtuvių restoranus ir viešbučių, poilsiaviečių kompleksų ir turistinių vietų restoranus.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Gėrimų pardavimo paslaugos, su pramogine programa (CPC 64310 ir 64320)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

B. KELIONIŲ AGENTŪRŲ IR TURIZMO VADOVŲ PASLAUGOS (CPC 7471)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

C. TURISTŲ GIDŲ PASLAUGOS (CPC 7472)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

D. KITA

Viešbučių verslo plėtra		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Viešbučių valdymas		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Priepilaukos paslaugos		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
SPA paslaugos		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

10. POILSIO ORGANIZAVIMO, KULTŪRINĖS IR SPORTINĖS PASLAUGOS (išskyrus garso ir vaizdo paslaugas)

A. PRAMOGINĖS PASLAUGOS (įskaitant teatro, muzikantų grupių ir cirko paslaugas) (CPC 9619)

	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
B. NAUJIENŲ AGENTŪRŲ PASLAUGOS (CPC 9621)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
C. BIBLIOTEKŲ, ARCHYVŲ, MUZIEJŲ IR KITOS KULTŪRINĖS PASLAUGOS (CPC 963)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
D. SPORTO IR KITOS POILSIO ORGANIZAVIMO PASLAUGOS (CPC 96411–3) (išskyrus azartinius žaidimus)		
	1) Įsipareigojimų neprisimta.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
E. KITA		
Jachtų nuoma ir išperkamoji nuoma (CPC 96499**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
11. TRANSPORTO PASLAUGOS		
A. JŪRŲ TRANSPORTO PASLAUGOS		
a) Keleivių vežimas CPC 7211) (be kabotažo)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Krovinių vežimas (CPC 7212) (be kabotažo)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Laivų nuoma su įgula (CPC 7213) (be kabotažo)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Laivų techninė priežiūra ir remontas (CPC 8868**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų neprisiimta dėl mažesnių nei 100 tonų. Nėra dėl didesnių nei 100 tonų.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisiimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
e) Stūmimo ar vilkimo paslaugos (CPC 7214)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus bendras įmones su Bahamų bendrovėmis.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
f) Papildomos jūrų transporto paslaugos		
Laivų gelbėjimo ir parplukdymo paslaugos (CPC 74540)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Laivų registravimas prekybinės laivybos kontrolei, reglamentavimui ir nuosekliai vystymui užtikrinti		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

B. VIDAUS VANDENS KELIŲ TRANSPORTAS

b) Krovinių vežimas (CPC 7222)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
d) Laivų techninė priežiūra ir remontas (CPC 8868**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

C. ORO TRANSPORTO PASLAUGOS

b) Krovinių vežimas (CPC 732)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Orlaivių nuoma su įgula (CPC 734)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Orlaivių techninė priežiūra ir remontas (CPC 8868**)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Papildomos oro transporto paslaugos (CPC 746**)		
Kompiuterinės bilietų rezervavimo sistemos (KBRS) paslaugos		

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
Oro uosto valdymas		
	1) Įsipareigojimų nepriimta.	1) Įsipareigojimų nepriimta.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

E. GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO PASLAUGOS

a) Keleivių vežimas (CPC 7111)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Krovinių vežimas (CPC 7112)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
c) Stūmimo ar vilkimo paslaugos (CPC 7113)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektorius	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
d) Geležinkelių transporto įrangos techninė priežiūra ir remontas (CPC 8868)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Geležinkelių transporto papildomos paslaugos (CPC 743)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

F. KELIŲ TRANSPORTO PASLAUGOS

a) Keleivių vežimas (CPC 7121, 7122)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
b) Krovinių vežimas (CPC 7123)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje. Reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę SPT ir NS.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
c) Komercinių transporto priemonių su vairuotoju nuoma (CPC 7124)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
e) Papildomos kelių transporto paslaugos (CPC 7442)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Įsipareigojimų nepriimta.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

H. VISŲ RŪŠIŲ TRANSPORTO PAGALBINĖS PASLAUGOS

b) Sandėliavimo paslaugos (CPC 742)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Įsipareigojimų nepriimta.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.
d) Kitos transporto aptarnavimo ir papildomos paslaugos (CPC 74900)		
Laisvųjų zonų valdymas		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų nepriimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.

Sektorius ar pasektoris	Patekimo į rinką ribojimai	Nacionalinio režimo ribojimai
Perkrovimo paslaugos (CPC 749)		
	1) Nėra.	1) Nėra.
	2) Nėra.	2) Nėra.
	3) Nėra.	3) Nėra.
	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.	4) Įsipareigojimų neprisimta, išskyrus kaip nurodyta horizontaliųjų įsipareigojimų skyriuje.“

2010 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 100 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	770 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis kompaktinis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), kompaktinis diskas, leidžiamas du kartus per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	300 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame kompaktiniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2010 metais kompaktinius diskus pakeis skaitmeniniai diskai.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT